

Informacja
z działań Policji w zakresie zapobiegania
przestępczości oraz patologiom społecznym
w 2010 roku

Warszawa, 2011 r.

Szanowni Państwo,

Mam przyjemność przekazać Państwu opracowaną w Wydziale ds. Nietnich, Patologii i Profilaktyki Biura Prewencji Komendy Głównej Policji „Informację z działań Policji w zakresie zapobiegania przestępczości oraz patologiom społecznym w 2010 roku”.

W tym miejscu zaznaczyć należy, iż w minionym roku niezmiennie Policja dążyła do wypełnienia priorytetowego zadania jakim jest skuteczne zapobieganie i zdecydowana eliminacja przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych dla społeczności lokalnych. Podejmowane były między innymi działania zmierzające do zwiększenia liczby policjantów pełniących służbę bezpośrednio na „ulicy” oraz optymalizacji wykorzystania posiadanych zasobów.

Dużą wagę przywiązywano również do usprawnienia współpracy Policji z innymi podmiotami, wychodząc z założenia, że to ważny element w ogólnokrajowym i międzyinstytucjonalnym systemie działań zmierzających do ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań.

Nie mniej ważne były inicjatywy zmierzające do poprawy bezpieczeństwa imprez masowych, również w kontekście przygotowań do zapewnienia bezpieczeństwa podczas rozgrywek piłkarskich Euro 2012 oraz przygotowanie Policji do działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa podczas polskiej Prezydencji w Unii Europejskiej.

Przekazując Państwu „Informację z działań Policji w zakresie zapobiegania przestępczości oraz patologiom społecznym w 2010 roku”, składam jednocześnie podziękowania policjantom służby prewencyjnej, dzięki którym możliwe było opracowanie przedmiotowego dokumentu.

Dyrektor Biura Prewencji
Komendy Głównej Policji

insp. Michał Czeszejko - Sochacki

Spis treści

I. CHARAKTERYSTYKA PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH	4
1.1. Rozmiar i struktura przestępczości nieletnich w skali kraju	4
II. ZJAWISKA PATOLOGII SPOŁECZNEJ A DZIAŁANIA PREWENCYJNE POLICJI	11
2.1. Alkoholizm	11
2.2. Narkomania.....	20
2.3. Handel ludźmi	23
2.4. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej	30
2.5. Przemoc w rodzinie.....	35
2.6. Inne formy patologii	44
2.6.1 Bezdomność	44
2.6.2 Żebractwo	53
III. WSPÓLDZIAŁANIE POLICJI W OBSZARZE PROFILAKTYKI	58
3.1. Krajowe i rządowe programy profilaktyczne	58
3.1.1. Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpiecznie”	58
I. Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania	58
II. Przemoc w rodzinie	64
III. Bezpieczeństwo w szkole	66
IV. Bezpieczeństwo w komunikacji publicznej	68
V. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	70
VI. Ochrona dziedzictwa narodowego.....	76
3.1.2. Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży	77
3.1.3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.	79
3.1.4. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006 – 2010.	83
3.1.5. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	91
3.1.6. Programy prewencyjne realizowane i współrealizowane przez Policję	95
3.2. Współpraca z policjami innych krajów, Europejska Sieć Zapobiegania przestępczości	97
ZAŁĄCZNIKI.....	104

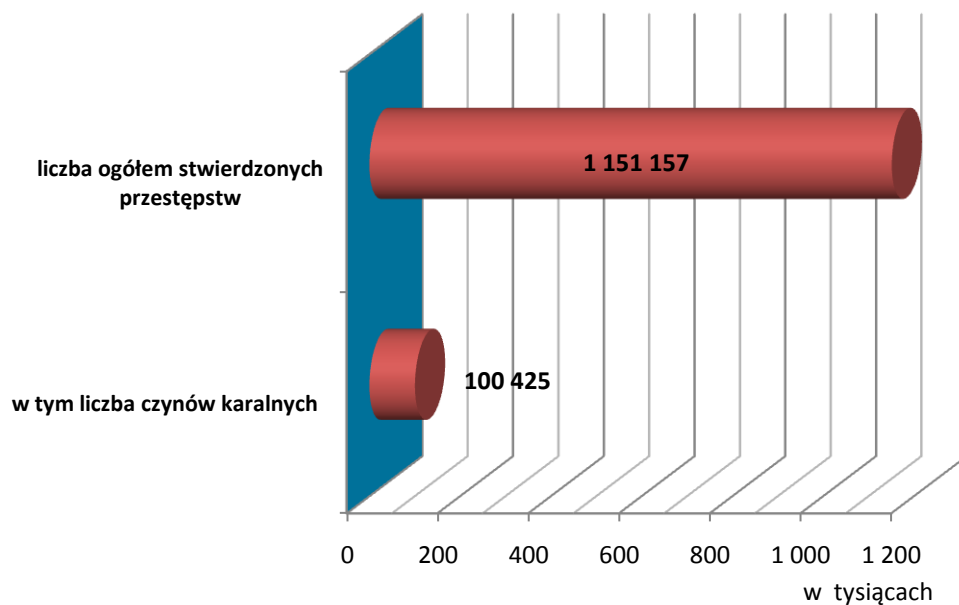
I. CHARAKTERYSTYKA PRZESTĘPCZOŚCI NIELETNICH

1.1. Rozmiar i struktura przestępczości nieletnich w skali kraju

W poniższym rozdziale uwzględniono tylko czyny karalne, które w świetle przepisów stanowią przestępstwa. Prezentowane dane statystyczne dotyczące przestępczości pozyskano z policyjnego systemu statystyki przestępczości „TEMIDA”.

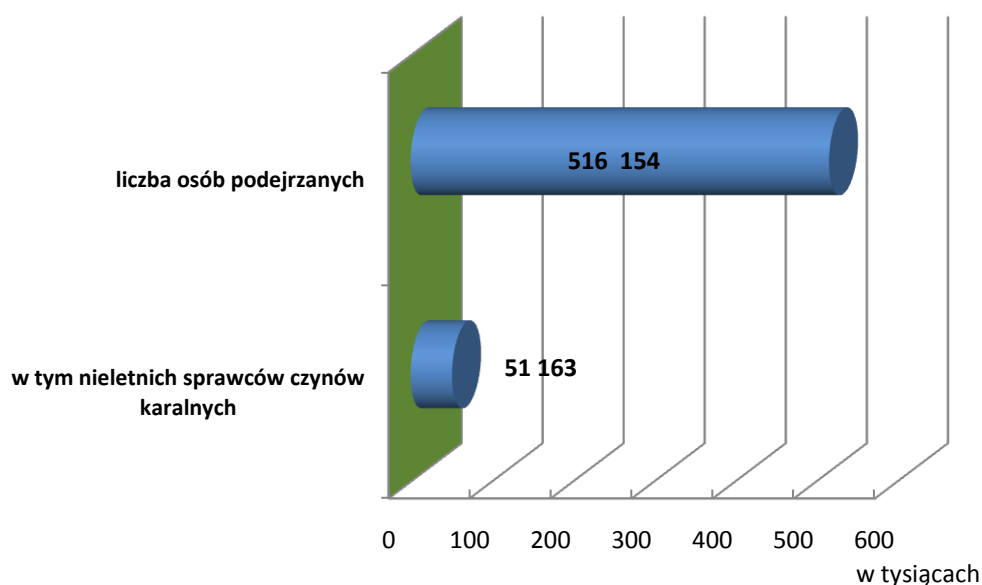
W roku 2010 Policja ustaliła **516 154 podejrzanych** (jest to **o 5 545 osób mniej niż w roku 2009**), oraz stwierdziła **1 151 157 przestępstw** (tj. **o 21 580 więcej niż w 2009 roku**, kiedy odnotowano ich 1 129 577). Wśród ogólnej liczby ujawnionych osób podejrzanych było **51 163 nieletnich sprawców**, którzy dokonali **100 425 czynów karalnych**. W porównaniu do 2009 roku, odnotowano wzrost liczby nieletnich sprawców o 291 osób, a czynów karalnych o 15 405.

Wykres nr 1. Liczba ogółem stwierdzonych przestępstw oraz czynów karalnych na terenie kraju w 2010 r.

Wskaźnik udziału nieletnich sprawców czynów karalnych w ogólnej liczbie ustalonych osób podejrzanych wyniósł **9,9 %** (2009 - 9,8 %), natomiast czyny karalne stanowiły **8,7 %** (2009 - 7,5 %) ogółu stwierdzonych przestępstw. W odniesieniu do 2009 roku, należy stwierdzić, że nastąpił **wzrost 0,1 p.p. (punktu procentowego) nieletnich sprawców oraz o 1,2 p.p. czynów karalnych**.

Wykres nr 2. Liczba nieletnich sprawców czynów karalnych do ogólnej liczby osób podejrzanych w 2010 r.

Spośród wszystkich stwierdzonych przestępstw dominowały te o **charakterze kryminalnym**. W analizowanym okresie odnotowano ich **778 910** w skali kraju (liczba ta wzrosła o 15 313 w porównaniu z rokiem 2009), z czego czyny karalne stanowiły **93 799**, tj. **12,0 %** ogólnej liczby stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (odpowiednio w 2009r. 80 274 czyny, tj. 10,5 %).

Przy stwierdzonych 100 425 czynach karalnych, te o charakterze kryminalnym stanowiły **93,4 %** (odpowiednio w 2009r. - 94,4 %)

Nieletnich sprawców ujawniono – **48 805**, stanowili oni **17,5 %** ogółu podejrzanych w tej kategorii (2009r. - 48 225, tj. 17,4 %), natomiast w odniesieniu do liczby ogółem ujawnionych nieletnich sprawców czynów karalnych, stanowili oni **95,4 %** (2009r. - 94,8 %).

Wśród czynów karalnych o charakterze kryminalnym dominowały:

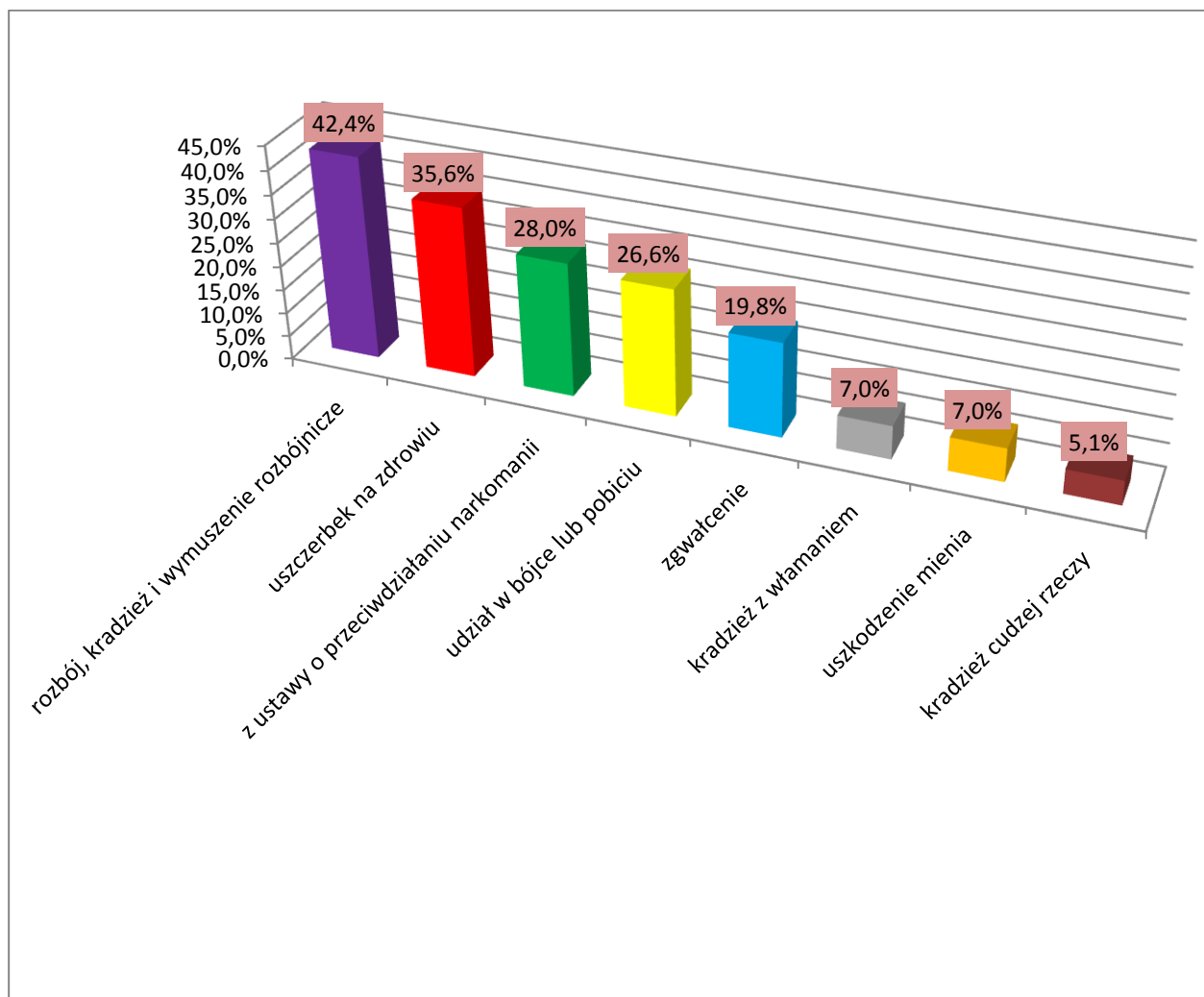
- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – **11 547** czynów, co stanowiło **42,4 %** ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (odpowiednio w 2009r. 9 121, tj. 34,5 %);
- kradzież cudzej rzeczy – **11 248** czynów, co stanowiło **5,1 %** ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (9 901, tj. 4,7 %.);
- kradzież z włamaniem – **9 813** czynów, co stanowiło **7,0 %** ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (8 546, tj. 6,3 %);
- uszczerbek na zdrowiu – **5 591** czynów, co stanowiło **35,6 %** ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (4 636, tj. 30,7 %);

- udział w bójce lub pobiciu – **3 158** czynów, co stanowiło **26,6 %** ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (3 039, tj. 23,1 %).

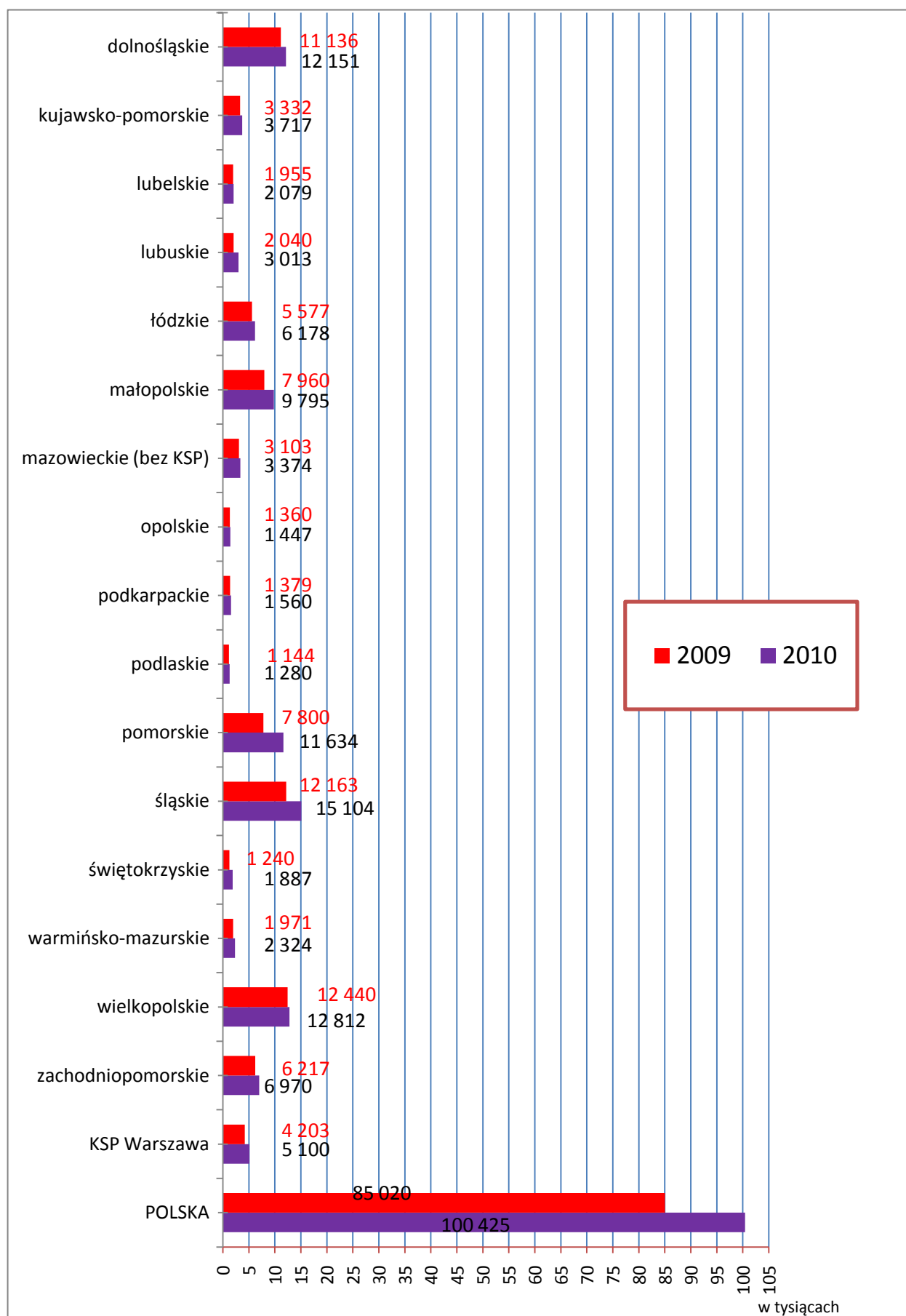
Ujawniono **4 119** (2009r. - 3 598) nieletnich sprawców, którzy popełnili **20 279** (odpowiednio w 2009r. - 15 830) **czynów karalnych z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii**. Nieletni sprawcy stanowili **15,3 %** (13,7 %) ogółu podejrzanych w tej kategorii a dokonane przez nich czyny karalne stanowiły **28,0 %** ogółu stwierdzonych przestępstw z tej ustawy (23,2 %).

Ponadto w 2010 roku odnotowano **3 915 czynów karalnych o charakterze gospodarczym**, które stanowiły **2,3 %** ogółu stwierdzonych przestępstw w tej kategorii (1 910 tj. 1,3 %). Nieletni sprawcy, których było **408**, stanowili **0,8 %** ogółu 52 482 podejrzanych o przestępstwa gospodarcze (odpowiednio w 2009r. 521 nieletnich wśród 50 599 podejrzanych, co stanowiło 1,0 %).

Wykres nr 3. Udział czynów karalnych popełnionych przez nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych w danej kategorii w 2010 r. (w %)

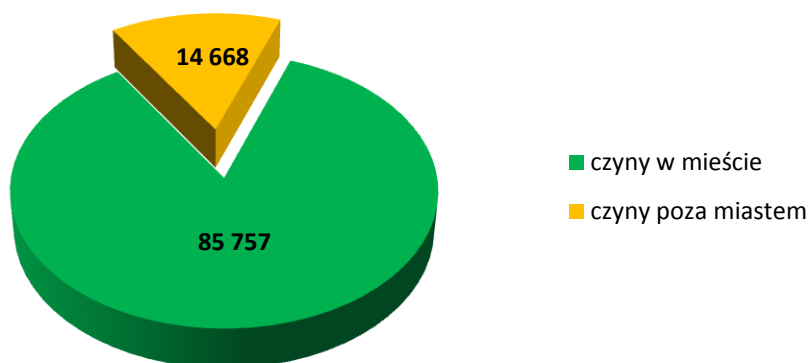

Wykres nr 4. Czyny karalne poszczególnych województwach

Nieletni sprawcy działając **indywidualnie** popełnili **83 516** czynów karalnych (2009r. – 67 902). Działając **wspólnie z drugą osobą** dokonali **10 648** czynów karalnych (odpowiednio w 2009r. 10 578), natomiast **6 261** czynów karalnych popełnili działając **w grupach trzy i więcej osobowych** (odpowiednio w 2009r. - 6 540).

Wykres nr.5. Liczba czynów karalnych dokonanych przez nieletnich w 2010 r. z podziałem na miejsce popełnienia

Głównym miejscem popełniania czynów karalnych przez nieletnich sprawców były **obszary miejskie**. Na terenach leżących w granicach administracyjnych miast dokonano **85 757** czynów karalnych z ogólnej liczby 100 425 wszystkich stwierdzonych czynów popełnionych przez nieletnich sprawców w roku 2010. Dla porównania w 2009 roku w miastach dokonano 72 360 z 85 020 ogółem stwierdzonych czynów karalnych. W 2009 r. stanowiło to 85,1 %, a w 2010 r. - **85,4 %** wszystkich czynów karalnych popełnionych na terenie kraju.

Wobec **473 nieletnich** sprawców czynów karalnych sąd rodzinny zastosował **środek zapobiegawczy w postaci zatrzymania ich w schronisku dla nieletnich** (2009r. - 535), oraz w **130** przypadkach **umieszczenia w placówce oświatowo – wychowawczej** (2009r. - 130). Łącznie w 2010 roku Sąd Rodzinny zastosował środki zapobiegawcze wobec 603 osób (2009r. - 665).

Do popełnienia czynu karalnego powróciło 4 457 nieletnich sprawców (odpowiednio w 2009r. - 4 521), spośród których **2 680** **dokonało w przeszłości czynu podobnego** (2009r. – 2 644), a **1 777** **naruszyło inne przepisy** (2009r. - 1 877).

Ujawniono **2 338** nieletnich sprawców będących jednocześnie **po spożyciu alkoholu**. Natomiast **49** nieletnich sprawców dokonało czynów karalnych będąc **pod wpływem działania narkotyków lub innych środków odurzających**. Analogicznie do roku 2009 odnotowano spadek liczby sprawców czynów karalnych kiedy to ujawniono 2 764 nieletnich sprawców, którzy popełnili

czyn karalny będąc po spożyciu alkoholu oraz wzrost wobec 48 osób będących pod wpływem narkotyków lub podobnie działających środków odurzających.

Szczegółowe dane dotyczące udziału nieletnich sprawców czynów karalnych w wybranych kategoriach przestępstw przedstawiono w tabeli nr 1. W tabeli nr 2 przedstawiono zestawienie porównawcze dotyczące przestępczości na terytorium Polski w latach 2009 – 2010, z podziałem na poszczególne województwa. Obie tabele stanowią załącznik numer 1.

Osób małoletnich poniżej 13 roku życia, które dopuściły się czynu zabronionego w rozumieniu art. 1 § 2 pkt. 2 Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich odnotowano 2 854 (odpowiednio 2009r. - 3 100). Liczba popełnionych przez nie czynów zabronionych to 1 763 (2009r. - 2 078). Należy pamiętać, że czyny zabronione małoletnich poniżej 13 roku życia nie są uwzględniane w zestawieniu przestępczości stwierdzonej ogółem.

Przestępczość na terenie placówek oświatowych i wychowawczych:

Do różnego typu **szkół** uczęszczało **50 371** nieletnich sprawców, tj. **98,4 %** ogólnej liczby nieletnich sprawców czynów karalnych ujawnionych w 2010 r. (odpowiednio w 2009r. - 50 003, tj. 98,3 %). Z danych statystycznych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2010 roku **na terenie placówek oświatowych i wychowawczych** stwierdzono ogółem **30 293 przestępstwa**, tj. **o 5 429 więcej** niż w roku 2009 - 24 864, w tym na terenie:

- szkół podstawowych i gimnazjów **26 197** przestępstw (odpowiednio w 2009r. - 21 040);
- szkół średnich i zawodowych **2 486** przestępstw (2 527);
- internatów i burs szkolnych **1 610** przestępstw (1 297).

Na terenie wszystkich wymienionych placówek stwierdzono między innymi:

- rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – **6 583** przestępstwa (odpowiednio w 2009r. 4 191);
- kradzież cudzej rzeczy – **3 941** przestępstw (3 737);
- spowodowanie uszczerbku na zdrowiu – **3 185** przestępstw (2 473);
- przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu – **3 025** przestępstw (2 383);
- bójka lub pobicie – **1 429** przestępstw (1 139);
- kradzież z włamaniem – **1 046** przestępstw (870);
- naruszenia przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - **991** przestępstw (1061);
- zgwałcenie - **34** przestępstwa (35).

Należy pamiętać, że sprawcami przestępstw w obiektach szkolnych byli nie tylko nieletni, ale także dorośli.

Dane statystyczne dotyczące przypadków naruszenia prawa na terenie szkół i innych placówek oświatowych w roku 2010 w porównaniu do 2009 r., z wyszczególnieniem kategorii popełnionych przestępstw oraz dane dotyczące liczby stwierdzonych przestępstw popełnionych na terenie placówek oświatowych z uwzględnieniem poszczególnych województw, znajdują się w tabeli nr 3 i 4 w załączniku 1.

Analizując dane statystyczne należy stwierdzić, że pomimo niewielkiego **wzrostu** liczby ujawnionych nieletnich **sprawców** czynów karalnych - **291**, znacząco **wzrosła** liczba stwierdzonych **czynów karalnych** - o **15 405**. Przyczyn takiego stanu można wskazać wiele. Jedną z nich jest przeświadczenie sprawcy, że jeżeli dokonał czynu zabronionego i nie poniósł za to konsekwencji prawnych, to następnym razem też tak będzie. W efekcie popełnia następne czyny zabronione. Takie podejście nieletnich oraz rzetelnie prowadzona przez policjantów praca dochodzeniowa powoduje wzrost liczby ujawnionych czynów karalnych. Kolejnym powodem jest między innymi lepsze rozpoznanie środowisk osób nieletnich przez policjantów, jak również stopień uświadomienia społeczeństwa, które przestaje być bierne i zaczyna reagować na zaistniałe zdarzenia.

Najczęściej stwierdzanymi były czyny karalne z kategorii: rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze – 11 547 czynów, kradzież cudzej rzeczy – 11 248 czynów, kradzież z włamaniem – 9 813 czynów. Największy wzrost czynów karalnych w skali kraju zanotowano z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii o **4 449**. Natomiast najwyższy procentowy wzrost zanotowano o 7,9 p.p. w kategorii - rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze. **Największy spadek liczby czynów karalnych** odnotowano w kategorii: **uszkodzenie mienia** o 195.

Największą liczbę czynów karalnych zanotowano w **województwie śląskim – 15 104**, gdzie ujawniono również największą liczbę nieletnich sprawców – **6 986**. Najmniejszą liczbę czynów karalnych wykazano w **województwie opolskim – 1 447**, a nieletnich sprawców – **895** w świętokrzyskim. Największy wzrost liczby ujawnionych nieletnich sprawców odnotowano w województwie zachodniopomorskim – o **745**, a spadek w śląskim – o **348**. W województwie małopolskim stwierdzono **238** zgwałceń, co stanowiło 71,9 % ogółem stwierdzonych przestępstw w tej kategorii. Dla porównania w 2009 roku odnotowano 17 takich czynów, co stanowiło 14,9 %.

W województwie śląskim stwierdzono **1 484 czynów karalnych** z kategorii przestępstw gospodarczych, co stanowiło **5,4 % ogółem stwierdzonych przestępstw** w tej kategorii. Dla porównania w 2009 roku odnotowano 75 takich czynów, co stanowiło 0,4 %. W województwie zachodniopomorskim stwierdzono 26 czynów karalnych z kategorii przestępstw gospodarczych, co stanowiło 0,4 % ogółem stwierdzonych przestępstw w tej kategorii. Dla porównania w 2009 roku odnotowano 249 takich czynów, co stanowiło 4,3 %. Na terenie szkół podstawowych i gimnazjów odnotowano wzrost o **5 157 ogółem stwierdzonych przestępstw** tj. o 24,5 %. Liczba przestępstw kryminalnych **wzrosła o 5 088**, tj. o 24,6 %.

Mając na uwadze powyższą analizę zasadnym wydaje się, aby funkcjonariusze Policji zajmujący się przedmiotową problematyką **inicjowali i kontynuowali realizowane programy profilaktyczne i edukacyjne**, mające na celu rozwijanie świadomości społecznej i prawnej oraz zmierzające do unikania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież. Ponadto ważna jest również kontynuacja ścisłej **współpracy z instytucjami państwowymi, samorządowymi, i organizacjami społecznymi, zmierzająca do wypracowywania i podejmowania wspólnych działań profilaktycznych**, mających na celu zachęcanie dzieci i młodzieży do przyjmowania właściwych postaw wyrażających dezaprobatę dla zachowań niezgodnych z prawem. W procesie tym równie ważna jest **kontynuacja działań edukacyjnych kierowanych do rodziców/opiekunów prawnych** na temat rozpoznawania zagrożeń i uzależnień, a także innych patologii społecznych u dzieci i młodzieży.

II. ZJAWISKA PATOLOGII SPOŁECZNEJ A DZIAŁANIA PREWENCYJNE POLICJI

2.1. Alkoholizm

Alkoholizm to zjawisko patologiczne pozostające w ścisłym zainteresowaniu Policji. Wśród realizowanych na co dzień obowiązków służbowych w tym obszarze Policja wykonuje szereg czynności i przedsięwzięć, w tym o charakterze informacyjno - edukacyjnym, profilaktycznym, szkoleniowym, kończąc na kontrolnym i represyjnym.

W 2010 roku w wybranych kategoriach przestępstw, w których badany jest stan trzeźwości sprawcy, policjanci zarejestrowali łącznie **306 200 podejrzanych**. Stan trzeźwości ustalono u 231 814 z nich, z czego **185 335** było nietrzeźwych. Stanowiło to **79,9 %** (2009r. - 80,7 %) – tj. nastąpił spadek o 0,8 p.p. w stosunku do roku poprzedniego. Wśród nieletnich we wspomnianych kategoriach odnotowano łącznie **42 997 sprawców czynów karalnych**. Policjanci ustalili stan trzeźwości u 15 828 z nich, z czego **2 338** było nietrzeźwych, co stanowiło **14,8 %** przebadanych nieletnich (2009r. - 16,3 %) – spadek o 1,5 p.p.

Tabela nr 1: *Podjeżrzeni ogółem oraz w wybranych kwalifikacjach prawnych, w których w Policijnym Systemie Statystyki Przestępczości TEMIDA wskazywany jest stan trzeźwości podejrzanego, w latach 2009 – 2010*

	Podjeżrzeni we wszystkich kwalifikacjach ogółem	Podjeżrzeni w wybranych kwalifikacjach ogółem	Ustalono stan trzeźwości	Nietrzeźwi	Udział nietrzeźwych wśród zbadanych podejrzanym w %
2009	521699	316384	245448	198073	80,7
2010	516154	306200	231814	185335	79,9

Wykres nr 6: Podejrzani, u których zbadano stan trzeźwości, w tym nietrzeźwi w latach 2009-2010

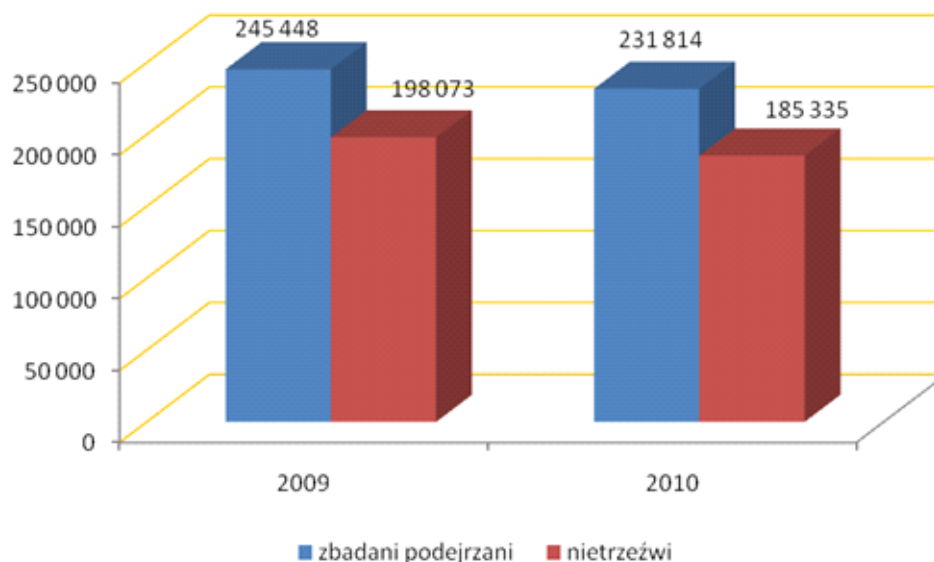
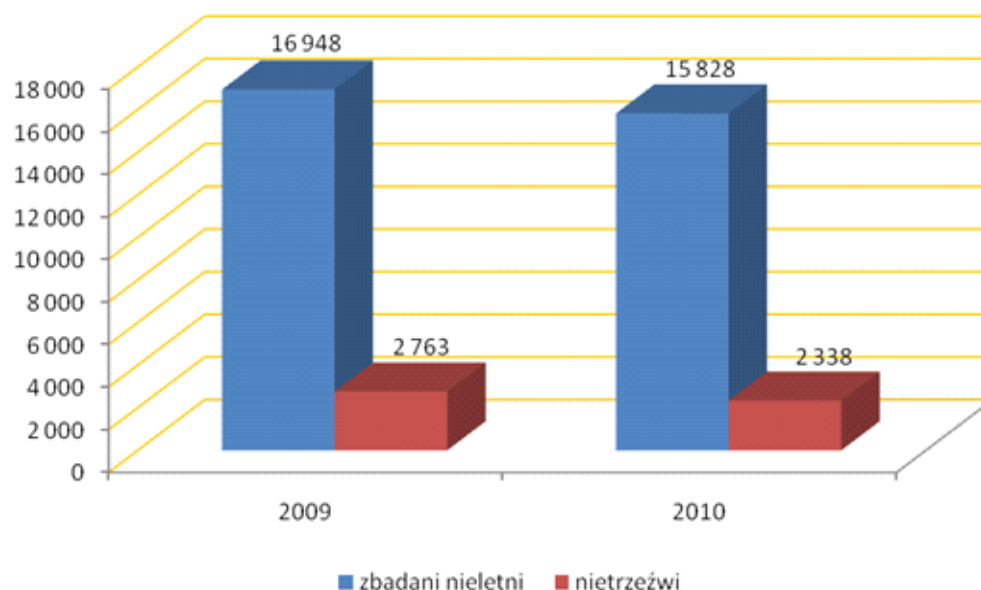

Tabela nr 2: Nietrzeźwi sprawcy czynów karalnych ogółem oraz w wybranych kwalifikacjach prawnych, w których w Policyjnym Systemie Statystyki Przestępczości TEMIDA wskazywany jest stan trzeźwości podejrzanego, w latach 2009 – 2010

	Nietrzeźwi sprawcy we wszystkich kwalifikacjach ogółem	Nietrzeźwi sprawcy w wybranych kwalifikacjach ogółem	Ustalono stan trzeźwości	Nietrzeźwi	Udział nietrzeźwych wśród zbadanych sprawców
2009	50872	43121	16948	2763	16,3
2010	51163	42997	15828	2338	14,8

Wykres nr 7: Nietrzeźwi sprawcy czynów karalnych, u których zbadano stan trzeźwości, w tym nietrzeźwi w latach 2009-2010

W 2010 r. udział nietrzeźwych wśród przebadanych na stan trzeźwości podejrzanych w wybranych kategoriach przestępstw, w porównaniu do roku 2009, przedstawiał się następująco:

- zabójstwo: **77%** nietrzeźwych podejrzanych (80,2%), **42,9%** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (27,3%);
- uszczerbek na zdrowiu: **63,3%** nietrzeźwych podejrzanych (61,5%), **6,2%** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (7,5%);
- udział w bójce lub pobiciu: **75,6%** nietrzeźwych podejrzanych (75,4%), **11,1%** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (12%);
- zgwałcenie: 66,8% nietrzeźwych podejrzanych (64,4%), 48,3% nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (25%);
- kradzież cudzej rzeczy: **28,6%** nietrzeźwych podejrzanych (29,3%), **6,3%** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (7,2%);
- rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze: **65,4%** nietrzeźwych podejrzanych (67%), **13,4%** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (16,5%);
- uszkodzenie rzeczy: **77,8%** nietrzeźwych podejrzanych (78,5%), **20,9%** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (22,4%);
- przestępstwa przeciwko funkcjonariuszom publicznym: **85 %** nietrzeźwych podejrzanych (85,3%), **20%** nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców (23,3%).

Jak wynika z powyższego zestawienia, w 2010 r. największy odsetek nietrzeźwych podejrzanych był w następujących kategoriach przestępstw: **przeciwko funkcjonariuszom publicznym, uszkodzenie rzeczy oraz zabójstwo**. Analizując nieletnich, największy odsetek nietrzeźwych wystąpił wśród sprawców zgwałceń oraz zabójstw.

Szczegółowe zestawienie danych liczbowych dotyczących udziału nietrzeźwych podejrzanych oraz nieletnich sprawców czynów karalnych w wybranych kategoriach przestępstw w 2010 r. w porównaniu do roku 2009, znajduje się w Załączniku nr 2.

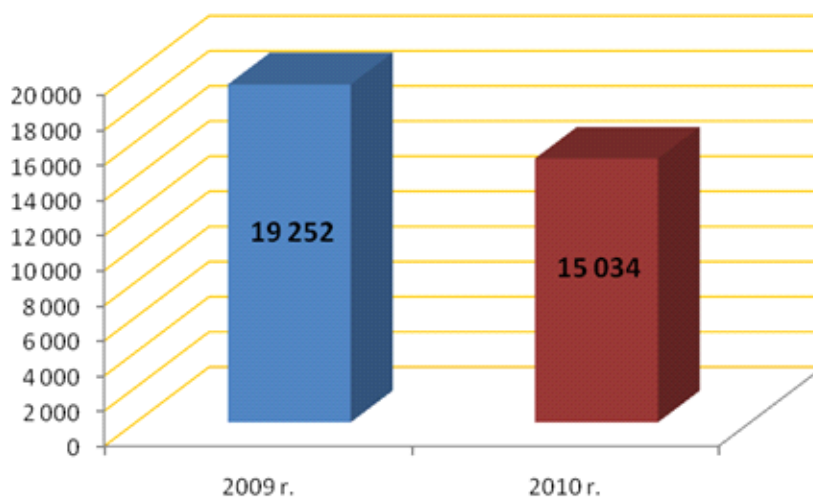
Działania profilaktyczno – opiekuńcze Policji – ujawnianie osób nietrzeźwych i doprowadzanie ich do wytrzeźwienia:

W ramach działań profilaktycznych w 2010 roku policjanci służby prewencyjnej w całej Polsce ujawnili **15 034 małoletnich/nieletnich, znajdujących się pod wpływem alkoholu** (odpowiednio w 2009r. - 19 252), co stanowi **spadek o 22%** w stosunku do roku poprzedniego. Najwięcej osób pod działaniem tego środka ujawniono na terenie działania **KWP w Katowicach - 1767, KWP w Olsztynie - 1400, KWP w Krakowie -1268, KWP zs. w Radomiu - 1238, oraz KWP w Łodzi - 1152.**

Spożywaniu alkoholu przez osoby do 18. roku życia sprzyja kilka czynników, do których możemy zaliczyć następujące: **łatwość dostępu do napojów alkoholowych, chęć zysków sprzedających lub serwujących** (sklepy, bary, puby, dyskoteki), którzy nie respektują przepisów dotyczących zakazu sprzedaży i podawania alkoholu małoletnim oraz **brak właściwej**

i zdecydowanej reakcji dorosłych. Jak wynika z przesyłanych sprawozdań rocznych, policjanci realizujący zadania w obszarze nieletnich i profilaktyki zauważają, że coraz więcej nieletnich trafia do szpitali na odtrucie organizmu, zażywszy wcześniej często alkohol połączony np. z tzw. dopalaczami, co jest zjawiskiem bardzo niepokojącym i stanowiącym realne zagrożenie dla życia młodych ludzi.

Wykres nr 8: Ujawnieni przez Policję małoletni/nieletni po wpływie alkoholu w latach 2009-2010

Kolejnym zadaniem Policji, związanym z profilaktyką alkoholową, w kategorii działań opiekuńczych, jest **ujawnianie i izolacja osób nietrzeźwych**, które swoim zachowaniem dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażają życiu lub zdrowiu innych osób, w tym sprawców przemocy domowej.

Dane liczbowe dotyczące doprowadzeń osób nietrzeźwych w latach 2009 - 2010 obrazuje zamieszczona niżej tabela.

Tabela nr 3: Doprowadzeni do wytrzeźwienia w latach 2009 i 2010, z uwzględnieniem osób do 18 roku życia

	Doprowadzeni do:	
	jednostek organizacyjnych Policji /w tym osoby do 18 r. życia	izb wytrzeźwień/ w tym osoby do 18 r. życia
2009	83474/463	196882/1734
2010	84933/403	brak danych

Analiza powyższych danych wskazuje, że w 2010 r. w porównaniu do 2009, **o 1,1% wzrosła liczba doprowadzonych dorosłych do wytrzeźwienia do pomieszczeń policyjnych. Spadła zaś o 13% liczba doprowadzonych osób do 18 r. życia.**

Mimo, że w Polsce coraz wyraźniej obserwowane są tendencje do zrównywania się zachowań ryzykownych pomiędzy dziewczętami i chłopcami, nie potwierdzają tego zamieszczone wyżej policyjne dane statystyczne, dotyczące ilości doprowadzonych do wytrzeźwienia nieletnich.

Szczegółowe dane dotyczące osób doprowadzonych do wytrzeźwienia do pomieszczeń policyjnych w 2010 r., z uwzględnieniem kobiet oraz osób do 18 roku życia (z podziałem na płeć), w poszczególnych województwach, znajdują się w Załączniku nr 2.

Kolejnym istotnym dla Policji zadaniem w ramach działań restrykcyjnych w zakresie zapobiegania alkoholizmowi jest kontrolowanie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. **Ograniczenie spożywania alkoholu w miejscach publicznych ma istotny wpływ na poprawę poziomu porządku publicznego oraz poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.** W analizowanym okresie policjanci ujawnili łącznie **734 389** wykroczeń z cytowanej wyżej ustawy (odpowiednio w 2009r. - **828 694**), z czego **628 980** dotyczyło naruszenia art. 43¹ ust. 1 (2009r. - 724 088) – spożywanie napojów alkoholowych wbrew zakazom, ich nabywanie lub spożywanie w miejscach nielegalnej sprzedaży lub spożywanie napojów alkoholowych przyniesionych przez siebie/inną osobę w miejscach wyznaczonych do ich sprzedaży lub podawania. Najwięcej takich wykroczeń ujawniono na terenie podległym KWP w: Katowicach, Wrocławiu oraz Szczecinie.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące ujawnionych przez Policję w 2010 r. wykroczeń z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z podziałem na województwa, znajdują się w Załączniku nr 2.

Istotnym zadaniem Policji w omawianym obszarze, mającym charakter restrykcyjny jest ujawnianie faktów nieprzestrzegania przepisów *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, tj. czynów, wobec których orzekanie następuje na podstawie przepisów o postępowaniu karnym:

- art. 43 - sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych w wypadkach, kiedy jest to zabronione, w tym m.in. osobom, których zachowanie wskazuje na znajdowanie się w stanie nietrzeźwości, osobom do 18 r. życia, na kredyt lub pod zastaw albo bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom,
- art. 45² - zakaz reklamy lub promocji napojów alkoholowych,
- art. 45³ - obrót hurtowy bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom.

Tabela nr 4: *Przestępstwa stwierdzone, podejrzani i pokrzywdzeni z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w latach 2009 - 2010*

	Przestępstwa stwierdzone	Podejrzani	Pokrzywdzeni/w tym małoletni
2009	2 064	1 132	617/317
2010	1 288	954	358/187

Najwięcej przestępstw z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stwierdzono na terenie działania **KWP w Łodzi – 201 - 96,5% wykrycia (również najwięcej podejrzanych – 164), KWP w Katowicach – 162 - 91,4% wykrycia oraz KWP w Krakowie - 133 - 94% wykrycia.**

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące przestępstw stwierdzonych, podejrzanych i pokrzywdzonych z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, z podziałem na województwa, znajdują się w Załączniku nr 2.

W ramach wykonywania działań o charakterze patrolowo – interwencyjnym policjanci ujawniali nietrzeźwych sprawców wykroczeń. Do **szczególnie uciążliwych społecznie należy zakłócanie spokoju, porządku publicznego, spoczynku nocnego lub wywoływanie zgorszenia w miejscu publicznym** - jeżeli czyn ma charakter chuligański albo sprawca dopuścił się go będąc pod wpływem alkoholu - art. 51 § 2 kw. W analizowanym okresie policjanci ujawnili łącznie **86 475 takich wykroczeń** (2009r. - 93 996), co stanowi spadek o 8% w stosunku do roku poprzedniego. Sprawcami **403** z nich byli nieletni (odpowiednio w 2009r. - 590), stąd sprawy o czyn karalny kierowane były do sądów rodzinnych.

W ramach wykonywania zadań służbowych policjanci ujawniali przestępstwa z art. 208 KK - rozpijanie małoletniego.

Tabela nr 5: *Przestępstwa stwierdzone, podejrzani i pokrzywdzeni z art. 208 kk w latach 2009 - 2010*

	Przestępstwa stwierdzone z art. 208 kk	Podejrzani ogółem, w tym nieletni sprawcy	Pokrzywdzeni
2009	410	255/84	1484
2010	366	209/78	1312

Ww. dane wskazują na **spadek przestępstw stwierdzonych o 10,7%** w porównaniu do 2009r., a także na spadek liczby podejrzanych oraz pokrzywdzonych odpowiednio: 18% i 11,6 %.

Najwięcej tego typu przestępstw - 83, stwierdzono na terenie działania KWP w Katowicach oraz KWP w Łodzi - 77. W 2010 r. podejrzanymi o popełnienie tego przestępstwa było **78 nieletnich sprawców**, tj. 60% ogółu sprawców (33%). Popełnili oni łącznie **131 czynów** polegających na rozpijaniu małoletnich kolegów.

Przykładowe działania profilaktyczne realizowane przez Policję:

Policjanci byli realizatorami lub współrealizatorami licznych programów prewencyjnych w obszarze profilaktyki alkoholowej, akcji profilaktycznych, kampanii skierowanych głównie do młodych odbiorców, ale także ich rodziców i wychowawców. Były to najczęściej inicjatywy podejmowane z różnymi partnerami pozapolicyjnymi, tak instytucjami państwowymi, jak

i organizacjami pozarządowymi. Wśród przedsięwzięć w tym obszarze należy wymienić inicjatywy Komendy Głównej Policji, tj.:

➤ **„Pozory mylą, dowód nie”** - w 2010 r. odbyła się już druga edycja tej ogólnopolskiej kampanii edukacyjnej, którą honorowym patronatem objął Komendant Główny Policji. Kampania miała na celu ograniczenie procederu sprzedaży napojów alkoholowych małoletnim. Podstawową formą aktywności w ramach kampanii była prowadzona przez policjantów (służby patrolowe, dzielnicowych, specjalistów ds. nieletnich, prewencji kryminalnej) działalność edukacyjna skierowana do sprzedawców napojów alkoholowych. W ramach kampanii zostały przygotowane, przy merytorycznym wsparciu przedstawicieli Wydziału ds. Nieletnich, Patologii i Profilaktyki Biura Prewencji KGP, materiały graficzne (ulotki, plakaty i naklejki), które były dostarczane do punktów sprzedaży napojów alkoholowych jako element pomocniczy w edukacji sprzedawców. Ponadto w telewizji publicznej pojawiły się spoty, które zwracały uwagę na fakt, że dorosły wygląd nie oznacza pełnoletniości. W wielu miastach w działania zaangażowały się władze samorządowe, organizowane były konferencje prasowe. Ciekawym elementem kampanii były tworzone murale, czyli wielkoformatowa grafika na specjalnie wynajętych w tym celu powierzchniach, nawiązująca tematyką do idei kampanii. Warto podkreślić, że na zlecenie Związku Browarów Polskich Pracownia Badań Społecznych w Sopocie wykonała badania, mające na celu określenia skuteczności podejmowanych w ramach kampanii działań. Ich wynikiem było m.in. stwierdzenie **spadku o 10 punktów procentowych odsetka sprzedawców, którzy sprzedali alkohol osobie wyglądającej na małoletnią**. Kampania pn. „Pozory mylą, dowód nie” została wyróżniona w międzynarodowym konkursie branży komunikacyjnej Magellan Award 2010 najwyższym wyróżnieniem Platynowy Magellan w kategorii Community Relations oraz nagrodą Magellana za najefektywniejszą kampanię.

➤ **„Odpowiedzialna sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych”** – to kolejna, zainicjowana przez Biuro Prewencji KGP ogólnopolska kampania szkoleniowa, współrealizowana z Polskim Przemysłem Spirytusowym. Jej celem była edukacja sprzedawców, barmanów, pracowników klubów młodzieżowych, pubów w zakresie odpowiedzialnej sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz nabycie umiejętności w zakresie efektywnej obsługi klienta (umiejętność odmówienia sprzedaży alkoholu osobom małoletnim, nietrzeźwym, agresywnym). Kampania została objęta honorowym patronatem Zastępcy Komendanta Głównego Policji. Trwała ona od marca do grudnia 2010 r. Szkolenia, z udziałem policjantów z lokalnych jednostek, odbyły się w 26 miastach. Funkcjonariusze omawiali zagadnienia w zakresie regulacji prawnych z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Miejscem ich prowadzenia były pomieszczenia samorządów miast, a udział w nich wzięło ponad 1 300 osób.

➤ **„Zachowaj Trzeźwy Umysł”** - w 2010 r., już po raz kolejny, wiele jednostek organizacyjnych Policji włączyło się w ogólnopolską kampanię profilaktyczno – edukacyjną, której inicjatorem było Stowarzyszenie Producentów i Dziennikarzy Radiowych z Poznania wspólnie z Biurem Prewencji KGP. Kampania została objęta honorowym patronatem Ministra Sportu i Turystyki, Ministra Edukacji Narodowej i po raz czwarty patronatem Komendanta Głównego Policji. Była ona prowadzona w ścisłej współpracy z gminami, w tym pełnomocnikami ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i miała na celu promowanie profilaktyki uzależnień, konstruktywnych postaw dzieci i młodzieży, zachowań prospołecznych jako alternatywy wobec patologii, w tym głównie alkoholizmu, narkomanii oraz przemocy. Istotnym nurtem w ramach kampanii były działania edukacyjne prowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych, młodzieży szkolnej, jej rodziców i wychowawców oraz kierujących pojazdami. Jest to kampania o bardzo licznej grupie odbiorców, którą w 2010 r. szacuje się nawet na kilka milionów. W 2010 roku „sportową twarzą” kampanii była Maja Włoszczowska, zdobywczyni wielu medali i odznaczeń w kolarstwie górskim, m.in. wicemistrzyni olimpijska z Pekinu. Podczas uroczystego finału kampanii we wrześniu 2010 r., który odbył się z Centrum Sportów Olimpijskich w Warszawie spośród uczestników kampanii została wyłoniona tzw. Kapituła „Trzeźwego Umysłu”, specjalny zespół, w skład którego weszli pełnomocnicy lub koordynatorzy kampanii. Ideą tego honorowego kolegium jest promowanie aktywnych osób, dla których profilaktyka uzależnień jest ważną ideą życia.

W tym miejscu należy wspomnieć także o **działaniach realizowanych przez jednostki organizacyjne Policji na terenie kraju**. Jak wynika z rocznych sprawozdań przekazywanych do Biura Prewencji KGP przez komendy wojewódzkie i Stołeczną Policji, funkcjonariusze, w tym specjaliści ds. nieletnich i patologii, prewencji kryminalnej, dzielnicowi podejmowali liczne inicjatywy, których celem jest zapobieganie, bądź ograniczenie rozmiaru szkód wynikających z alkoholizmu. Miały one różny charakter, począwszy od działań **edukacyjnych, szkoleniowych, na kontrolnych i represyjnych kończąc**. Wśród wielu z nich można wymienić następujące:

- funkcjonariusze uczestniczyli w posiedzeniach lokalnych zespołów interdyscyplinarnych, powoływanych w celu zintegrowania działań służb i instytucji na rzecz pomocy rodzinom z problemem alkoholowym oraz ofiarom przemocy w rodzinie;
- policjanci w wielu przypadkach są członkami komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych. Czynnie uczestniczyli w posiedzeniach tych komisji oraz działaniach, podczas których przeprowadzali rozmowy profilaktyczne z osobami uzależnionymi od alkoholu;
- stałym elementem współpracy Policji z podmiotami pozapolicyjnymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi były wspólne kontrole miejsc sprzedaży napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości

i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

- w wielu jednostkach organizowane były akcje ukierunkowane na ujawnianie osób nietrzeźwych naruszających bezpieczeństwo i porządek publiczny. Policjanci odwiedzali lokale gastronomiczne, puby, bary, kontrowali dworce, parki i inne miejsca grupowania się młodzieży.

Ciekawym i przynoszącym wymierne skutki rozwiązaniem było organizowanie **ponadnormatywnych patroli nieumundurowanych**, których zadaniem była kontrola placówek handlowych pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w tym zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom do 18 roku życia. Jak wynika z obserwacji policjantów, coraz częściej są oni świadkami sytuacji, w których sprzedawcy żądają okazania dowodu tożsamości od osób, których wygląd wskazuje na wiek poniżej 18 lat. Jest to niewątpliwie jednym z efektów wzrastającej świadomości tej grupy zawodowej, która jest z kolei następstwem bezpośrednich działań edukacyjnych oraz kampanii społecznych w tym obszarze. Policjanci uczestniczyli również w realizacji przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym. Były one kierowane do dzieci i młodzieży szkolnej, ich rodziców oraz nauczycieli. Kolejną grupą odbiorców byli sprzedawcy napojów alkoholowych, którym funkcjonariusze przypominali o obowiązujących zasadach prawnych w obszarze handlu i podawania napojów alkoholowych wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Reasumując należy podkreślić, że w 2010 r. nastąpił nieznaczny **spadek udziału nietrzeźwych wśród przebadanych na stan trzeźwości podejrzanych**, a także spadek o 1,5 p.p. nietrzeźwych wśród nieletnich sprawców czynów karalnych. Wydaje się, że należy podchodzić do zaobserwowanych tendencji z umiarkowanym optymizmem, lecz jednocześnie **dążyć do utrzymania tego kierunku w przyszłości**. Sytuację taką należy rozpatrywać jako efekt licznych działań profilaktycznych, edukacyjnych, a także restrykcyjnych podejmowanych przez odpowiednie służby, w tym również Policję. Istotny wpływ na sytuację mają także kampanie społeczne, co przekłada się na wzrost świadomości społecznej w tym obszarze. Zaobserwowane tendencje nie powinny jednak zwalniać Policji od dalszej aktywności w tym obszarze, a **skłaniać do poszukiwania coraz to nowych, bardziej skutecznych rozwiązań, które uchronią społeczeństwo, w tym głównie najmłodszych przed dotkliwymi skutkami patologii, jaką jest alkoholizm**, co przełoży się także na wzrost poczucia bezpieczeństwa społecznego.

2.2. Narkomania

Informacje statystyczne w niniejszym rozdziale pochodzą z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”. Liczby w nawiasach odnoszą się do danych statystycznych za 2009 rok.

Najczęściej popełniane przestępstwa związane z narkomanią nieletnich to posiadanie narkotyków, zakazany wyrób lub obrót przyrządami do nielegalnej produkcji środków odurzających, przemyt narkotyków, nielegalny obrót środkami odurzającymi, nakłanianie do użycia albo udzielania innej osobie środka odurzającego lub substancji psychotropowej, uprawa maku lub konopi bez zezwolenia. Przestępczość narkotykowa dotyczy przede wszystkim posiadania substancji psychoaktywnych oraz udzielania i dystrybucji w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.

W 2010 roku na terenie Polski ujawniono **4 119 osób nieletnich**, którym udowodniono popełnienie **20 279 czynów karalnych** z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, co stanowi **17,5%** ogółu czynów karalnych w tej kategorii przestępstw.

W porównaniu z 2009 rokiem liczba popełnionych czynów przez nieletnich uległa zwiększeniu o **4 449 czynów, tj. 12,8%**. Wskaźnik zagrożenia na 100 tys. ludności wyniósł **189,5** (179). Najwyższy był w województwie wielkopolskim - 376,5, lubuskim – 300,1 i świętokrzyskim – 288,3. Najmniejsze zagrożenie przestępczością narkotykową było w województwie podkarpackim- 66,2, lubelskim – 87,6 i podlaskim – 99,1.

W 2010 roku z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii stwierdzono **72 375** przestępstw, z czego **20 279 to czyny karalne popełnione przez nieletnich**. Większość czynów - **62 203** popełniono w miastach. Skierowano 22 233 wnioski o sporządzenie aktu oskarżenia, zaś wobec 2 188 osób w postępowaniu przygotowawczym zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Wskaźnik wykrywalności przestępstw narkotykowych wyniósł **97,7%**. W ubiegłym roku wszczęto 20 832 postępowania przygotowawcze z przepisów karnych Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Podejrzanych o popełnienie ww. przestępstw było 22 746 osób (26 204). Pokrzywdzonych przestępczością narkotykową zostało **9 726 osób**, z czego 39,2%, czyli 3 820 osób to małoletni.

Z analizy danych statystycznych wynika, że w 2010 roku nastąpił wzrost przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, między innymi w wymienionych kategoriach:

- nielegalny obrót środkami odurzającymi (art. 56) – **3 797** przestępstw stwierdzonych (2 969);
- uprawa maku lub konopi bez zezwolenia (art.63) – **1 164** przestępstwa stwierdzone (729);
- nielegalny wyrób środków odurzających (art.53) – **202** przestępstwa stwierdzone (174).

Przykłady inicjatyw i kampanii w zakresie zapobiegania narkomanii zostały opisane w rozdziale: Krajowy Program Zapobiegania Narkomanii” (str. 89-96)

W ramach przeciwdziałania zjawisku narkomanii wśród dzieci i młodzieży w 2010 roku policjanci współpracowali z Krajowym Biurem ds. Narkomanii, ośrodkami pomocy społecznej, zespołami placówek pomocy psychologiczno-pedagogicznej, zdrowia publicznego, komisjami bezpieczeństwa rad dzielnic, urzędami dzielnicy, gminy, powiatu, sądami rodzinnymi, wydziałami oświaty, radami osiedli, fundacjami, kuratorami sądowymi, prokuraturą oraz Strażą Miejską i mediami. Policjanci realizują różnego rodzaju akcje i programy lokalne na rzecz przeciwdziałania narkomanii oraz współpracują na bieżąco z podmiotami ustawowo i statutowo zobowiązanymi do prowadzenia działań na rzecz przeciwdziałania narkomanii. Ponadto specjaliści ds. nieletnich oraz dzielnicowi realizują szereg programów prewencyjno – profilaktycznych ukierunkowanych na przeciwdziałanie narkomanii. Do podstawowych celów tych programów zalicza się: rozpoznanie skali zagrożenia narkomanią, kształtowanie świadomości wśród młodzieży szkolnej na temat negatywnego wpływu środków odurzających na funkcjonowanie organizmu człowieka oraz skutkach prawnych z tym związanych.

Z informacji zebranych z jednostek organizacyjnych Policji wynika, że dostępna jest w kraju większość rodzajów narkotyków występujących na światowych rynkach. Do najpopularniejszych należą: **marihuana, amfetamina i pochodne tych narkotyków**. Wzrasta również **popyt na grzyby halucynogenne i środki wziewne/kleje, rozpuszczalniki, rozcieńczalniki**, itp. używane przeważnie przez osoby, które nie mogą pozwolić sobie na inne droższe narkotyki. Ponadto młodzież interesuje się roślinami, których zażycie poszczególnych części np. liści, korzeni, nasion powoduje halucynacje i odurzenie, najpopularniejsze z nich to – białucha dziedzierzawa, wilcza jagoda, sporysz i inne.

Nowym zjawiskiem, bardzo popularnym na rynku narkotykowym stały się tzw. dopalacze. Dopalacze, czyli grupa różnych substancji lub ich mieszanek o rzekomym lub faktycznym działaniu psychoaktywnym, niezamieszczonych na liście substancji kontrolowanych przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Środki te, oficjalnie sprzedawane były jako wyroby kolekcjonerskie, nie do spożycia przez ludzi. Były rozprowadzane za pośrednictwem Internetu oraz poprzez wyspecjalizowane sieci sklepów tzw. „smart shops” lub „fun shops”, ale również spotykane w sklepach z „pamiątkami” i „produktami kolekcjonerskimi”. Sklepy, które zajmowały się dystrybucją tych substancji funkcjonowały legalnie. Dopiero po eskalacji przypadków zatrucia, związanych pośrednio bądź bezpośrednio z zażywaniem dopalaczy (liczby zatrucia są nieznane, ponieważ w wielu przypadkach nie zbadano dokładnie przyczyny zatrucia i składu substancji, która je spowodowała) w sklepach tych pojawiły się kontrole Sanepidu, PIH-u, UKS-u i Policji pod kątem legalności sprzedaży i przechowywania tych środków. Policjanci

podczas działań prewencyjnych sprawdzali czy dopalacze sprzedawane były małoletnim i czy wokół sklepów nie dochodziło do popełnienia przestępstw.

W dniu 2 października 2010 roku, Decyzją Głównego Inspektora Sanitarnego o wycofaniu z obrotu na terenie całego kraju "wyrobów mogących mieć wpływ na bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzi" oraz nakazu zaprzestania działalności obiektów służących produkcji, obrotowi hurtowemu lub detalicznemu ww. wyrobów we współpracy z Policją, zamknięto punkty sprzedaży oraz zabezpieczono materiał do badań laboratoryjnych. Od tego czasu policjanci kontrolowali miejsca sprzedaży pod kątem zakłócania porządku publicznego oraz rejony szkół pod kątem tzw. dzikiej sprzedaży.

W związku z istniejącym nadal zagrożeniem życia i zdrowia uczniów wynikającym z łatwego dostępu do dopalaczy i wzrastającą liczbą zatruc policjanci prowadzili akcje mające na celu przeciwdziałanie negatywnym efektom tego procederu, polegające na informowaniu i uświadamianiu pracowników oświaty, rodziców i młodzieży na temat zagrożeń powodowanych powyższymi środkami. **W wielu garnizonach Policji organizowano akcje i kampanie informacyjno- profilaktyczne pn. „Stop dopalaczom”.** Do działań tych włączano dyrektorów poradni psychologiczno-pedagogicznych, szkół i placówek oświatowych, pedagogów. W 2010 roku w związku z informacjami, które ukazały się w mediach dotyczącymi rozpoczęcia sprzedaży dopalaczy poprzez DOPALACZOMATY, przypominające automaty do sprzedaży gum do żucia lub zabawek zamkniętych plastikowych kulkach, policjanci wspólnie z przedstawicielami Inspektora Inspekcji Handlowej przeprowadzili akcję rozpoznawczą – kontrolną, której celem było ustalenie faktu nielegalnej dystrybucji zakazanych środków.

Z informacji przekazanych przez jednostki organizacyjne Policji wynika, że w 2010 r. utrzymywały się następujące trendy związane z przestępczością narkotykową oraz konsumpcją środków odurzających i psychotropowych:

- najbardziej popularną formą dystrybucji narkotyków były transakcje przeprowadzane poprzez komunikatory internetowe, gadu-gadu, czat itp., za pośrednictwem często zmienianych telefonów komórkowych na kartę, a dealerzy posługiwali się pseudonimami i korzystali z pośredników,
- coraz częściej sięgała po narkotyki i ich używała młodzież z tzw. typowych domów, pełnych, dobrze sytuowanych rodzin,
- wśród uczniów renomowanych szkół, w których młodzież musiała sprostać wysokim wymaganiom, a także sama między sobą rywalizowała o wyniki, panowała moda na tzw. „reset”, czyli spędzanie weekendów przy dużych ilościach alkoholu i narkotyków,
- coraz częściej rodzice zgłaszali się do policjantów oraz specjalistycznych podmiotów pozapolicyjnych po pomoc, w związku z zaburzeniami osobowościowymi i zachowaniami ich dzieci, podejrzewając kontakt z narkotykami,

- osoby używające narkotyków rozpuszczały je w napojach, aby przebywając w miejscach publicznych trudniej było je ujawnić,
- powiększyła się grupa młodzieży eksperymentującej z substancjami dostępnymi na legalnym rynku leków (np. preparaty przeciwkaszlowe i przeciwprzeziębieniowe) i napojami energetycznymi.

Ponadto niektóre jednostki sygnalizowały pojawienie się innych zjawisk, takich jak: **wzrost zapotrzebowania na tabletki ecstasy, większa ilość sklepów i transakcji internetowych, transakcje coraz częściej zawierane są na parkingach samochodowych i w galeriach handlowych.**

2.3. Handel ludźmi

Informacje statystyczne w niniejszym rozdziale pochodzą z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”.

Handel Ludźmi (artykuł 189a Kodeksu Karnego, w latach 2004 – 2009 artykuły 253§1 oraz 204§4 Kodeksu Karnego)

	Postępowania Wszczęte	Postępowania Zakończone	Przestępstwa Stwierdzone	Przestępstwa Wykryte	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2004	14	13	50	48	48
2005	15	26	22	19	19
2006	19	20	21	18	17
2007	21	20	23	24	22
2008	24	26	63	61	61
2009	25	32	52	50	50
2010	16	18	39	39	39

	Osoby Podejrzane			Podejrzani Cudzoziemcy
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2004	25	4	21	-
2005	10	3	7	-
2006	11	4	7	3
2007	25	7	18	4
2008	21	4	17	6
2009	31	5	26	3
2010	14	7	7	2

	Pokrzywdzeni		
	Ogółem	W tym cudzoziemcy	W tym małoletni
2004	44	3	3
2005	22	12	-
2006	18	-	-
2007	860	-	-
2008	66	14	-
2009	66	11	8
2010	25	9	-

Zmuszanie do prostytucji (artykuł 203 Kodeksu Karnego)

	Postępowania Wszczęte	Postępowania Zakończone	Przestępstwa Stwierdzone	Przestępstwa Wykryte	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2004	40	37	46	43	43
2005	34	38	35	32	32
2006	33	33	42	42	41
2007	28	32	55	51	43
2008	19	23	35	34	34
2009	22	23	33	32	32
2010	23	36	28	25	25

	Osoby Podejrzane			Podejrzani Cudzoziemcy
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2004	29	5	24	7
2005	17	3	14	4
2006	31	6	25	2
2007	26	11	15	1
2008	23	4	19	6
2009	6	-	6	-
2010	20	4	16	-

Pokrzywdzeni

	Pokrzywdzeni		
	Ogółem	W tym cudzoziemcy	W tym małoletni
2004	47	2	5
2005	34	-	5
2006	44	4	2
2007	38	-	11
2008	28	2	-
2009	17	2	2
2010	29	2	3

Stręczycielstwo, sutenerstwo, kuplerstwo, w tym również w stosunku do osób małoletnich
(artykuł 204§1-3 Kodeksu Karnego)

	Postępowania Wszczęte	Postępowania Zakończone	Przestępstwa Stwierdzone	Przestępstwa Wykryte	Wnioski o objęcie aktem oskarżenia
2004	114	168	419	410	409
2005	119	208	481	471	452
2006	113	144	234	229	224
2007	75	128	315	311	309
2008	95	145	235	233	231
2009	83	131	395	391	388
2010	103	153	486	483	480

	Osoby Podejrzane			Podejrzani Cudzoziemcy
	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	
2004	204	49	155	19
2005	238	69	169	16
2006	131	41	90	5
2007	145	46	99	3
2008	156	50	106	2
2009	158	30	128	2
2010	178	43	135	7

	Pokrzywdzeni		
	Ogółem	W tym cudzoziemcy	W tym małoletni
2004	67	-	55
2005	78	1	67
2006	46	-	45
2007	242	1	242
2008	28	-	28
2009	123	-	123
2010	31	-	31

Obowiązujący stan prawny:

Dnia 20 maja 2010 r. została uchwalona, opracowana w Ministerstwie Sprawiedliwości, *ustawa o zmianie ustawy - Kodeks karny, ustawy - Przepisy wprowadzające Kodeks karny, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz ustawy o Policji* (Dz. U. Nr 98, poz. 626), która m.in. wprowadziła do Kodeksu **karnego definicję legalną pojęcia „handel ludźmi” oraz „niewolnictwa”**. **Nowelizacja weszła w życie dn. 8 września 2010 r.** Przy opracowaniu definicji wykorzystano definicje zawarte w aktach prawa międzynarodowego, tj. w *Protokole o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniającego Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej*, przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 15 listopada 2000 r., *Decyzji ramowej Rady Unii Europejskiej 2002/629/WSiSW z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi*, a także *Konwencji Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi*, sporządzonej w Warszawie dn. 16 maja 2005 r.

Ustawa wprowadziła nowy przepis obejmujący kryminalizację „handlu ludźmi”, oznaczony jako **art. 189a Kodeksu karnego**, a zlokalizowany w Rozdziale XXIII Kodeksu karnego (Przestępstwa przeciwko wolności). Z uwagi na wysoki stopień społecznej szkodliwości „handlu ludźmi”, wprowadzono karalność przygotowania do popełnienia tego przestępstwa, co przewidziano w art. 189a § 2 k.k. W związku z tym uchylono art. 253 Kodeksu karnego, który zlokalizowany był w Rozdziale XXXII Kodeksu karnego (Przestępstwa przeciwko porządkowi publicznemu). Konsekwencją wprowadzenia definicji „handlu ludźmi” była konieczność uchYLENIA przepisu art. 204 § 4 k.k., który penalizował zwabienie lub uprowadzenie innej osoby w celu uprawiania prostytucji za granicą.

W uchwalonej ustawie przestępstwo organizowania nielegalnych adopcji w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, przeniesione zostało do Rozdziału XXVI Kodeksu karnego - Przestępstwa przeciwko rodzinie i opiece i oznaczono jako art. 211a. Rozszerzono również obowiązek prawny denuncjacji na przestępstwo handlu ludźmi (art. 240 § 1 k.k.). W *Kodeksie postępowania karnego* rozszerzono właściwość rzeczową sądu okręgowego na występki określony w art. 189a § 2 k.k.

W art. 19 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 o Policji (Dz. U. z 2007 r., Nr 43, poz. 277, z późn. zm.) znowelizowano katalog przestępstw, co do których możliwe jest prowadzenie kontroli operacyjnej o czyny z art. art. 189a § 1 i 2 (handel ludźmi, przygotowanie do handlu ludźmi) oraz art. 211a k.k. (nielegalna adopcja).

Działania Komendy Głównej Policji:

W dn. 21 października 2010 r. w gmachu KPRM odbyła się *V Konferencja Krajowa na temat Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi*. Konferencja została zorganizowana przez Zespół ds. Handlu Ludźmi DPM MSWiA, w ramach obchodów Europejskiego (UE) Dnia Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Uczestnikami konferencji (ok. 200 osób) byli m.in. przedstawiciele organów ścigania (prokuratura, Policja, Straż Graniczna), Państwowej Inspekcji Pracy, placówek opiekuńczo-wychowawczych i WCPR, urzędów wojewódzkich i marszałkowskich, wykładowcy szkół policyjnych i szkół SG, sędziowie, przedstawiciele środowisk akademickich, studenckich poradni prawnych i okręgowych rad adwokackich oraz organizacji pozarządowych.

W części plenarnej konferencji uczestnicy wysłuchali informacji nt. doświadczeń organizacji pozarządowych w przeciwdziałaniu handlowi ludźmi, budowania systemu zwalczania i przeciwdziałania handlowi ludźmi, w tym informacji o nowelizacji kodeksu karnego, w szczególności w zakresie wprowadzenia definicji handlu ludźmi, a także informacji nt. istniejącego systemu wsparcia ofiar czy działań prewencyjnych. Ponadto przedstawiciele Ośrodka Badań Handlu Ludźmi IPSiR Uniwersytetu Warszawskiego dokonali prezentacji ewaluacji podejmowanych działań celem przeciwdziałania handlowi ludźmi. Zorganizowano także dwa panele dyskusyjne poświęcone organizacji działań prewencyjnych w Polsce oraz analizie systemu eliminowania handlu ludźmi w Polsce.

W lutym 2010 r. w wyniku współpracy MSWiA z Ambasadą Wielkiej Brytanii oraz partnerów projektu (IOM, Fundacją La Strada i Fundacją Dzieci Niczyje), dzięki wsparciu finansowemu Ambasady Wielkiej Brytanii, TSN OBOP przeprowadził badanie pn. „*Społeczna świadomość zagrożeń związanych z handlem ludźmi i podejmowaniem pracy za granicą*” (wyniki dostępne są na stronie: <http://www.tnsglobal.pl/handelludzm> oraz www.mswia.gov.pl/thb). Założenia merytoryczne projektu opracowane przez Zespół ds. Handlu Ludźmi DPM MSWiA były konsultowane także w Grupie Roboczej międzyresortowego Zespołu do Spraw. Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi oraz z brytyjskim UK Human Trafficking Centre. Wyniki badania zaprezentowano podczas konferencji prasowej dn. 22 marca 2010 r. Badanie przeprowadzone zostało na losowej, reprezentatywnej próbie 1005 Polaków w wieku 15 i więcej lat, techniką wywiadów bezpośrednich w domu respondentów w trybie tzw. omnibusa, tj. stanowiło część badania dotyczącego problematyki społecznej. Badanie dotyczyło z jednej strony gotowości do podjęcia przez Polaków pracy za granicą, w tym pracy nielegalnej, wiedzy związanej z organizacją bezpiecznego wyjazdu za granicę w celu podjęcia pracy, jak również wiedzy na temat zjawiska handlu ludźmi a także wiedzy nt. instytucji, które udzielają pomocy ofiarom handlu ludźmi. Rezultaty badania stanowiły podstawę do analizy efektywności prowadzonych dotychczas

działań prewencyjnych oraz planowania działań przy konstrukcji projektu *Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2011-2012*.

Działania szkół policyjnych - organizacja obchodów Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi:

➤ **Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie**

- dodano do rozkazu dziennego Komendanta-Rektora informacji o obchodach Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi,
- zorganizowano akcję informacyjno-plakatową,
- zorganizowano w formie wystawy prezentacji publikacji i materiałów z zakresu zwalczania przestępczości handlu ludźmi, dostępnych w bibliotece szkoły,
- zorganizowano projekcji filmu „Przesłuchanie” dla pracowników, studentów i słuchaczy uczelni oraz przedstawienie najważniejszych informacji związanych z problematyką handlu ludźmi, w tym uwzględnienie nowelizacji w zakresie prawa karnego.

➤ **Szkoła Policji w Pile:**

- przeprowadzono przez przedstawiciela Fundacji ITAKA oraz wykładowcę szkoły ze słuchaczami SP w Pile i z uczniami Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Pile pogadanki nt. *„Poszukiwanie osób zaginionych a zjawisko handlu ludźmi”*, i przekazanie uczestnikom materiałów informacyjnych,
- zorganizowano cykl wykładów dla słuchaczy kursów specjalistycznych i zawodowych podstawowych, przeprowadzonych przez Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Częstochowie,
- umieszczenie na stronie internetowej szkoły linka pn. *„Przeciwdziałanie handlowi ludźmi”* (informacje i publikacje dotyczące handlu ludźmi oraz wykaz podjętych przez szkołę działań prewencyjno-dydaktycznych).

➤ **Szkoła Policji w Katowicach:**

- zorganizowano prelekcję dla 165 osób – kadry i słuchaczy szkoły przez Pełnomocnika Terenowego Rzecznika Praw Obywatelskich, przedstawiciela IOM oraz Fundacji ITAKA,
- zorganizowano we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli WOM w Częstochowie konkurs plastyczny dla uczniów 50 gimnazjów pt. *„Człowiek to nie towar! Stop handlowi ludźmi! Nie bądź obojętny!”*; ponadto zaprezentowano w szkole wystawy prac zgłoszonych do konkursu

- umieszczono na stronie internetowej szkoły link bezpośrednio przekierowujący na zakładkę z informacjami o organizowanych obchodach Europejskiego Dnia przeciwko Handlowi Ludźmi.

➤ **Centrum Szkolenia Policji w Legionowie:**

- zaprezentowano słuchaczom szkoły przez holenderską kobiecą grupę performensową przedstawienia pt. „*Sposoby postępowania Policji z osobami dotkniętymi handlem ludźmi*”,
- zorganizowano dla 332 słuchaczy prelekcję z dyskusją nt. działań Policji w zakresie zwalczania handlu ludźmi i współpracy z organizacjami pozarządowymi wspierającymi ofiary, którą przeprowadzili przedstawiciele Fundacji La Strada oraz Centralnego Zespołu dw. z Handlem Ludźmi BK KGP,
- zorganizowano dyskusję nt. „*Właściwego zachowania i postępowania policjantów wobec ofiar handlu ludźmi*” przeprowadzoną przez Pełnomocnika Komendanta CSP w Legionowie ds. Ochrony Praw Człowieka,
- zorganizowano prelekcję filmu szkoleniowego pt. „MTV EXIT” dla wszystkich słuchaczy szkoleń podstawowych i kursów specjalistycznych; przygotowanie stoiska z materiałami informacyjnymi.

➤ **Szkoła Policji w Słupsku:**

- nawiązywanie podczas prowadzonych zajęć przez wykładowców szkoły do tematyki szkolenia pt. „*Aspekty prawne i praktyczne dotyczące handlu ludźmi*”, przeprowadzonego dn. 19 maja 2010 r. we współpracy z funkcjonariuszami Centralnego Ośrodka Szkolenia SG w Koszalinie.

Działania profilaktyczne jednostek organizacyjnych Policji zmierzające do przeciwdziałania procederowi handlu ludźmi:

➤ Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie przy wsparciu finansowym MSWiA spowodowała dodruk plakatów informujących o procederze handlu dziećmi. Ulotki oraz plakaty zostały dystrybuowane do poszczególnych komend Policji w woj. małopolskim. Ponadto materiały dotyczące zjawiska handlu ludźmi i dziećmi zostały umieszczone na stronie Centrum www.pomocprawna.org oraz w serwisie Interia.pl.

➤ Komenda Wojewódzka Policji w Szczecinie przeprowadziła kampanię informacyjną, w ramach której przeprowadzono sondaż nt. świadomości mieszkańców o zjawisku handlu ludźmi, przygotowano film pt. „*Wszyscy na sprzedaż*” z udziałem młodzieży i osób zajmujących się pomocą dla ofiar, zorganizowano kampanię informacyjną obejmującą diapazony, billboardy i plakaty, opublikowano materiały w Internecie. Kampanię zakończyła konferencja ogólnopolska

zorganizowana dnia 13 października 2010 r. w Szczecinie, pn. „*Handel ludźmi jako współczesna forma niewolnictwa*” adresowana do przedstawicieli szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych woj. zachodniopomorskiego, a także innych instytucji zajmujących się problemem handlu ludźmi i pomocą ofiarom przestępstw.

➤ Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku przeprowadziła kampanię informacyjną pn. „*Nie ufaj bezGRANICZnie*” realizowaną na terenie województwa podlaskiego, w ramach której dystrybuowana była ulotka dla osób wyjeżdżających za granicę. Ponadto przed seansami kinowymi prezentowano film pt. „*Justyna*” poruszający problematykę handlu ludźmi, zorganizowano zostały happeningi pn. „*Nie jesteś na sprzedaż*”. Dofinansowanie pozwoliło na druk składanego kalendarza formatu karty kredytowej, zawierającego najważniejsze telefony dla osób rozważających wyjazd za granicę w celu podjęcia pracy. Ponadto Komenda Wojewódzka Policji w Białymstoku w ramach realizacji programu pn. „*Prewencja na start*” przekazała dotację na przygotowanie i wydanie podręcznika dla funkcjonariuszy prowadzących zajęcia prewencyjne z młodzieżą, zawierającego zbiór materiałów poświęconych handlowi ludźmi, opatrzonych wskazówkami metodycznymi dla funkcjonariuszy.

Na wniosek Biura Prewencji KGP, w *Krajowym Planie Działań Przeciwko Handlowi Ludźmi na lata 2011 – 2012* zaproponowano zapisy **dotyczące rozszerzenia udziału policjantów służby prewencyjnej w zadaniach dotyczących przeciwdziałania handlu ludźmi, w tym wzmocnienie ich szkolenia w przedmiotowym zakresie.**

2.4. Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej

Dane statystyczne znajdujące się w niniejszym rozdziale pochodzą z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości „TEMIDA”. Dane w nawiasach odnoszą się do 2009 roku.

W 2010 roku nastąpiły zmiany legislacyjne dotyczące przestępstw przeciwko wolności seksualnej. Nowe typy czynów w Rozdziale XXV Kodeksu karnego to art. 191a § 1 k.k.¹ definiujący czyn, który polega na utrwalaniu wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, używając w tym celu wobec niej przemocy, groźby bezprawnej lub podstęp, albo rozpowszechnianiu wizerunku nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej bez jej zgody. Przestępstwo zagrożone jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego. Ponadto zmiana § 3 w art.197 k.k. zaostrza odpowiedzialność karną za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, skierowane przeciwko małoletnim poniżej 15 roku życia, jak również przeciwko członkom najbliższej rodziny. Nowelą wprowadzono

¹ **Art. 191a.** § 1. Kto utrwała wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej, używając w tym celu wobec niej przemocy, groźby bezprawnej lub podstęp, albo wizerunek nagiej osoby lub osoby w trakcie czynności seksualnej bez jej zgody rozpowszechnia, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. § 2. Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego.

dodatkowe typy kwalifikowane przestępstwa zgwałcenia, określonego w art. 197 § 3 k.k. poprzez dodanie w tym przepisie: przestępstwa zgwałcenia osoby małoletniej poniżej 15 lat oraz przestępstwa zgwałcenia wstępnego, zstępnego, przysposobionego, przysposabiającego, brata lub siostry. Przestępstwa te zagrożone są karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 3.

Nowela w art. 200a k.k. wprowadziła nowy typ przestępstwa polegającego na **nawiązywaniu kontaktu z małoletnim poniżej 15 lat za pośrednictwem systemu teleinformacyjnego lub sieci telekomunikacyjnej** i podejmowaniu czynności zmierzających do spotkania z nim, w celu popełnienia przestępstwa określonego w art. 197 § 3 pkt 2 k.k., art. 200 k.k. lub produkowaniu bądź utrwalaniu treści pornograficznych z jego udziałem - nagabywanie dzieci dla celów seksualnych – „grooming”. Wprowadzenie nowego przestępstwa jest konsekwencją dostosowania polskiego prawa do postanowień Konwencji Rady Europy z Lanzarote o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych, podpisanej przez Polskę w dniu 25 października 2007r.²

Dzieci i młodzież stanowią grupę szczególnie narażoną na stanie się ofiarą przemocy seksualnej. Małoletni stanowią znaczną część osób pokrzywdzonych przestępstwami przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Prostytucja nieletnich jest jedną z patologii, która wzbudza szczególnie niepokój społeczny. Prostytuowanie się osób, które nie ukończyły 18 lat jest jednym z przejawów demoralizacji i zgodnie z przepisami *Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich* uprawianie tego procederu stanowi duże zagrożenie dla dalszego rozwoju dziecka i powoduje niekorzystne zmiany w jego systemie oceny wartości. Należy także pamiętać, że odbywanie stosunków seksualnych z osobą poniżej 15 roku życia jest przestępstwem.

Wśród uwarunkowań uprawiania prostytucji wskazuje się wiele różnorodnych czynników. Na powstawanie, czy też szerzenie się tego zjawiska mają wpływ: środowisko, rodzina, grupa rówieśnicza oraz przestrzeń lokalna. Niezmiernie ważnym czynnikiem jest również stopień i tolerancja otoczenia wobec zachowań patologicznych.

Zjawisko prostytucji nieletnich, jako jeden z przejawów demoralizacji naraża wiele trudności w jego rozpoznaniu i ujawnianiu. Wynika to z faktu, że do zdarzenia dochodzi między zainteresowanymi osobami, dążącymi do zachowania tego w tajemnicy. Zgodnie z obowiązującymi w naszym kraju przepisami **prostytuowanie się nie jest karane**. Jednakże jest niezwykle groźnym czynnikiem kryminogennym, generującym zachowania przestępcze i patologiczne (np. alkoholizm, narkomanię, demoralizację nieletnich) oraz równie uciążliwe dla społeczeństwa zachowania, związane z zakłócaniem spokoju i porządku publicznego. Należy pamiętać, że zgodnie z polskim

² **art. 23 Konwencji** (wzór dla art. 200a k.k.), stanowi: Każda Strona przyjmuje konieczne środki ustawodawcze lub inne w celu zapewnienia karalności umyślnego składania dziecku, które nie ukończyło wieku określonego w wyniku zastosowania art. 18 ust. 2, przez osobę dorosłą za pośrednictwem technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych, propozycji spotkania w celu popełnienia przeciwko dziecku któregośkolwiek z przestępstw określonych na podstawie art. 18 ust. 1 lit. a lub art. 20 ust. 1 lit. a, w sytuacji, gdy za taką propozycją idą faktyczne działania mające na celu doprowadzenie do takiego spotkania.

prawodawstwem penalizowane są inne zachowania związane ze zjawiskiem prostytucji. **Przestępstwem jest doprowadzanie innej osoby przemocą, groźbą, podstępem, przez wykorzystanie stosunku zależności bądź krytycznego położenia, do uprawiania prostytucji. Karalne jest także ułatwianie lub nakłanianie innej osoby do uprawiania prostytucji, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej.**

Przemoc seksualna wobec dziecka, to termin odpowiadający problemowi znanemu również jako „wykorzystywanie lub molestowanie seksualne dziecka”. WHO (1986) zjawisko to definiuje następująco: „Przemoc seksualna wobec dzieci oznacza nadużywanie dziecka dla uzyskiwania przyjemności seksualnej przez osoby dorosłe i starsze”³. Wykorzystywaniem seksualnym jest każde zachowanie osoby dorosłej (lub starszej od dziecka), która podejmuje czynności o charakterze seksualnym, aby zaspokoić swój popęd płciowy lub go pobudzić. Także świadome czynienie z dzieci świadków aktów płciowych i zachęcanie do pozowania do zdjęć czy filmów o charakterze pornograficznym. Kontakty seksualne z dziećmi poniżej 15. roku życia są w Polsce **przestępstwem**, które zgodnie z art. 200 k.k. § 1 zagrożone jest karą od 2 do 12 lat pozbawienia wolności. Karane jest również produkowanie, rozpowszechnianie i posiadanie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci.

Zarejestrowane przypadki wykorzystywania seksualnego dzieci to **jedynie niewielka część realnej skali zjawiska**. Ukryty charakter zjawiska jest głównym ograniczeniem jego pomiaru i określenia skali oraz charakteru wykorzystywania seksualnego.

W roku 2010 stwierdzono **nieznaczny spadek liczby przestępstw** przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości. W kategorii zgwałcenie stwierdzono **1 473** przestępstwa (1 530), w tym **305** czynów karalnych popełnionych przez nieletnich. Pokrzywdzone tym przestępstwem zostały **1 334** osoby, w tym **466** małoletnich. Podejrzanych o dokonanie tych czynów było **647** osób, z tego **56** sprawców to nieletni.

W 2010 roku zanotowano **wzrost liczby ujawnionych czynów zabronionych z art. 201 kk - kazirodztwo**. Stwierdzono **135** czynów (51), w tym 2 czyny karalne popełnione przez nieletnich. Podejrzanych o dokonanie tych czynów było 17 osób, z czego jedna była nieletnia. Wobec 4 sprawców (1 nieletni) zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Przestępstwem kazirodztwa zostało pokrzywdzonych 13 osób.

W omawianym okresie nastąpił **niewielki spadek liczby przestępstw z art. 199 kk - molestowanie seksualne z nadużyciem stosunku zależności** 90 (94) czynów. Nieletni dokonali 10 czynów z art. 199 kk. Podejrzanych było 31 osób, w tym 5 nieletnich. Pokrzywdzonych zostało 75 osób, z czego aż 49 to małoletni.

³ Źródło Internet

Można zauważyć, że w 2010 roku nastąpił **wzrost liczby czynów stwierdzonych z art. 202 §2 kk tj. 304 (276)**. Czyny nieletnich to niemal 65% wszystkich przestępstw w tej kategorii (198 czynów). Podejrzanych o ich dokonanie było 35 osób. Pokrzywdzone rozpowszechnianiem pornografii dziecięcej zostały 1 002 osoby małoletnie.

Blisko o 10% spadła liczba przestępstw stwierdzonych z art. 200§1 i 2 kk - obcowanie płciowe z osobą poniżej 15 lat tzw. pedofilia - 1 532 (1 657). Dzięki temu zmalała liczba pokrzywdzonych małoletnich do 5 086 (6 021).

Podejrzanych o dokonanie tych czynów zostało 720 osób. Przeciwko 712 osobom wniesiono akt oskarżenia, a 247 osób zostało tymczasowo aresztowanych w związku z toczącym się przeciwko nim postępowaniem karnym.

W 2010 roku **zmalała liczba stwierdzonych przestępstw zmuszania do uprawiania prostytucji** do 28 (33), przy jednoczesnym wzroście liczby pokrzywdzonych tym przestępstwem do 29 (17) w 2010 roku. Małoletni pokrzywdzeni z art. 203 kk to 2 osoby w 2009 roku i 3 osoby w 2010 roku. Podejrzani o dokonanie tych czynów, to osoby dorosłe - 20. Wobec 11 z nich zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Wzrosła liczba czynów z art. 204§1 i 2 kk – sutenerstwo - do 458 (375). O dokonanie tych czynów podejrzane były 164 osoby. Wobec 163 z nich wystąpiono z wnioskiem do Prokuratury o sporządzenie aktu oskarżenia. Wobec 48 zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

W 2010 roku stwierdzono 28 (20) przypadków **sutenerstwa wobec osób małoletnich**. Liczba pokrzywdzonych tym przestępstwem małoletnich spadła do 31 w 2010 roku (123). Wykrywalność wyniosła 100%. Z liczby 14 podejrzanych wobec 6 zastosowano środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO WOLNOŚCI SEKSUALNEJ I OBYCZJOWOŚCI - WYBRANE INFORMACJE ZA LATA 2009- 2010										
KWALIFIKACJA PRAWNA	2009					2010				
	CZYNY			POKRZYWDZENI		CZYNY		POKRZYWDZENI		
	STWIERDZONE	WYKRYTE	WSKAŹNIK	OGÓŁEM	W tym MAŁOLETNI	STWIERDZONE	WYKRYTE	WSKAŹNIK	OGÓŁEM	W tym MAŁOLETNI
Zgwałcenie /art.197§1-2 kk/	1530	1268	82.9	1 380	319	1473	1225	82.2	1334	466
molest. seks. z naduż. stos. zależn. /art.199 kk/	94	93	98.9	90	59	90	89	98.9	75	49

obcow. płciowe z osob. pon. 15 l. /art.200 §1 kk/	1657	1542	93.0	6021	6021	1532	1431	93.1	5086	5086
kazirodztwo /art.201 kk/	51	51	100	40	0	135	134	99.3	13	0
rozpowszech. pornografii /art.202 §2 kk/	276	255	92.4	1043	1043	304	279	91.8	1002	1002
zmuszanie do upraw. prostytut. /art.203 kk/	33	32	97.0	17	2	28	25	89.3	29	3
sutener. wobec osob. małoletn. /art.204 §3 kk/	20	19	95.0	123	123	28	29	100	31	31
RAZEM	3661	3260	94.1	8714	7567	3590	3212	93.5	7570	6637

Przykłady działań podejmowanych przez Policję w obszarze przeciwdziałania prostytucji i wykorzystaniu seksualnemu nieletnich:

- **„Przemoc seksualna wobec dzieci – rozpoznawanie i udzielanie pomocy”** to temat szkolenia policjantów Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie. Celem szkolenia było poszerzenie wiedzy uczestników na temat przemocy seksualnej wobec dzieci, nabycie umiejętności rozpoznawania tego zjawiska oraz udzielania pomocy małoletnim ofiarom.
- **„Wykorzystywanie seksualne a prawo”, „Wykorzystywanie seksualne nieletnich - jak rozpoznać?”** to temat konferencji zorganizowanej przez Komendę Powiatową Policji w Nakle nad Notecią we współpracy z lokalnymi organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz pomocy dzieciom.
- **„Pedofil – zagrożenie dla twoich dzieci - bliżej niż myślisz”** - program Komendy Powiatowej Policji w Kłodzku, w ramach którego prowadzone były spotkania z rodzicami na temat zagrożeń związanych z wykorzystaniem seksualnym małoletnich oraz sposobom ich rozpoznania i zapobiegania.
- **„Działania na rzecz ofiar przestępstw, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej wobec kobiet”** – projekt Komendy Miejskiej Policji w Elblągu, w ramach którego funkcjonariusze uczestniczyli w wizycie studyjnej w Federacji Rosyjskiej w Kaliningradzie. Celem realizacji ww. przedsięwzięcia międzynarodowego było prowadzenie zajęć z zakresu międzynarodowych prawnych, psychologicznych standardów pracy z osobami pokrzywdzonymi przestępstwem. Zajęcia prowadzone były dla psychologów, studentów psychologii i pracy socjalnej w Kaliningradzkiej Regionalnej Dziecięco – Młodzieżowej Organizacji Inwalidów „Maria”.

Przedstawiona ogólna analiza przestępczości godzącej w wolność seksualną i obyczajność za ostatni rok dowodzi, że Policja powinna **kontynuować realizowane dotąd działania prewencyjne**

i poszukiwać równocześnie nowych, skuteczniejszych działań profilaktycznych, jak i wykrywczych. Pamiętać należy jednak, że wiele zadań w tym zakresie leży po stronie podmiotów pozapolicyjnych i zależy również od aktywności społecznej.

Nowym zagrożeniem, które pozostaje w zainteresowaniu policjantów jest prostytuowanie się małoletnich w dużych centrach handlowych. Tzw. „**galerianki**” – nastoletnie dziewczyny, ale także małoletni chłopcy tzw. „**galerianie**” w centrach handlowych, galeriach poszukują starszych od siebie mężczyzn lub kobiet, którym oferują usługi seksualne w zamian za różne prezenty, tj. ubrania, telefony komórkowe itp. Problem „**galerianek**”, a w szczególności - skala tego rodzaju prostytucji młodzieżowej w chwili obecnej nie do końca jest znana.

Z uzyskanych z jednostek organizacyjnych Policji informacji wynika, iż **niepokojącą tendencją jest wzrost zainteresowania małoletnich treściami o charakterze seksualnym za pośrednictwem Internetu** - prezentowanie i rozpowszechnianie treści pornograficznych, telefonów komórkowych oraz stacji telewizyjnych (kanały erotyczne), do których dzieci i młodzież mają praktycznie nieograniczony dostęp, a sfera ta pozostaje poza kontrolą rodziców i opiekunów. Obejrzane zachowania są odwzorowywane w rzeczywistości, bardzo często nieletni sprawcy nie uświadamiają sobie konsekwencji oraz skutków swoich zachowań. W związku z tym dochodzi do patologii w postaci **odbywania stosunków seksualnych przez osoby poniżej 13 roku życia, nieplanowanej ciąży a także do kontaktów homoseksualnych.**

Z nadesłanych przez jednostki organizacyjne Policji analiz wynika, że w 2010 roku zmieniła się tendencja ujawniania nadużyć seksualnych. W przeciwieństwie do lat poprzednich ma ona charakter malejący. Taki wynik świadczy przede wszystkim o **skutecznych działaniach prewencyjnych, które są od wielu lat intensyfikowane.** Jednocześnie trzeba wskazać, że przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności są zazwyczaj ukrywane zarówno przez same ofiary, jak i przez członków ich rodzin.

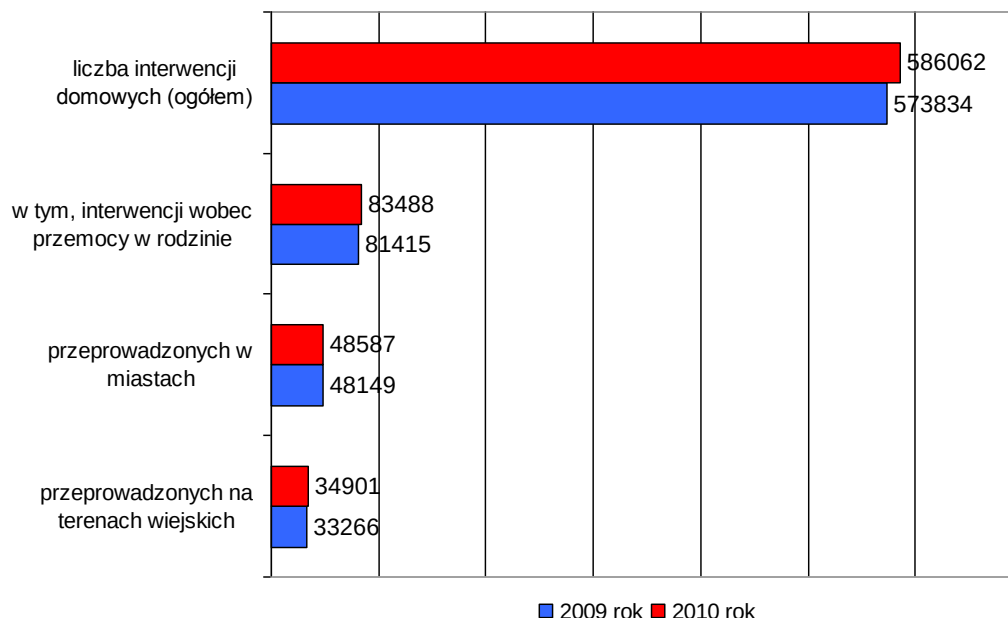
2.5. Przemoc w rodzinie

Uzyskiwane przez Policję informacje dotyczące przemocy pochodzą często ze zgłoszeń osób postronnych, będących świadkami przemocy. Niejednokrotnie to sąsiedzi słyszący dochodzące zza ściany odgłosy towarzyszące znęcaniu, nauczyciele lub lekarze dostrzegający na ciele osoby oznaki stosowania wobec niej siły, zgłaszają ten fakt organom ścigania. Zgodnie z przepisami ustawy kodeks karny **fizyczne i psychiczne znęcanie się nad osobą najbliższą jest przestępstwem ściganym z urzędu.** Zatem każda informacja przekazana Policji jest sprawdzona, w celu ustalenia, czy działanie sprawcy zakwalifikować można jako przestępstwo znęcania (art. 207 kk).

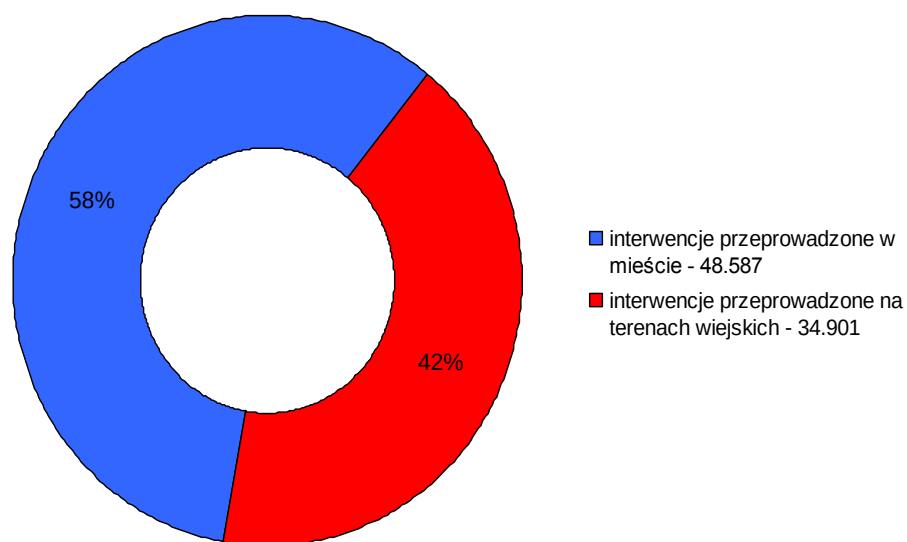
Przy podjęciu próby opisanie rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie na terenie całej Polski oraz tendencji zachodzących w kształtowaniu się tego problemu, pomocne są dane gromadzone w policyjnym systemie statystyki przestępczości „Temida”, które wskazują, iż w 2010 roku na terenie całego kraju stwierdzono **18 759 przestępstw z art. 207 kk, co oznacza spadek o 8,5%**, bowiem w 2009 roku liczba ta wyniosła 20 505. Jednakże należy podkreślić, iż wartości te dotyczą jedynie tak zwanych „przestępstw stwierdzonych”, a więc przypadków przemocy w rodzinie, w których Policja wszczęła postępowanie przygotowawcze. W bezpośrednim związku z ogólną liczbą przypadków przemocy w rodzinie pozostaje liczba jej sprawców, którą można określić na podstawie danych zawartych we wspomnianej „Temidzie”. Zgodnie z systemem w 2010 roku czyny te popełnione zostały przez **17 588 podejrzanych**, w tym 753 kobiety. Z kolei czyny z art. 207 kk objęte postępowaniem popełnione zostały na szkodę **25 477 osób**. Dodać należy, iż spośród ogólnej liczby ofiar **4 228 to małoletni** (o 675 przypadków mniej niż w roku 2009 – 4 903).

Inny rodzaj danych dotyczących przypadków przemocy w rodzinie, która nie wypełnia jeszcze znamion przestępstwa dostarcza **procedura postępowania policjantów pn. „Niebieskie karty”**. Dane statystyczne gromadzone podczas jej realizacji, a także analizowane na potrzeby charakterystyki zjawiska dzielą się na pewne charakterystyczne obszary. Pierwszy z nich wiąże się z ogólną liczbą interwencji domowych oraz liczbą interwencji przeprowadzonych w sytuacji stwierdzenia przez policjantów przemocy wobec rodziny, która tożsama jest z liczbą formularzy niebieskiej karty. W 2010 roku policjanci przeprowadzili **586 062 interwencje domowe**, co **oznacza 2,1% wzrost** w stosunku do roku 2009, w którym odnotowano 573 834 interwencje. Również w liczbie interwencji przeprowadzonych wobec przemocy w rodzinie (NK) **(83 488)** można zaobserwować **2,5% wzrost** w stosunku do interwencji odnotowanych w roku 2009 (81 415). Średni udział procentowy NK w ogólnej liczbie interwencji domowych na terenie kraju określony został w analizowanym okresie na poziomie **14,2%**. Należy dodać, że liczba interwencji przeprowadzonych w ramach procedury „Niebieskie karty” w **miastach wyniosła 48 587** (2009 rok – 48 149, utrzymana tendencja), natomiast **na terenach wiejskich – 34 901** (2009 rok – 33 266, wzrost o 4,9%).

Wykres nr 9. Liczba interwencji odnotowana w 2009 i 2010 roku, z podziałem na miejsce przeprowadzenia (l.bez.)

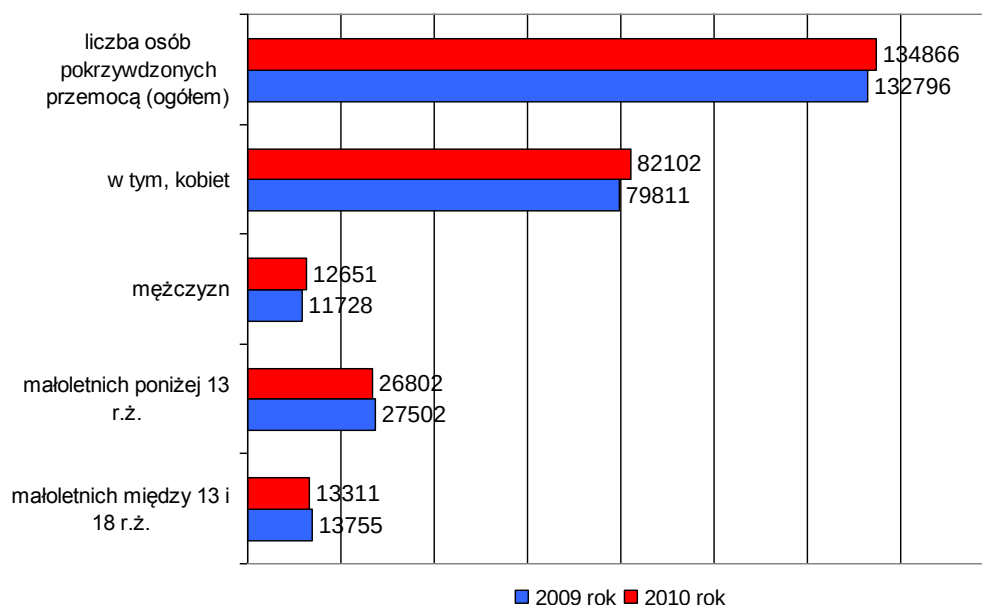

Wykres nr 10. Podział procentowy interwencji wobec przemocy w rodzinie przeprowadzonych w 2010 roku na terenach miejskich i wiejskich (%)

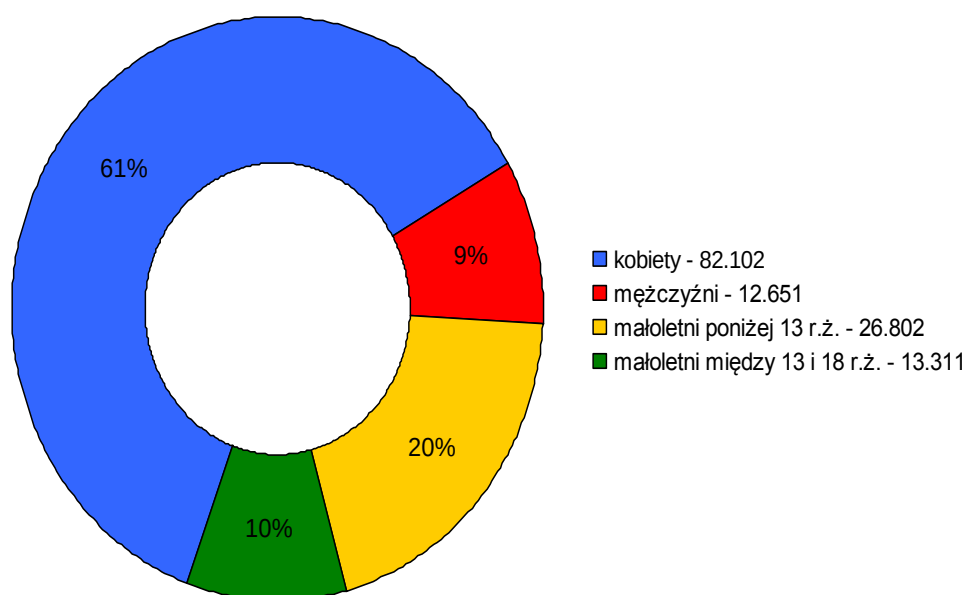

W 2010 roku pokrzywdzonych przemocą w rodzinie zostało ogółem **134 866 osób**, z czego **61% stanowiły kobiety** (82 102), **20% małoletni poniżej 13 r.ż.** (26 802), **10% małoletni między 13 a 18 r.ż.** (13 311), a **9% mężczyźni** (12 651). Zarówno w ogólnej liczbie, jak też niemal we wszystkich kategoriach ofiar w porównaniu do roku 2009 odnotowano wzrost wartości liczbowych. Wzrost liczby osób pokrzywdzonych przemocą o 1,5% (**132 796**), w tym (**79 811**) kobiet o 2,8% oraz (**11 728**) mężczyzn o 7,8%. Jedynie w kategorii **małoletnich zarówno poniżej 13 r.ż. odnotowano spadek liczby** odpowiednio o 2,5%, jak i małoletnich między 13 i 18 r.ż. o 3,2%.

Wykres nr 11. Liczba osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie w 2009 i 2010 roku, z podziałem na kategorie (l.bez.)

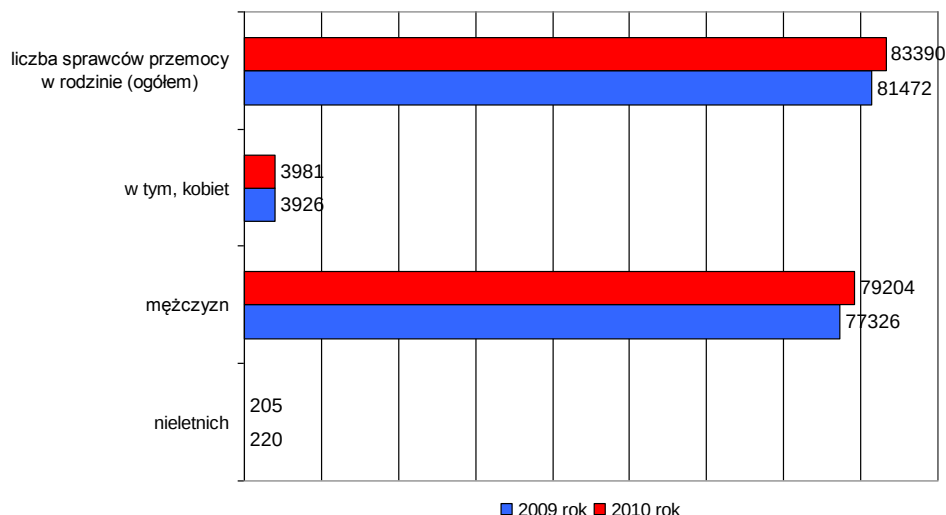

Wykres nr 12. Udział procentowy poszczególnych kategorii ofiar przemocy w rodzinie odnotowany w 2010 roku (%).

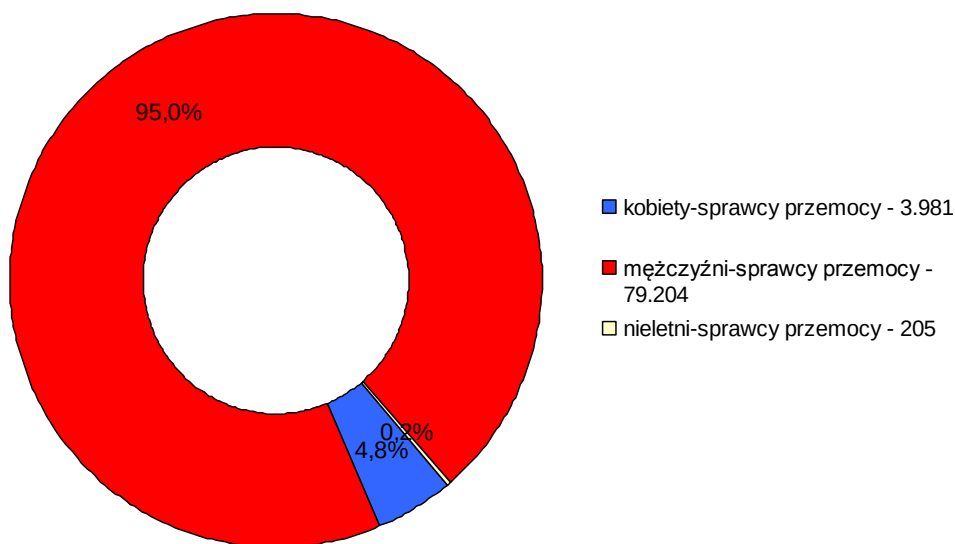

Analiza pozwala ponadto stwierdzić, że najczęściej przemocy wobec osób najbliższych dopuszczali się mężczyźni (**79 204**) stanowiąc 95% ogólnej liczby sprawców, która w 2010 roku wyniosła 83 390. Z kolei kobiety - sprawcy przemocy (**3 981**) stanowiły łącznie 4,8% tej liczby, a nieletni sprawcy 0,2% (**205 osób**). Porównując odnotowane wyniki do roku 2009 zauważa się tendencję wzrostową o 2,3% w ogólnej liczbie sprawców przemocy w rodzinie (2009 rok – 81 472, 2010 rok – 83 390), tendencję wzrostową o 2,4% w liczbie mężczyzn dopuszczających się przemocy (2009 rok – 77 326, 2010 rok – 79 204), a także o 1,4% w liczbie kobiet będących jej sprawcami (2009 rok – 3 926, 2010 rok – 3 981).

Wykres nr 13. Liczba sprawców przemocy w rodzinie w 2009 i 2010 roku, z podziałem na kategorie (l.bez.).

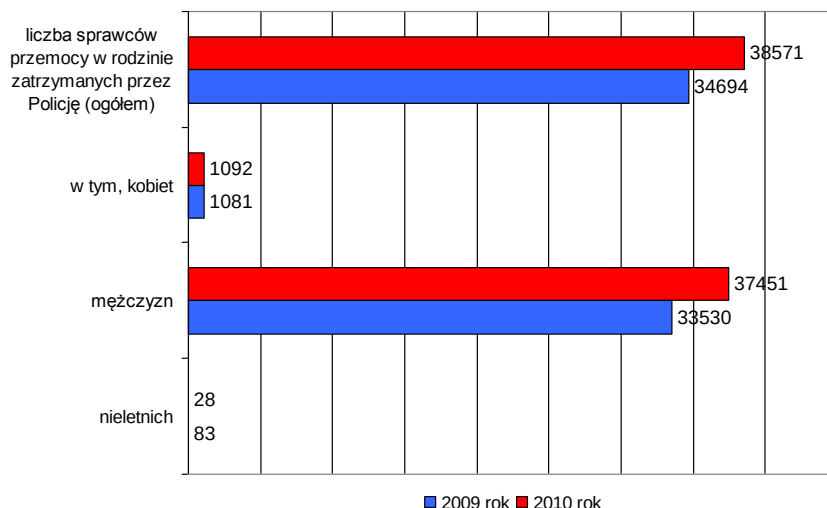

Wykres nr 14. Udział procentowy poszczególnych kategorii sprawców przemocy w rodzinie odnotowany w 2010 roku (%)

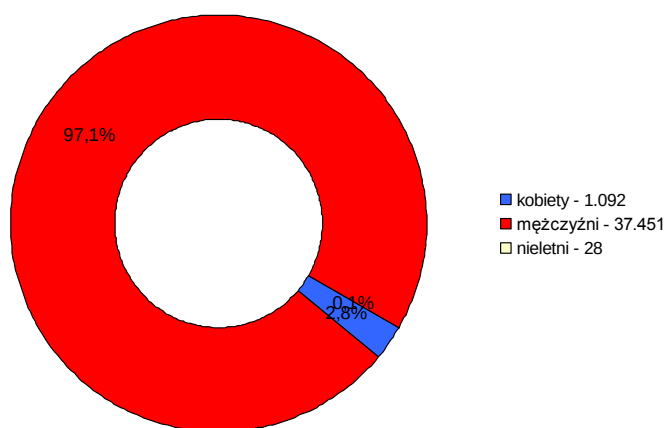

Ogólna liczba sprawców przemocy w rodzinie zatrzymanych przez **Policję wzrosła w 2010 roku o 11,1%, osiągając wartość 38 571** (2009 rok – 34 694). Wśród wszystkich zatrzymanych sprawców **mężczyźni stanowili aż 97,1%, kobiety zaledwie 2,8%, a nieletni jedynie niespełna 0,1%**. Należy dodać, że w porównaniu do roku 2009 **spadła jedynie o 66,3% liczba nieletnich zatrzymanych jako sprawców przemocy** (z 83 osób w 2009 roku do 28 w roku 2010). Z kolei liczba zatrzymanych kobiet wzrosła o 1,0% (z 1 081 w roku 2009 do 1 092 w roku 2010), a liczba zatrzymanych mężczyzn będących sprawcami przemocy w rodzinie wzrosła o 11,6% (z 33 530 w roku 2009 do 37 451 w roku 2010).

Wykres nr 15. Liczba sprawców przemocy w rodzinie zatrzymanych przez Policję w 2009 i 2010 roku, z podziałem na kategorie (l.bez.)

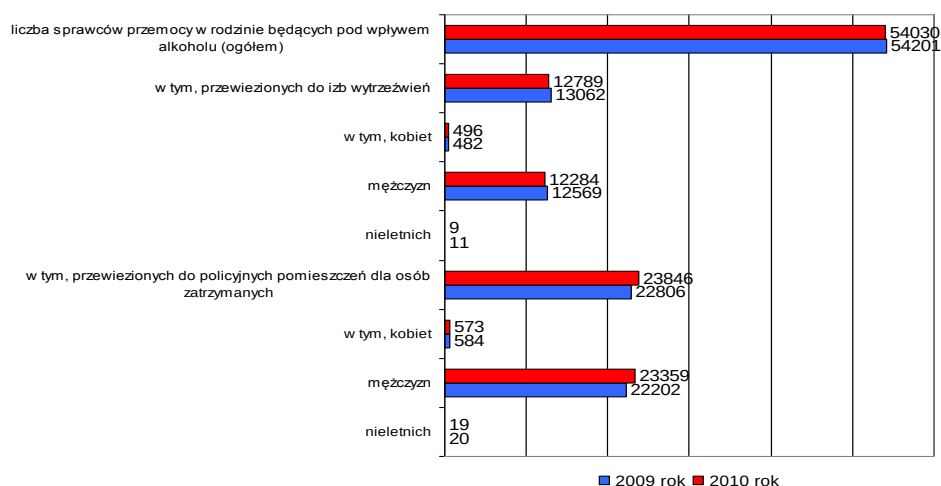

Wykres nr 16. Udział procentowy poszczególnych kategorii sprawców przemocy w rodzinie zatrzymanych przez Policję w 2009 roku (%)

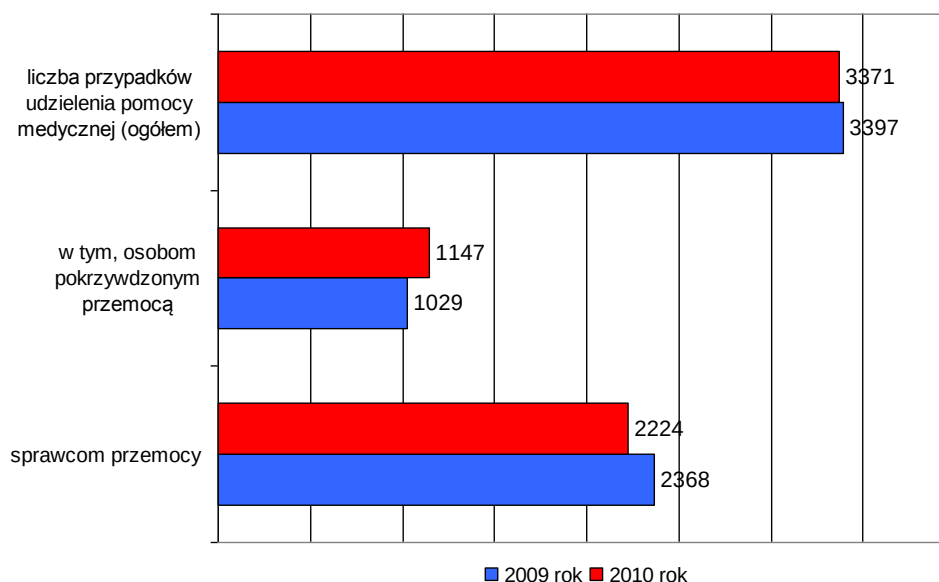
W omawianym okresie liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu wyniosła łącznie 54 030, co w porównaniu z rokiem 2009 oznacza **utrzymanie się tendencji** (2009 rok – 54 201). W omawianej liczbie **3,1% stanowiły kobiety** (1 694), 0,1% osoby nieletnie (39), natomiast aż **96,8% mężczyźni-sprawcy przemocy w rodzinie będący pod wpływem alkoholu** (52 297). Spośród wszystkich sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu 23,7% (12 789) zostało przewiezionych do izb wytrzeźwień (w 2009 roku 24,1%), w tym 496 kobiet, 9 nieletnich oraz 12 284 mężczyzn. Natomiast 44,1% (23 846) sprawców przemocy w rodzinie zostało przewiezionych do wytrzeźwienia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych. Liczba tych osób wzrosła o 4,6% w porównaniu do roku 2009, w którym takich osób było 22.806. Spośród sprawców umieszczonych we wspomnianych pomieszczeniach - 573 to kobiety, 19 nieletni, a 23.359 to mężczyźni.

Wykres nr 17. Liczba sprawców przemocy w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, przewiezionych do izb wytrzeźwień oraz do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych, z podziałem na rok 2009 i 2010 oraz kategorie (l.bez.)

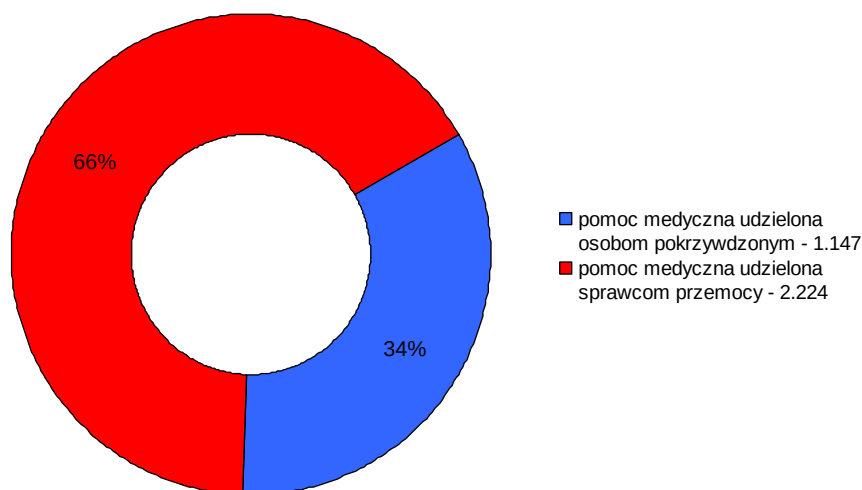

W 2010 roku podczas przeprowadzania interwencji wobec przemocy w rodzinie **3 371 osobom udzielono pomocy medycznej**, co oznacza utrzymanie tendencji zaobserwowanej w 2009 roku, wówczas udzielono bowiem takiej pomocy w **3 397** przypadkach. Należy dodać, że **1 147** razy udzielono pomocy osobie pokrzywdzonej przemocą (rok 2009 – 1 029, wzrost o 11,4%), natomiast **2 224** razy pomoc ta udzielona była jej sprawcy (rok 2009 – 2 368, spadek o 6,1%).

Wykres nr 18. Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej w 2009 i 2010 roku, z podziałem na kategorie osób (l.bez.)

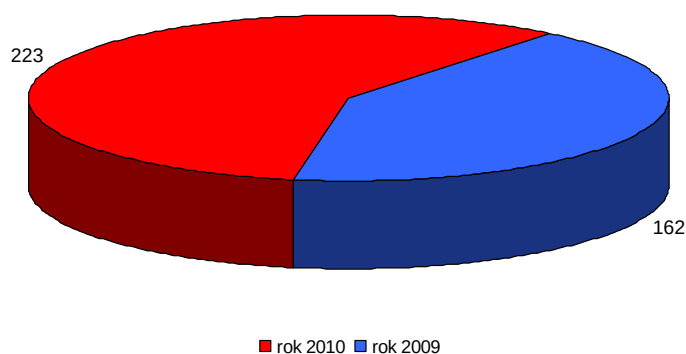

Wykres nr 19. Podział procentowy poszczególnych kategorii odbiorców pomocy medycznej udzielonej w 2010 roku (%)

Dane gromadzone podczas realizacji procedury „Niebieskie karty” dotyczą również liczby dzieci, które wskutek zaistnienia przemocy zostały **przewiezione z domów rodzinnych do placówek opiekuńczych lub oddane pod opiekę innym członkom rodziny**. W 2010 roku odnotowano **223** takie przypadki, co oznacza znaczny wzrost (37,6%), gdyż w 2009 roku policjanci przewieźli 162 dzieci.

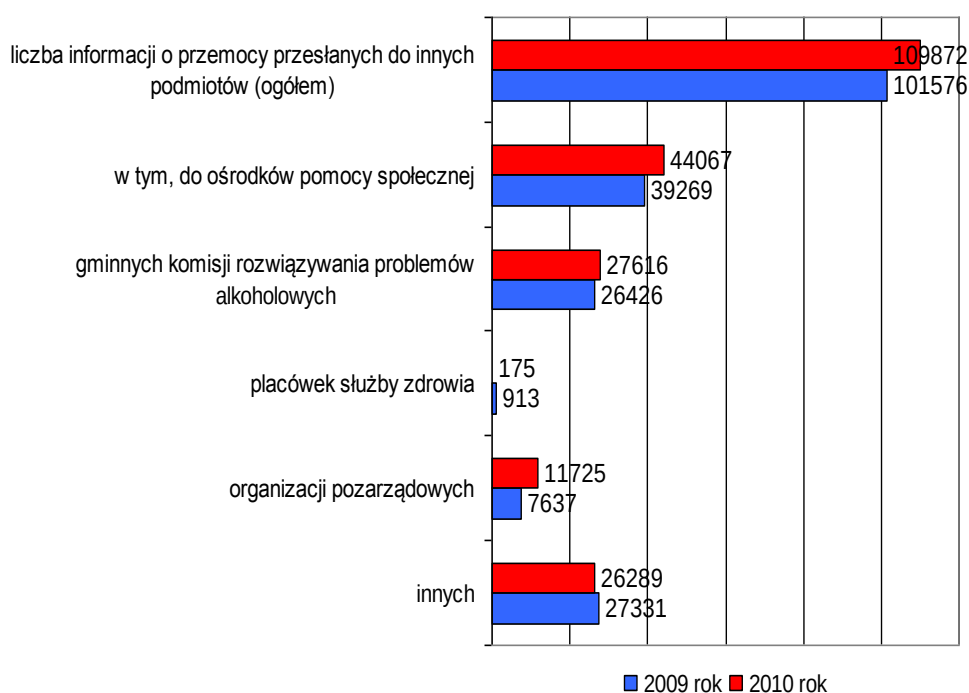
Wykres nr 20. Liczba dzieci przewiezionych w 2010 roku w związku z przemocą w rodzinie do placówek opiekuńczych lub innych członków rodziny (l.bez.)

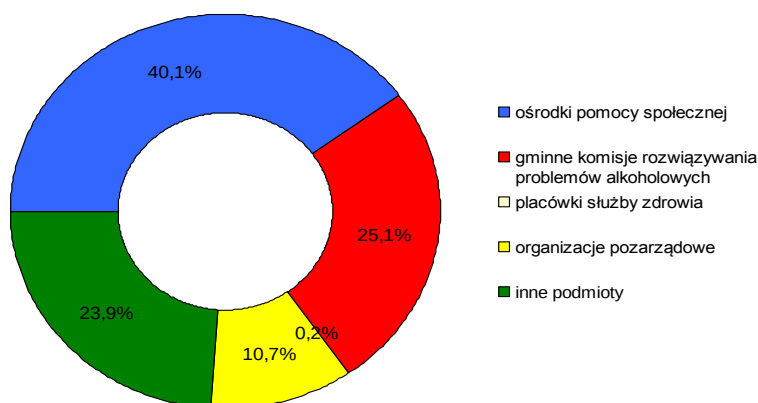
Niezwykle ważny aspekt realizacji procedury „Niebieskie karty” stanowi również kwestia **przekazywania przez dzielnicowych informacji dotyczących rodzin, w których dochodzi do przemocy do specjalistycznych placówek oraz podmiotów**, które statutowo zajmują się organizowaniem i udzielaniem pomocy osobom pokrzywdzonym przemocą w rodzinie. Na podstawie analizy danych można stwierdzić, że w 2010 roku policjanci przekazali łącznie **109 872** przedmiotowe informacje, co oznacza **8,1% wzrostu** w porównaniu do roku 2009, w którym łącznie takich informacji przesłano 101 576. W analizowanym okresie największy wzrost o **53,5%** zaobserwowano w liczbie informacji przesłanych do organizacji pozarządowych

(rok 2010 – 11 725, rok 2009 – 7 637) oraz o **12,2% do ośrodków pomocy społecznej** (rok 2010 – 44 067, rok 2009 – 39 269. Nieznaczny wzrost o **4,5%** zaobserwowano również w liczbie informacji przesłanych do **gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych** (rok 2010 – 27 616, rok 2009 – 26 426. Z kolei spadek o 80,8% w liczbie informacji przesłanych do placówek służby zdrowia (rok 2010 – 175, rok 2009 – 913), a o 3,8% do podmiotów zakwalifikowanych do kategorii „inne”, do których zaliczają się placówki oświatowe, placówki opiekuńczo-wychowawcze, specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, etc. (rok 2010 – 26 289, rok 2009 – 27 331).

Wykres nr 21. Liczba informacji dotyczących przemocy w rodzinie przekazanych w 2009 i 2010 roku do różnych podmiotów (l.bez.)

Wykres nr 22. Podział procentowy informacji przekazanych w 2010 roku do instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie (%)

Niezwykle istotny element działań Policji, które podejmowane są na rzecz wzmocnienia ochrony ofiar przestępstw poprzez zapobieganie ich wtórnej wiktyimizacji stanowi tworzenie na terenie jednostek Policji tak zwanych „**przyjaznych pokojów przesłuchań**”, które określa się jako „niebieskie pokoje”. W 2010 roku na terenie kraju funkcjonowało łącznie **319 tego rodzaju pomieszczeń**, które znajdowały się w budynkach jednostek Policji, sądach, prokuraturach, instytucjach samorządowych oraz organizacjach pozarządowych. Z pomieszczeń tych mogą korzystać nie tylko policjanci, ale również sędziowie, prokuratorzy, psychologowie, a także inni specjaliści zajmujący się pomocą ofiarom przestępstw.

2.6. Inne formy patologii

2.6.1 Bezdomność

Bezdomność z uwagi na skalę zjawiska, jego złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest kwestią o znaczeniu globalnym, mającą swoje regionalne i lokalne uwarunkowania. Związana jest zwykle z różnymi patologiami życia społecznego, czasem z daleko posuniętym indywidualnym nieprzystosowaniem i bezradnością. Problemu bezdomności nie da się zlikwidować bez aktywnego działania pomocowego wykorzystującego wszystkie tkwiące w środowisku możliwości wsparcia.

W celu poprawy rozpoznania skali zjawiska bezdomności, a zwłaszcza do podejmowania bardziej skutecznych działań prewencyjnych, było wyznaczenie na szczeblu KWP/KSP i KPP/KMP koordynatorów odpowiedzialnych za realizację przedsięwzięć dotyczących żebractwa oraz bezdomności.

W 2010 r. funkcjonariusze Policji podejmowali szeroko zakrojone działania mające na celu rozpoznanie skali zjawiska na terenie poszczególnych województw oraz czynności zmierzające do przeciwdziałania temu procederowi. Działania te prowadzone były przy współpracy ze strażą miejską, Strażą Ochrony Kolei i pracownikami pomocy społecznej.

W zakresie realizacji zadań na rzecz osób żebrzących, bezdomnych i innych wymagających opieki i pomocy, Policja niezmiennie utrzymywała ścisłą współpracę z instytucjami państwowymi, organizacjami samorządowymi i pozarządowymi, np.: z Sądami Rodzinnymi, urzędami miast, gmin, dzielnic, starostwami powiatowymi, ośrodkami pomocy społecznej i przeciwdziałania uzależnieniom, Strażą Gminną (Miejską), domami dla osób bezdomnych, administratorami domów mieszkalnych, spółdzielniami mieszkaniowymi.

Z informacji uzyskanych przez Biuro Prewencji KGP wynika, że podejmowane w obszarze bezdomności przedsięwzięcia rozpoznawcze i zapobiegawcze stanowią jedno z istotnych zadań realizowanych przez poszczególne Komendy Wojewódzkie Policji. W wielu jednostkach

organizacyjnych Policji przyjęto rozwiązania systemowe, uwzględniające stałe zadaniowanie służb prewencji w wyżej wymienionym zakresie. Zadania te wykonywane są przez policjantów służby prewencyjnej, w szczególności realizujących służbę patrolową i obchodową oraz podejmujących działania w zakresie zapobiegania patologiom społecznym.

Ponadto Policja **udziela informacji o noclegowniach, schroniskach, ośrodkach pomocy społecznej**, w których każda osoba bezdomna może znaleźć pomoc i opiekę. Policjanci podejmują własne inicjatywy w zakresie udzielania pomocy osobom bezdomnym.

Wpływ zjawiska bezdomności na bezpieczeństwo i porządek publiczny nie jest znaczący. Bezdomni nie mają istotnego wpływu na wzrost przestępczości aczkolwiek stanowią grupę osób wymagającą zorganizowanej pomocy ze strony wyznaczonych podmiotów państwowych i samorządowych. Policjanci podejmują szereg inicjatyw, aby poprawić sytuację bezdomnych.

W zakresie ograniczania zjawiska bezdomności **wielkopolscy policjanci** na bieżąco współpracują z różnymi podmiotami pozapolicyjnymi np. Strażą Miejską i służbami społecznymi, urzędami miast, gmin oraz starostwami powiatowymi, pracownikami schronisk oraz tzw. streetworkerami z „Pogotowia Społecznego” w Poznaniu. Policjanci służby prewencyjnej zgodnie z przyjętymi procedurami, w codziennej służbie podejmowali stosowne czynności wobec osób bezdomnych. Dyżurni jednostek organizacyjnych Policji posiadali aktualne wykazy funkcjonujących noclegowni, jadalni, schronisk i innych ośrodków. Każda osoba bezdomna otrzymała także ulotki informacyjne dotyczące oferowanej pomocy. Zdecydowana większość ujawnionych osób bezdomnych jest chronicznie bezrobotna, znaczna ilość uzależniona jest od środków odurzających najczęściej od alkoholu, leków. Podczas prowadzonych działań tylko kilka osób udało się zmotywować do skorzystania z pomocy schronisk, czy ofert programów readaptacyjnych dla bezdomnych. Z zastrzeżeniem, iż przebywać będą tam tylko w czasie niesprzyjających warunków atmosferycznych, tj. silnych mrozów. W większości przypadków czynnikiem eliminującym z pomocy oferowanej przez schroniska dla bezdomnych jest nadużywanie alkoholu i niechęć do podjęcia terapii odwykowej.

Na bazie przeprowadzonych działań policjanci z Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu uaktualnili **„Mapę Bezdomności”** miasta Poznania ze szczegółowym wskazaniem adresów tych miejsc, wraz z mapą dojazdu, ich dokumentacji fotograficznej oraz imiennym wykazem bytujących w koczowiskach osób bezdomnych. Powyższe opracowanie zostało przesłane do podległych jednostek oraz współpracujących służb tj. MOPR-u w Poznaniu oraz Straży Miejskiej. Ponadto koordynator problematyki bezdomności z Zespołu Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji KMP na bieżąco tj. raz w tygodniu aktualizuje bazę miejsc noclegowych dla osób bezdomnych, następnie koordynator przesyła informacje o wolnych miejscach w schroniskach do podległych komisariatów policji, dyżurnego KMP, Wydziału Zabezpieczenia Miasta, Wydziału Ruchu Drogowego KMP w Poznaniu. Koordynator problematyki bezdomności z Zespołu Profilaktyki

Społecznej Wydziału Prewencji KMP w Poznaniu aktywnie, systematycznie raz w miesiącu, uczestniczy w spotkaniach roboczych tzw. Zespołu interdyscyplinarnego ds. pomocy osobom bezdomnym, które odbywają się w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Poznaniu, siedzibie Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu, Urzędzie Miasta w Wydziale Zdrowia i Spraw Społecznych.

Jednostki organizacyjne Policji na terenie woj. opolskiego na bieżąco współdziałają także z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz poprawy sytuacji osób bezdomnych i bezrobotnych: ośrodkami pomocy społecznej, ośrodkami interwencji kryzysowej, miejskimi ośrodkami pomocy rodzinie, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami „Caritasu”, Stowarzyszeniem „Monar”, punktami PCK, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta oraz schroniskami i noclegowniami prowadzonymi przez różne organizacje społeczne np. Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Barka” działające w Strzelcach Opolskich. Współpraca z ww. instytucjami przebiega prawidłowo, a dotyczy przede wszystkim **wymiany informacji na temat ujawnionych osób bezdomnych**, które w miarę środków i możliwości jakimi dysponują ogniwa patrolovo-interwencyjne, są transportowane do wspomnianych ośrodków i placówek. Informacje dotyczące działań podejmowanych na rzecz osób bezdomnych, szczególnie narażonych na utratę zdrowia i życia w wyniku niskich temperatur zimowych, wymieniane są także okresowo pomiędzy KWP w Opolu a Wydziałem Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych Urzędu Wojewódzkiego w Opolu.

Większość osób bezdomnych ujawnionych przez opolską Policję w roku 2010 r. trafiła do schronisk oraz noclegowni działających na terenie Opolszczyzny. Osoby te informowane były o możliwości uzyskania pomocy w określonych instytucjach i organizacjach społecznych (policjanci w miarę posiadanych możliwości oferowali także transport do takich miejsc), jednak czasami dochodziło do sytuacji, w których bezdomni odmawiali przyjęcia pomocy w noclegowniach i schroniskach, ponieważ obowiązuje tam zakaz spożywania alkoholu, jak również istnieje konieczność podporządkowania się przepisom zawartym w regulaminach takich placówek.

Nadmienić należy, że Wydział Prewencji KWP w Opolu, w ubiegłym roku ze środków finansowych Samorządu Województwa Opolskiego wydał **plakat z wykazem instytucji i placówek udzielających pomocy osobom bezdomnym** w ilości 1200 egz. Przedmiotowe plakaty zostały rozkolportowane na terenie całego województwa w miejscach, gdzie grupują się osoby bezdomne, do instytucji pomocowych oraz do jednostek Policji garnizonu opolskiego.

Ponadto pod koniec października ub. roku wspólnie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Wydział Prewencji KWP w Opolu zorganizował projekt w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013

pn. **„Razem przeciwko wykluczeniu społecznemu”**. W ramach projektu odbyła się na Górze Św. Anny trzydniowa konferencja wprowadzająca w problematykę wykluczenia społecznego, połączona z warsztatami szkoleniowymi, a także dwoma wyjazdami studyjnymi do Centrum Integracji Społecznej Barka w Strzelcach Opolskich i do Spółdzielni Socjalnej w Byczynie.

Policja województwa dolnośląskiego, posiadając dane o miejscach przebywania osób bezdomnych – ogródki działkowe, dworce kolejowe, dworce autobusowe, podziemia i węzły ciepłownicze - nakłaniała bezdomnych do zachowań dla nich bezpiecznych, tj. do pobytu w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych. Część bezdomnych udało się przewieźć do instytucji pomocowych. W wielu przypadkach bezdomni nie wyrażali zgody na jakąkolwiek pomoc ze strony Policji, straży miejskich i innych służb. Wspólne akcje Policji i mediów nie przynosiły oczekiwanych pozytywnych rozwiązań z uwagi na nieprzejednanie bezdomnych, którzy ze względu na często patologiczny styl życia i beznadzieję własnej egzystencji pozostawali w miejscach, w których narażeni byli na utratę zdrowia lub życia (w tym także na śmierć z wychłodzenia organizmu w okresie zimowym).

Zgodnie z wypracowanymi zasadami akcji **„Zima 2010-2011”** został **przygotowany informator o placówkach pomocowych na terenie województwa dolnośląskiego**, wraz z adresami i numerami telefonów do noclegowni, schronisk dla bezdomnych, jadłodajni, miejskich ośrodków pomocy społecznej i innych instytucji prowadzących działalność charytatywną. Informator ten został rozdany Komendantom jednostek terenowych Policji podczas odprawy w KWP we Wrocławiu oraz rozesłany do wszystkich jednostek pocztą intranetową.

Małopolska Policja podejmuje wszechstronne działania o charakterze profilaktycznym, pomocowym i informacyjnym oraz podejmuje czynności mające na celu przeciwdziałanie bezdomności. Komenda Wojewódzka Policji oraz podległe jednostki organizacyjne Policji współpracują z instytucjami i organizacjami zajmującymi się wsparciem bezdomnych poprzez wymianę informacji oraz udzielanie stosownej pomocy, a także w ramach doskonalenia zawodowego.

W powiecie chrzanowskim prowadzone były działania **„BEZDOMNY-SAMOTNY-BEZRADNY”**. Policjanci Komendy Powiatowej Policji i podległych jednostek organizacyjnych Policji na bieżąco wykonywali zlecone zadania podczas służb patrolowo – obchodowych, ukierunkowane na ujawnianie i pomoc osobom bezdomnym, bezradnym i samotnym. W okresie zimowym podjęto 59 interwencji dotyczących różnorodnych sytuacji, w których znajdowały się osoby bezdomne, bądź bezradne i potrzebujące pomocy. Były to osoby niemające stałego miejsca zamieszkania lub posiadały zameldowane na okres czasowy w różnych miastach. W tej kwestii podejmowano interwencje o charakterze opiekuńczym w większości, w stosunku do osób nietrzeźwych, przebywających na klatkach schodowych, skwerach lub przystankach. Osoby te odwożono w celach opiekuńczych do Ośrodka Profilaktyki Uzależnień od Alkoholu z pobytem

do wytrzeźwienia w Jaworznie. Pojedyncze osoby przekazywano pod opiekę innych osób, lub do schroniska, a w przypadku zagrożenia zdrowia przewieziono do Szpitala Powiatowego w Chrzanowie. Osoby bezdomne informowane były o możliwości zamieszkania w noclegowni na stałe. Chrzanowscy policjanci nawiązali współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, noclegownią w Chrzanowie oraz Domem Samotnej Matki.

W związku z dużą ilością osób bezdomnych miechowski policjanci w okresie zimowym prowadzili działania pn. „Bezdomny”. Głównym celem było zmniejszenie ryzyka narażenia takich osób na wychłodzenie organizmu oraz udzielanie im wsparcia. W tym obszarze jednostka Policji podjęła współpracę z w/w schroniskiem oraz lokalnymi samorządami. Do schroniska przyjmowane były jedynie osoby trzeźwe, jednak w trudnych przypadkach, zwłaszcza zimą były robione odstępstwa. Również w trudnych przypadkach, pomoc takim osobom, w postaci zakwaterowania, opieki i wyżywienia, deklarowały także domy pomocy społecznej powiatu miechowskiego. Na bieżąco gromadzone są informacje nt. osób samotnie mieszkających i nieporadnych. Wszyscy policjanci w służbie patroloво – obchodowej realizowały zadania ukierunkowane na pomoc osobom narażonym na wychłodzenie.

Działania mazowieckiej Policji wobec osób bezdomnych polegają przede wszystkim na udzielaniu im wsparcia i pomocy. Szczególnym nadzorem osoby bezdomne objęte są w okresie zimowym, gdyż ze względu na niskie temperatury powietrza, właśnie w tym czasie są one narażone na wychłodzenie organizmu, co w konsekwencji może doprowadzić do ich zgonu. Ponadto Komendy Powiatowe i Miejskie Policji garnizonu mazowieckiego otrzymały aktualny wykaz placówek z terenu województwa mazowieckiego, które świadczą pomoc osobom bezdomnym oraz ok. 1500 szt. ulotek zawierających numer bezpłatnej, całodobowej infolinii 987, pod którym można uzyskać informacje na temat najbliższych schronisk, jadłodajni, czy punktów pomocy medycznej. Pod numer 987 zadzwonić może również każdy, kto zna miejsce przebywania osób bezdomnych, a odpowiednie służby zostaną o tym natychmiast poinformowane. Wykaz placówek oraz ulotki zostały opracowane przez Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego.

W okresie zimowym na terenie województwa podlaskiego realizowane są działania [„Nie bądźmy obojętni”](#) których celem jest:

- upowszechnienie informacji na temat: zagrożenia zamarznięciem, potrzeby reakcji społecznej w sytuacji podejrzenia zagrożenia życia/zdrowia, możliwości uzyskania pomocy,
- zwiększenie zakresu działań informacyjnych poprzez zaangażowanie studentów,
- ujawnianie osób pozostających w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia,

- podejmowanie działań interwencyjnych oraz inicjowanie działań pomocowych (to jest umieszczenie w izbie wytrzeźwień, odwiezienie do miejsca zamieszkania/noclegowni/ogrzewalni, udzielenie pomocy przedmedycznej, zapewnienie pomocy lekarskiej, przekazywanie informacji o osobach potrzebujących wsparcia placówkom pomocowym etc.).

Realizacja projektu obejmuje:

- wzmożone działania kontrolne miejsc zagrożonych na terenie woj. podlaskiego pod kątem ujawniania osób pozostających w sytuacji zagrożenia życia/zdrowia oraz podejmowania działań interwencyjnych i inicjowania działań pomocowych,
- wzmożone działania informacyjne na terenie woj. podlaskiego:
- opracowywanie i kolportaż materiałów informacyjnych (miejsca dystrybucji: śmietniki, dworce, noclegownie, kościoły, skupy złomu i makulatury, piwiarnie, bary oraz ich okolice, klatki schodowe, piwnice etc.),
- zamieszczanie informacji w lokalnych mediach, na stronach internetowych,
- angażowanie studentów do działań informacyjnych (realizowane na terenie Białegostoku, Łomży i Suwałk).

W wyniku podjętych działań na terenie woj. podlaskiego w sezonie zimowym 2009/2010:

- we współpracy z Podlaskim Urzędem Wojewódzkim i Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, opracowano materiały profilaktyczne dotyczące zagrożeń okresu zimowego w postaci nalepki ostrzegawczej i plakatu, które zostały rozpowszechnione na terenie całego województwa. Inicjatywą w powyższym zakresie wykazały się również KMP/KPP woj. podlaskiego, opracowując materiały profilaktyczne dotyczące lokalnie działających placówek pomocowych,
- przeprowadzono kampanię medialną, w wyniku której udzielono 5 wywiadów w TV, 23 wywiady w stacjach radiowych, ukazały się 33 artykuły prasowe oraz 80 publikacji na stronach i portalach internetowych,
- na stronie internetowej KWP w Białymstoku zamieszczono baner pn. „Zima 2009/2010”, który zawierał apel Wojewody Podlaskiego, Marszałka Województwa Podlaskiego i Komendanta Wojewódzkiego Policji w Białymstoku, informację o działaniach profilaktycznych podejmowanych przez podlaską Policję w okresie zimowym, przepisy prawne dotyczące zachowań dziecka na drodze, zagrożeń wynikających z nieusuniętych sopli lodowych, nieodśnieżonych chodników będących przyczyną wypadków przechodniów, porady dla dzieci i rodziców na okres zimowy, zasady bezpieczeństwa na lodzie i udzielania pomocy osobie, pod którą załamał się lód,

W sezonie zimowym 2010/2011, w ramach realizacji działań „**Nie bądźmy obojętni**”, kontynuowane są przedsięwzięcia z udziałem studentów białostockich uczelni, skierowane do osób bezdomnych, a ponadto uruchomiono punkt pomocy przedmedycznej w Noclegowni dla Bezdomnych Mężczyzn oraz Noclegowni dla Kobiet Caritas Archidiecezji Białostockiej oraz punkt poradnictwa i pomocy przedmedycznej w nowoutworzonym Centrum Pomocy Samarytanin. Powyższy projekt realizowany jest przez Wydział Prewencji KMP Łomży i Suwałkach w oparciu o lokalne koalicje organów administracji rządowej i samorządowej, instytucji i placówek pomocowych oraz dzięki aktywnemu uczestnictwu studentów i słuchaczy szkół policealnych.

Bazując na doświadczeniach lat ubiegłych w celu niwelowania zagrożeń utraty życia i zdrowia osób szczególnie narażonych na działanie fali silnych mrozów, terenie działania Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie podejmowano szereg działań zmierzających do udzielenia pomocy osobom szczególnie zagrożonym m.in. bezdomnym, starszym, niepełnosprawnym i samotnym .

Podczas zeszłorocznej zimy 2009/2010 w związku z utrzymującą się falą silnych mrozów stwarzającą bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia mieszkańców województwa warmińsko-mazurskiego oraz wystąpieniem przypadków zgonów w wyniku wyziębienia w okresie przedświątecznym w dniu 18 grudnia 2009 roku wprowadzono podwyższony stan pogotowia zimowego wobec osób bezdomnych, starszych, niepełnosprawnych i samotnych. Konieczna była wzmożona aktywność służb publicznych oraz wprowadzenie lokalnych patroli monitorujących miejsca w których mogą przebywać osoby bezdomne. Dodatkowo w celu zdiagnozowania ilościowego oraz monitorowania działań Policji w zakresie przeciwdziałania zagrożeniom utraty życia i zdrowia osób szczególnie narażonych jednostki terenowe zobligowano do przygotowywania cotygodniowych informacji na temat podjętych działań.

Również w 2010 roku, jeszcze przed rozpoczęciem okresu zimowego 2010/2011 podjęto uprzedzające działania w kierunku ustalenia osób bezdomnych, samotnych i bezradnych, które narażone mogą być na utratę życia i zdrowia w wyniku wychłodzenia organizmu. W zakresie tym, w oparciu o posiadane przez dzielnicowych rozpoznanie osobowe, sporządzono wykazy osób zamieszkujących samotnie (zwłaszcza osób starszych), które z uwagi na zajmowanie lokali mieszkalnych ogrzewanych samodzielnie (ogrzewanie piecowe, elektryczne itp.) narażone są na skutki niskich temperatur. Ustalenia z tego rozpoznania przekazano do instytucji pomocowych (MOPS, GOPS, PCPR itp.) w celu podjęcia działań zgodnie z ich kompetencjami. W ramach rozpoznania terenowego ustalono tzw. koczowiska osób bezdomnych. Funkcjonariuszom przekazano również informację dotyczącą **funkcjonującej bezpłatnej, całodobowej infolinii dla osób bezdomnych o numerze 0 800 165 320**, jak również o lokalnych instytucjach niosących pomoc w przedmiotowym zakresie.

W celu niesienia pomocy osobom bezdomnym Policja śląska współpracuje z wieloma podmiotami pozapolicyjnymi, w szczególności z samorządami lokalnymi, pogotowiem ratunkowym oraz organizacjami pozarządowymi. W zakresie podejmowanych działań Policja zmierza do ustalenia miejsc pobytu osób bezdomnych, m.in. poprzez nawiązanie kontaktu z właścicielami i zarządcami budynków oraz ogródków działkowych oraz prowadzi rozpoznanie i penetrację miejsc, gdzie mogą gromadzić się bezdomni, celem udzielenia tym osobom pomocy oraz przekazania informacji o noclegowniach, schroniskach, ośrodkach pomocy społecznej, w których każda osoba bezdomna może znaleźć pomoc i opiekę.

Województwo śląskie posiada odpowiednią bazę noclegową dla bezdomnych. Wojewoda Śląski powołał zespół zadaniowy ds. bezdomnych, który zbiera się co najmniej raz w roku przed sezonem zimowym i określa zadania związane z problemem bezdomności dla poszczególnych służb i instytucji. W posiedzeniach takiego zespołu bierze udział przedstawiciel Wydziału Prewencji KWP w Katowicach. Wzorem lat ubiegłych od początku listopada funkcjonuje specjalna infolinia. Pod bezpłatnym, całodobowym numerem telefonu 800 100 022 można uzyskać informację o możliwości skorzystania z pomocy w zakresie noclegu i wyżywienia dla osób bezdomnych. Infolinia obsługiwana jest przez Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego. Baner z numerem infolinii dla bezdomnych zamieszczony został na stronie internetowej śląskiej Policji. Powyższy numer infolinii został również rozpowszechniony na terenie województwa śląskiego za pomocą plakatów, które umieszczono w miejscach publicznych.

Policja lubuska realizowała wzmożone działania pod kryptonimem „**Zima**”. Zwracano szczególną uwagę na problem osób bezdomnych, samotnych i bezradnych. Stałą formą ochrony osób bezdomnych przed nieszczęśliwymi zdarzeniami były częste prewencyjne kontrole miejsc, w których mogą one przebywać (dworce, klatki schodowe, kanały ciepłownicze, opuszczone budynki mieszkalne, ogródki działkowe itp.). W przypadku ujawnienia osób bezdomnych w sytuacjach zagrażających ich życiu i zdrowiu funkcjonariusze ułatwiali im dotarcie do noclegowni, schroniska dla bezdomnych lub do miejsc, gdzie mogły otrzymać niezbędną pomoc.

Służby patrolowe oraz dzielnicowi zwracali szczególną uwagę na osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu, gdyż to one najbardziej narażone były na zamarznięcie. Wobec nich podejmowane były niezbędne interwencje, a doprowadzenie do izb wytrzeźwień następowało, jeżeli osoba bezdomna znajdowała się w okolicznościach zagrażających jej życiu lub zdrowiu.

W celu przeciwdziałania zagrożeniom życia i zdrowia szczególnie osób bezdomnych, ale również osób pod wpływem alkoholu, policjantów służb patrolowych i dzielnicowych wyposażono w aktualne wykazy noclegowni, i schronisk dla osób bezdomnych. Ponadto dzielnicowi przeprowadzali spotkania z właścicielami i zarządcami budynków oraz ogródków działkowych, aby zapewnić dopływ informacji o miejscach przebywania osób bezdomnych. Policjanci wspólnie

z funkcjonariuszami Straży Miejskiej i SOK kontrolowali znane i nowe miejsca, w których mogli przebywać osoby bezdomne.

Od października 2008 r. w woj. pomorskim Policja zainicjowała program **„Patologie – Bezdomność”**, mający na celu przeciwdziałanie zjawisku bezdomności i jego negatywnym skutkom. Co roku w związku ze zbliżającym się sezonem jesienno-zimowym policjanci woj. pomorskiego realizują zadania mające na celu zminimalizowanie negatywnych skutków bezdomności poprzez:

- stałą formę ochrony osób bezdomnych przed nieszczęśliwymi zdarzeniami, częste prewencyjne kontrole miejsc, w których mogą przebywać osoby bezdomne (dworce, klatki schodowe, kanały ciepłownicze, opuszczone budynki mieszkalne, parki, ogródki działkowe itp.), wspólne patrole Policji, Straży Miejskiej i SOK, a także pracowników GOPS/MOPS i „streetworkerów” Forum, celem motywowania bezdomnych do korzystania z noclegowni.
- ujawnianie osób, którym zagraża wychłodzenie, a w szczególności znajdujących się pod wpływem alkoholu, gdyż to właśnie one są najbardziej narażone na zamarznięcie. Osoby te dowożone są do miejsc zamieszkania, placówek oferujących pomoc (noclegownie), szpitalnych izb przyjęć lub pogotowia socjalnego dla osób nietrzeźwych w Gdańsku.
- opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych w formie ulotek o miejscach, gdzie osoby potrzebujące mogą znaleźć pomoc i schronienie oraz przestrzegające przed zagrożeniami związanymi ze spadkiem temperatur.
- wymianę informacji pomiędzy poszczególnymi podmiotami współpracującymi, a także innymi podmiotami niosącymi pomoc osobom bezdomnym i potrzebującym (w szczególności w okresie zimowym – placówki pomocy, noclegownie).
- prowadzenie badań, ankiet, sporządzanie analiz w zagadnieniu przez studentów Uniwersytetu Gdańskiego – bezpośrednia współpraca z Forum, którego jednym z partnerów jest Uniwersytet Gdański.

Jak pokazuje doświadczenie pomorskiej Policji z lat ubiegłych, głównym problemem dla funkcjonariuszy, pojawiającym się w trakcie działań ukierunkowanych na pomoc osobom bezdomnym, jest niechęć osób bezdomnych i kategoryczna odmowa otrzymania pomocy od policjanta. W związku z tym w działaniach profilaktycznych udział biorą instytucje zajmujące się statutowo zagadnieniem bezdomności i ich pracownicy tj. "streetworkerzy", a także pracownicy ośrodków pomocy społecznej. Takie współdziałanie jest możliwe dzięki porozumieniu o współpracy z Fundacją Pomorskiego Forum na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności, które Komenda Wojewódzka Policji w Gdańsku podpisała w czerwcu 2008 r.

Stołeczna Policja inicjuje i podejmuje działania zmierzające do ograniczenia zjawiska bezdomności oraz ochrony życia i zdrowia osób bezdomnych. Działania te polegają przede

wszystkim na prowadzeniu rzetelnego rozpoznania w zakresie ustalenia osób samotnych i niezaradnych życiowo oraz na nasilonych kontrolach miejsc przebywania i gromadzenia się bezdomnych.

Policjanci komend rejonowych i powiatowych Policji KSP **współpracują z właścicielami i zarządcami budynków oraz ogródków działkowych** celem dokonywania wspólnych kontroli wytypowanych wcześniej miejsc, w których mogą przebywać osoby bezdomne.

W ramach realizacji zadań na rzecz bezdomnych i innych osób wymagających opieki, policjanci utrzymują ścisłą współpracę m.in. z domami dla bezdomnych, Monarem, ośrodkami przeciwdziałania uzależnieniom, urzędami dzielnic m. st. Warszawy, starostwami powiatowymi, spółdzielniami mieszkaniowymi, sądami rodzinnymi, komisjami ds. rodziny i pomocy społecznej urzędów dzielnic.

W ramach działań na rzecz ochrony zdrowia i życia osób bezdomnych policjanci garnizonu stołecznego otrzymali opracowane przez Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego MUW aktualne wykazy ośrodków wsparcia doraźnego dla bezdomnych na terenie woj. mazowieckiego.

Niezmiennie od wielu lat głównym problemem, z którym stykają się policjanci w trakcie realizacji zadań, mających na celu niesienie pomocy bezdomnym, jest **przede wszystkim sama niechęć osób bezdomnych do opuszczania miejsc, w których przebywają i przeniesienia się do schronisk. Wiąże się to zazwyczaj z tym, że część z tych osób jest uzależniona od alkoholu, a głównym warunkiem umieszczenia w placówce jest abstynencja alkoholowa.**

2.6.2 Żebractwo

Zjawisko żebractwa związane jest nierozzerwalnie z problemem rozszerzającego się **bezrobocia i bezdomności**. Żebrzą zarówno cudzoziemcy (zwłaszcza narodowości rumuńskiej), jak i obywatele naszego kraju. Często są to osoby niepełnosprawne, nieporadne oraz te, dla których żebractwo stało się łatwym źródłem zarobkowania i „sposobem” na życie.

Żebractwo to problem społeczny, który przez społeczeństwo jest postrzegany, jako świadomy wybór, próba łatwego zarobku, a nawet styl życia. To nie tylko wyciągnięcie ręki, proszenie czy wzbudzanie litości, ale również **zachowania natarczywe lub agresywne**.

Problem żebractwa jest niezwykle złożony i powiązany z szerokim kontekstem ekonomiczno - społecznym. Analizując zjawisko żebractwa, można wyróżnić wiele przyczyn, które doprowadzają jednostkę do proszenia o pomoc na ulicy. Wpływają na to różne zdarzenia życiowe i takie problemy jak bieda, bezrobocie, niepełnosprawność czy bezdomność. Innym istotnym

czynnikiem zjawiska żebractwa jest mechanizm społeczno - gospodarczy, który może przyczynić się do wykluczenia społecznego danej jednostki czy rodziny. Warto zwrócić uwagę, że **w procederze żebractwa angażowani są nieletni**. Często zajmują się tym za przyzwoleniem, a nawet za namową rodziców bądź opiekunów.

Ograniczanie zjawiska żebractwa jest jednym z najważniejszych zadań realizowanych przez Policję w trakcie codziennej służby. **Przedsięwzięcia podejmowane w obszarze żebractwa mają charakter stały i opierają się na ścisłej współpracy z podmiotami pozapolicyjnymi.**

W celu zminimalizowania zjawiska żebractwa policjanci dokonują **systematycznych kontroli miejsc, w których nasilony jest ten proceder, a więc dworców PKS i PKP, okolic supermarketów, parkingów, ciągów handlowo-usługowych, środków komunikacji miejskiej i ruchliwych skrzyżowań**. Działania te ukierunkowane są w szczególności na ujawnianie przypadków wykorzystywania do żebractwa dzieci i osób bezradnych przez osoby dorosłe.

Mając powyższe na uwadze funkcjonariusze Policji:

- prowadzą rzetelną diagnozę zagrożenia żebractwem, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystywania do tego celu dzieci, osób bezradnych i niepełnosprawnych;
- dokonują wspólnie ze strażą miejską, strażą ochrony kolei oraz pracownikami ośrodków pomocy społecznej systematycznych kontroli miejsc, w których nasilony jest proceder żebractwa;
- obowiązkowo podejmują interwencje w sytuacjach ujawnienia w miejscach publicznych osoby żebrzącej;
- konsekwentnie reagują na przypadki naruszania przepisów art. 56, 58, 104 i 105 k.w.;
- przekazują informacje do sądów rodzinnych z wnioskiem o wszczęcie postępowania opiekuńczego w przypadku ujawnienia rodziców bądź innych osób nakłaniających dzieci do żebractwa;
- inicjują spotkania z przedstawicielami instytucji państwowych, samorządowych i organizacji pozarządowych w celu wymiany doświadczeń i podejmowania wspólnych przedsięwzięć w interesie osób żebrzących znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej.

Wymienione zadania realizowane są przede wszystkim przez policjantów służby prewencyjnej (służby patrolowo-obchodowej, komórek ds. nieletnich i patologii oraz specjalistów ds. prewencji kryminalnej). **W kwp/KSP oraz w podległych jednostkach organizacyjnych Policji wyznaczeni zostali koordynatorzy ds. żebractwa.**

Wybrane przedsięwzięcia prewencyjne zmierzające do ograniczania i przeciwdziałania zjawisku żebractwa realizowane przez funkcjonariuszy Policji:

Na terenie podległym Komendzie Miejskiej Policji w Poznaniu w 2010 roku policjanci Wydziału Zabezpieczenia Miasta Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu oraz dzielnicowi z komisariatów Policji miasta Poznania **przewadzili działania prewencyjne zmierzające do ujawniania przypadków żebractwa** w trakcie codziennej służby oraz dwukrotnie z polecenia Komendanta Miejskiego Policji w Poznaniu zostały przeprowadzone działania prewencyjne wobec osób żebrzących, w okresach nasilenia tego procederu.

Ponadto policjanci z Zespołu Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu kontynuowali realizację IV edycji działań „**Powrót z Ulicy**” oraz „**Żebractwo Osób Dorosłych**” dotyczące rozpoznania żebractwa dzieci, młodzieży i dorosłych. Projekty te wchodzą w skład Programu Przeciwdziałania Procederowi Żebractwa na terenie miasta Poznania na lata 2008-2011, powołanego Zarządzeniem Prezydenta Miasta Poznania nr 370/2008/P z dnia 4 lipca 2008 r.

Projekt „Powrót z Ulicy” oraz „Żebractwo Osób Dorosłych” realizowano w okresie od lipca do listopada 2010 r. na terenie miasta Poznania. Cel bezpośredni projektu to rozpoznanie, ograniczanie zjawiska żebractwa dziecięcego, zapobieganie zachowaniom dysfunkcyjnym wśród dzieci i młodzieży. Głównym założeniem projektu jest powołanie i wdrożenie systemu **dwuosobowych patroli w składzie pracownik socjalny MOPR i policjant specjalista ds. nieletnich (nieumundurowany)** w okresie od lipca do września (w piątki i soboty w godzinach popołudniowo-wieczornych), a więc w czasie nasilenia zjawiska żebractwa dziecięcego. Działania Projektu „Żebractwo osób dorosłych na terenie miasta Poznania” oraz „Powrót z Ulicy” przeprowadzono na terenie miasta Poznania w okresie lipiec – listopad 2010 roku.

Cel bezpośredni projektu: rozpoznanie, ograniczanie zjawiska żebractwa osób dorosłych; żebractwa dziecięcego; zapobieganie zachowaniom dysfunkcyjnym wśród osób żebrzących, a jego cele operacyjne to:

- kontrola i obserwacja miejsc w których uprawiany jest proceder żebractwa.
- legitymowanie osób dorosłych i nieletnich, które w różnych formach zajmują się żebractwem.
- szczegółowe rozpoznanie sytuacji osób dorosłych żebrzących, sytuacji opiekuńczo – wychowawczej nieletnich, ustalenie przyczyn zebrania, (dysfunkcja socjalna rodziny, przemoc domowa, przymuszanie do żebractwa przez inne osoby). Sprawdzenie czy nieletni realizują obowiązek szkolny.
- oddziaływanie represyjne wobec osób dokonujących zebrania w sposób oszukańczy, czy natarczywy – kierowanie spraw do Sądu Grodzkiego, karanie mandatami karnymi.
- ustalenie planu pomocy zgodnie z kompetencjami uczestniczących w działaniach podmiotów.

- zwiększenie poziomu współpracy pomiędzy Policją a Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Poznaniu.
- zapewnienie profesjonalnej, interdyscyplinarnej pomocy rodzinom w których dzieci zajmują się żebractwem.
- zwiększenie poziomu wiedzy MOPR i Policji o funkcjonowaniu osób żebrzących, ich rodzin, szczególnie nieletnich dzieci zagrożonych demoralizacją w godzinach popołudniowo – wieczornych, a w konsekwencji rozszerzenie zakresu działania w oparciu o zdiagnozowane potrzeby.
- zdiagnozowanie zjawiska żebractwa wśród osób dorosłych, dzieci i młodzieży na terenie Poznania.
- przekazanie osobom żebrzącym informacji o możliwości skorzystania z pomocy MOPR i innych instytucji pomocowych.
- kontrola i obserwacja miejsc sprzedaży alkoholu, wyrobów tytoniowych przede wszystkim w zakresie bezwzględного przestrzegania przepisów o zakazie sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom małoletnim
- przekazywanie rodzicom dzieci żebrzących informacji o możliwości skorzystania z pomocy MOPR i innych instytucji pomocowych.
- przekazywanie do Sądów ds. Rodzinnych i Nieletnich przez Policję prośb o zbadanie sytuacji opiekuńczo – wychowawczej oraz rodzinnej dzieci żebrzących.
- skierowanie oferty alternatywnej dla nieletnich zajmujących się żebractwem dotyczącej spędzania wolnego czasu.
- uświadomienie dzieciom i młodzieży zajmujących się żebractwem, że ich działania są niezgodne z prawem i stanowią wykroczenie przeciwko porządkowi publicznemu.

Program Przeciwdziałania Procederowi Żebractwa na terenie miasta Poznania na lata 2008 – 2011, powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Poznania otrzymał **wyróżnienie w Konkursie Samorządowy Lider Zarządzania** w kategorii miasta na prawach powiat i powyżej 500 000 mieszkańców. Na realizację programów prewencyjnych Wydział Prewencji KWP w Poznaniu pozyskał w 2010 roku środki w łącznej wysokości 135 000 złotych.

W 2010 roku na terenie garnizonu małopolskiego prowadzono w porozumieniu ze Strażą Graniczną oraz Strażą Miejską działania, mające na celu ujawnianie i przeciwdziałanie uprawianiu żebractwa, a w szczególności wykorzystywania do tego celu małoletnich dzieci. Funkcjonariusze KMP w Nowym Sączu podejmują współpracę na rzecz osób żebrzących z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Sądem Rejonowym Wydział II Karny Sekcja ds. Wykroczeniowych i Karnych Uproszczonych (w zakresie prowadzonych czynności sprawdzających), Sądem Rejonowym

Wydział III Rodzinny i Nieletnich (w zakresie prowadzonych postępowań w sprawach o demoralizację), Straż Miejska (w zakresie wspólnych patroli, wymiany informacji), Straż Graniczna (w zakresie sprawdzeń cudzoziemców). Przeprowadzono także **systematyczne szkolenia** dla Dzielnicowych, policjantów Referatu Patrolowo-Interwencyjnego oraz policjantów Zespołu Wywiadowczego Wydziału Prewencji KMP w Nowym Sączu z tematyki: „**Wybrane zagadnienia dotyczące problematyki żebractwa oraz związanego z nimi handlu ludźmi**”.

Policja na bieżąco współpracuje oraz wymienia informacje z Miejskimi i Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej, Radami Sołeckimi, Komitetami Osiedlowymi oraz Strażą Miejską i Gminną.

W 2010 roku w KSP kontynuowano realizację programu prewencyjnego ukierunkowanego na przeciwdziałanie procederowi żebractwa **pn. „Stop żebractwu”**. Głównymi celami programu są:

- ograniczenie liczby osób trudniących się procederem żebractwa, w szczególności z wykorzystaniem osób małoletnich, bezradnych i niepełnosprawnych;
- poprawa rozpoznania środowisk osób żebrzących pod kątem ujawniania ewentualnych ofiar handlu ludźmi oraz zmuszanych do żebractwa osób małoletnich, bezradnych i niepełnosprawnych;
- zwiększenie świadomości osób żebrzących oraz wspierających osoby żebrzące na temat konsekwencji uprawiania procederu żebractwa;
- zwiększenie dostępu do informacji o możliwościach uzyskania wsparcia przez osoby żebrzące.

Głównymi realizatorami programu są komórki i jednostki organizacyjne KSP, Urząd m. st. Warszawy, jednostki samorządu terytorialnego w powiatach ościennych, Straż Miejska m. st. Warszawy oraz straże gminne, Służba Ochrony Kolei i ośrodki pomocy społecznej. Podejmowane w ramach realizacji programu działania mają charakter profilaktyczno-represyjny, a istotnym elementem realizacji wymienionych działań jest prowadzenie ścisłej współpracy i wymiany informacji pomiędzy Policją a pozostałymi uczestnikami programu.

III. WSPÓŁDZIAŁANIE POLICJI W OBSZARZE PROFILAKTYKI

3.1. Krajowe i rządowe programy profilaktyczne

3.1.1. Rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”

Policyjne dane statystyczne wskazują, że w roku 2010 **utrzymane zostały pozytywne trendy dotyczące zmniejszenia skali przestępczości w Polsce**. Tym samym wypełniony został podstawowy cel rządowego programu „Razem bezpieczniej” jakim jest wzrost realnego bezpieczeństwa w państwie. Należy podkreślić, że w odniesieniu do roku 2009 **nastąpił 3 % spadek ogólnej liczby przestępstw - wszczęto o 30 345 postępowań karnych mniej**. Podobna tendencja zarysowała się w odniesieniu do prawie wszystkich kategorii przestępstw, a w szczególności tych społecznie uciążliwych. Ponadto warto zauważyć, że **efektywność ścigania sprawców przestępstw w roku 2010 wyniosła 68,3 % i tym samym jest najwyższa w historii polskiej Policji na przestrzeni ostatnich lat**.

Z punktu widzenia założeń rządowego programu „Razem bezpieczniej” równie istotna jest **ocena społeczna zarówno instytucji jaką jest Policja (71%), ale i deklarowany przez obywateli wzrost poczucia bezpieczeństwa - 70% mieszkańców naszego kraju uważa, że Polska jest państwem w którym żyje się bezpiecznie**. Nie bez znaczenia jest też fakt, iż **86% obywateli uważa, iż miejsce w którym mieszka jest bezpiecznym i spokojnym**.

Należy zakładać, że na wyżej wspomniane wyniki pracy Policji wpływ miały także zadania zrealizowane w minionym roku przez komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują przedsięwzięcia w niżej wymienionych obszarach działania, wpisujących się jednocześnie w rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej” oraz priorytety jakie przyjęte zostały na najbliższe lata dla polskiej Policji.

I. Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania

W minionym roku niezmiennie Policja dążyła do wypełnienia priorytetowego zadania jakim jest **skuteczne zapobieganie i zdecydowana eliminacja przestępstw i wykroczeń szczególnie uciążliwych dla społeczności lokalnych**. Podejmowane były działania zmierzające do **zwiększenia liczby policjantów pełniących służbę bezpośrednio na „ulicy” oraz optymalizacji wykorzystania posiadanych zasobów kadrowo-sprzętowych Policji**. Nie mniej ważne były

inicjatywy zmierzające do poprawy bezpieczeństwa imprez masowych, również w kontekście **przygotowań do zapewnienia bezpieczeństwa podczas rozgrywek piłkarskich Euro 2012.**

Dużą wagę przywiązywano również do usprawnienia współpracy Policji z innymi podmiotami, doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy i pracowników Policji, jak również wymiany doświadczeń na płaszczyźnie międzynarodowej. W ww. obszarze komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji zrealizowały m.in. nw. zadania:

w zakresie dotyczącym służby prewencyjnej

- pomimo panujących w roku 2010 trudności finansowych, jak również związanych z występowaniem sytuacji kryzysowych (powódzie) nastąpił nieznaczny wzrost liczby policjantów skierowanych do służby w skali doby z 13.513 w roku 2009 do **13.688** w roku 2010;
- w dniu 31 sierpnia 2010 r. Komendant Główny Policji podpisał *Zarządzenie nr 1371 zmieniające zarządzenie w sprawie metodyki wykonywania przez Policję czynności administracyjno – porządkowych w zakresie **wykrywania wykroczeń oraz ścigania ich sprawców***;
- uczestniczono w pracach nad *Procedurą działań służby kuratorskiej oraz funkcjonariuszy Policji (...)*, które zostały rozpoczęte pod koniec 2009 r. Efektem tych działań było podpisanie w dniu 29 listopada 2010 r. przez Komendanta Głównego Policji, Ministra Sprawiedliwości oraz przedstawicieli Krajowej Rady Kuratorów Sądowych ***Procedury współpracy służby kuratorskiej oraz funkcjonariuszy Policji w stosunku do osób, wobec których wykonywane jest orzeczenie sądu w związku z popełnieniem czynów karalnych polegających na stosowaniu przemocy lub groźby bezprawnej.*** Głównym determinantem podpisania wymienionej *Procedury(...)* była potrzeba zacieśnienia współpracy pomiędzy Policją a Kuratorską Służbą Sądową w celu szybkiej i właściwej wymiany informacji oraz skutecznej reakcji wobec osób w stosunku, do których wykonywane jest orzeczenie sądu w związku z popełnieniem czynów karalnych polegających na stosowaniu przemocy lub groźby bezprawnej;
- opracowano i wdrożono w życie zmianę Zarządzenia nr 768 Komendanta Głównego Policji z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie form i metod wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową oraz koordynacji działań o charakterze prewencyjnym. Nadrzędnym celem dokonanej zmiany było **dostosowanie karty efektywności policjanta do wdrażanego systemu SESPoI**;
- zorganizowano wspólnie z Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji „WARTA” S.A., w dniach 15 – 17 listopada 2010 r. Konferencję nt. ***Bezpieczeństwo Polaków podczas wyjazdów.*** Konferencja adresowana była w szczególności do osób odpowiedzialnych

za podejmowanie działań na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego na stokach górskich. Celem wymienionego przedsięwzięcia było zaprezentowanie inicjatyw podejmowanych przez Policję, doświadczeń Policji włoskiej oraz podmiotów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w górach, a także wypracowanie założeń optymalnych rozwiązań prawnych i organizacyjnych, umożliwiających pełnienie przez Policję służby na stokach górskich;

- opracowano *Zarządzenie nr 1834 w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową na zorganizowanych terenach narciarskich*, które weszło w życie z dniem 22 grudnia 2010 r. ;
- wdrożono z dniem 01.01.2010 r. Zarządzenie nr 1386 Komendanta Głównego Policji *w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów pełniących służbę patrolową na wodach i terenach przywodnych*;
- monitorowano stan bezpieczeństwa na wodach i obszarach przywodnych, w tym w okresie wakacyjnym. W 2010 roku na terenie kraju **utonęło 369 osób, czyli o 99 osób mniej** niż w 2009 r. Ponadto w 2010 r., w porównaniu do roku 2009 odnotowano spadek wypadków tonięć o 67. W roku 2010 przy 472 wypadkach tonięć uratowano 225 osób topiących się, natomiast w roku 2009 przy 539 wypadkach tonięć uratowano 171 osób;
- **w zakresie dotyczącym pracy sztabowej, m.in. bezpieczeństwo imprez masowych**
- wdrożono Zarządzenie Nr 963 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 lipca 2010 r. w sprawie metod i form przygotowania oraz prowadzenia krajowych i międzynarodowych ćwiczeń sztabowych w Policji. Przygotowanie tego dokumentu zdeterminowane zostało koniecznością osiągnięcia optymalnego poziomu wyszkolenia policjantów, które będzie miało wymierny wpływ na właściwe wykonywanie przez Policję zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz prawidłowego reagowania na zagrożenia;
- opracowano i wdrożono ***Koncepcję przygotowania Policji do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012*** wraz z załącznikami, w tym *Portfelem projektów policyjnego zabezpieczenia Turnieju finałowego ME w piłce nożnej UEFA EURO 2012*. Dokument ten jest elementem realizacji *Zamiaru działania Policji w celu zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego podczas Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012*. Uwzględnia zdobyte doświadczenia i dobre praktyki, które zastosowane zostały przez policję i służby porządku publicznego innych państw organizatorów takich imprez w latach wcześniejszych, które powinny zostać implementowane na grunt polski. Definiuje innowacyjne obszary, których przygotowanie i wdrożenie jest niezbędne dla przygotowania Policji do zabezpieczenia Turnieju finałowego w 2012 roku;

- przekazywano do jednostek organizacyjnych Policji wytyczne mające m.in. na celu intensyfikację działań Policji w zakresie poprawy stanu bezpieczeństwa imprez masowych, a także poprawę sprawności i profesjonalizmu działań policyjnych podejmowanych na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa w ich trakcie. Zobligowano jednostki organizacyjne Policji do egzekwowania obowiązku stawiennictwa osób ukaranych środkiem karnym zakazu wstępu na imprezy masowe i masowe imprezy sportowe oraz stosownie środków przewidzianych prawem, w przypadku nie respektowania tego wymogu;
- monitorowano realizację zaleceń dotyczących obiegu informacji o zdarzeniach pozostających w związku z imprezami masowymi, ze szczególnym uwzględnieniem zakłóceń porządku prawnego w trakcie rozgrywek piłki nożnej. Jednocześnie podjęto działania monitorujące i koordynujące wobec jednostek Policji w tym obszarze;
- prowadzono w ramach funkcjonowania *Krajowego Punktu Informacyjnego ds. Imprez Sportowych*, w celu zapewnienia bezpieczeństwa krajowych i międzynarodowych imprez masowych, wspólnie z podmiotami zagranicznymi bieżącą wymianę informacji. Dane dotyczyły w szczególności grup kibiców, którzy przemieszczają się na międzynarodowe imprezy sportowe organizowane poza granicami kraju. Ponadto na potrzeby jednostek organizacyjnych polskiej Policji, inicjowano i pośredniczono w uzyskiwaniu danych o uczestnikach międzynarodowych imprez sportowych organizowanych w Polsce;
- monitorowano i nadzorowano wprowadzanie informacji do **Policyjnego Rejestru Imprez Masowych**. W ramach nadzoru, na bieżąco dokonywano kontroli wprowadzonych do PRIM informacji. W szczególności przedmiotem sprawdzeń była zawartość merytoryczna rekordów oraz terminowość i kompletność wprowadzanych danych. Stwierdzone nieprawidłowości przekazywane były właściwym jednostkom organizacyjnym Policji, w celu wyeliminowania uchybień. W ramach inicjatywy korygującej działanie PRIM, przeprowadzono kompleksową analizę funkcjonowania aplikacji, a także przygotowano propozycje jej modyfikacji;
- przeprowadzono szkolenia dla policjantów spottersów, zgodnie z założeniami *„Instytucji spottersa w Policji polskiej”*. Zgodnie z postanowieniami dokumentu, priorytetem dla policyjnych spottersów będzie przede wszystkim wykluczenie chuliganów z udziału w imprezach sportowych, a tym samym pośrednio zostanie wyeliminowany czynnik związany z ich przemieszczaniem. Na podstawie opracowanego programu, w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie zorganizowano szkolenia adresowane dla spottersów polskiej Policji. Odkondu się 7 edycji szkolenia, w których udział **wzięło łącznie 127 policjantów z całego kraju**;
- wdrożono **filozofię działań polskiej Policji „3xT”** podczas Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej w 2012 roku w ramach procesu szkolenia oraz doskonalenia zawodowego dla

policjantów w całym kraju. Wprowadzono program doskonalenia zawodowego przygotowującego policjantów do realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego w trakcie imprez masowych, w tym podczas Turnieju finałowego EURO 2012. Przeprowadzono dwie edycje doskonalenia dla kadry dydaktycznej jednostek szkoleniowych Policji w Szkole Policji w Katowicach. Łącznie przeszkolonych zostało 40 nauczycieli policyjnych, którzy prowadzić będą zajęcia w swoich jednostkach macierzystych;

- prowadzono bieżącą współpracę z Wyższą Szkołą Policji w Szczytnie w przedmiocie naboru i organizacji kursów specjalistycznych dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych oraz dla policjantów – dowódców operacji policyjnych. Kursy adresowane były do policjantów, którzy w przyszłości będą realizowali zadania dowódców operacji policyjnych oraz dla policjantów realizujących zadania w ramach bieżącego funkcjonowania sztabów Policji w jednostkach organizacyjnych Policji. W 2010 roku przeprowadzono 6 edycji kursu specjalistycznego dla policjantów – dowódców operacji (przeszkolono 97 policjantów). Natomiast w ramach kursów specjalistycznych dla policjantów komórek organizacyjnych Policji właściwych w sprawach sztabowych odbyło się 5 edycji (przeszkolono 120 policjantów);
- wprowadzono mechanizmy umożliwiające właściwą współpracę Policji oraz przewoźników kolejowych w zakresie zabezpieczeń przejazdów uczestników imprez masowych. W tym również realizację postanowień dokumentu podpisanego w dniu 24 kwietnia 2009 r. pomiędzy Policją i Spółką „PKP Intercity” S. A, w którym doprecyzowano zasady wymiany informacji oraz współpracy w związku z przewozem uczestników masowych imprez sportowych;
- dokonano w październiku 2010r. odbioru środowiska produkcyjnego Systemu Wspomagania Dowodzenia oraz przystąpiono do prac związanych z jego uruchomieniem. W początkowej fazie nastąpi to w formie pilotażowej w wybranych jednostkach organizacyjnych Policji. System ten pozwoli na sprawniejszą obsługę zdarzeń przez Policję;
- powołano *Decyzją nr 213 Komendanta Głównego Policji z dnia 12 sierpnia 2010 r. zespół do wdrożenia i uruchomienia Systemu Wspomagania Dowodzenia w Policji*. Zespół ten określił zadania niezbędne do zrealizowania przez jednostki i komórki organizacyjne Policji w celu uruchomienia i zapewnienia prawidłowego funkcjonowania SWD w tym: przygotowanie i uruchomienie środowiska informatycznego koniecznego do wdrożenia i uruchomienia SWD w Policji, jak również zadania związane z przeprowadzeniem szkoleń dla użytkowników systemu, realizacją przedsięwzięć organizacyjno-funkcjonalnych w zakresie uruchomienia systemu oraz realizacją przedsięwzięć regulujących funkcjonowanie SWD w zakresie legislacyjno-prawnym. Poprzez proces ciągły trwający od

uruchomienia systemu zespół będzie monitorował poprawność funkcjonalność SWD. Na podstawie uwag i propozycji zgłoszonych przez jednostki organizacyjne Policji będzie wprowadzał niezbędne poprawki i modyfikacje do systemu SWD zgłaszane w trakcie pilotażu oraz wdrożenia produkcyjnego. Termin wdrożenia pilotażowego przewidziany jest na miesiąc luty 2011 r. Zgodnie z założeniami ma on obejmować następujące jednostki: KGP, KWP w Poznaniu, KWP w Łodzi oraz KWP w Lublinie. Ponadto komendanci wojewódzcy Policji wskazanych KWP wskażą po dwie jednostki szczebla powiatowego, w których przy pomocy tego systemu będą obsługiwane zgłoszenia z numerów alarmowych 997 i 112. Zakłada się, że do połowy 2012 roku SWD zostanie uruchomione produkcyjne w miastach, które są organizatorami EURO 2012;

- uczestniczono w pracach nad koncepcją budowy i wdrożenia **Centralnego Punktu Systemu Centrów Powiadamiania Ratunkowego (CP SCPR)**, celem której jest budowa i wdrożenie Centralnego Punktu Systemu Centrów Powiadamiania Ratunkowego (CP SCPR) odpowiedzialnego za sprawną dystrybucję udostępnianych przez Platformę Lokalizacyjno Informacyjną z Centralną Bazą Danych (PLI CBD) informacji i danych właściwym terytorialnie Centrom Powiadamiania Ratunkowego (CPR), Wojewódzkim Centrom Powiadamiania Ratunkowego (WCPR) oraz podmiotom ratowniczym ustawowo powołanym do niesienia pomocy. Dostępność platformy określono na kwiecień 2011 r.;
- uczestniczono w przygotowaniu warunków do podpisania porozumień z operatorami w sprawie nieodpłatnego udostępniania jednostkom organizacyjnym Policji i Państwowej Straży Pożarnej, celem wykonywania ich ustawowych zadań, informacji dotyczących lokalizacji zakończenia sieci, z którego zostało wykonane połączenie do numeru alarmowego 112, numeru alarmowego 998 albo numeru alarmowego 997, mając na uwadze bezpieczeństwo obywateli oraz zapewnienie prawidłowego stosowania przepisów dyrektywy 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników w celu zapewnienia udostępniania informacji dotyczących lokalizacji zakończenia sieci, z którego zostało wykonane połączenie do numeru alarmowego 112, numeru alarmowego 998 albo numeru alarmowego 997;
- opiniowano przygotowane przez CPI MSWiA przy współpracy z BLiI KGP założenia pod budowę ogólnopolskiej sieci teleinformatycznej na potrzeby numeru alarmowego 112 (OST 112). Powstanie zintegrowanej platformy komunikacyjnej OST 112 umożliwi wdrożenie pełnego zakresu usług teletransmisji i łączności głosowej, niezbędnych do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego i sprawnej realizacji zadań związanych z ratownictwem, w tym obsługi numeru alarmowego 112;

- opracowano projekty rozporządzeń wykonawczych do ustawy z dnia 20 marca 2009 roku o bezpieczeństwie imprez masowych; W 2010 roku zakończono prace oraz wdrożono następujące rozporządzenia wykonawcze do ww. ustawy: Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie przekazywania informacji dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 marca 2010 r. w sprawie wymogów, jakie powinni spełniać kierownik do spraw bezpieczeństwa, służby porządkowe i służby informacyjne. Dalszemu procedowaniu podlega projekt rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie sposobu utrwalania przebiegu imprezy masowej.

II. Przemoc w rodzinie

Rzeczywiste obszary działań Policji podejmowanych wobec przemocy w rodzinie określa *Zarządzenie nr 162 Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2008 roku w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty”*. Wyżej wymieniony akt prawny wskazuje szczegółowo zadania policjantów interweniujących wobec przemocy w rodzinie oraz nakłada, w zależności od okoliczności, te same obowiązki na funkcjonariuszy wdrażających procedurę „Niebieskie Karty” podczas wykonywania innych czynności służbowych. Precyzuje zadania jakie powinien wykonywać dzielnicowy lub policjant realizujący zadania dzielnicowego wobec rodziny objętej procedurą „Niebieskie Karty”.

Szczegółowe dane statystyczne znajdują się przedmiotowej „Informacji(...)” - strony 35 – 44

W 2010 roku komórki organizacyjne Komendy Głównej Policji zrealizowały następujące zadania w omawianym obszarze:

- uczestniczono w pracach legislacyjnych dotyczących noweli ***Ustawy zmieniającej ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw***. Zgodnie z zapisami znowelizowanej Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 sierpnia br. (Dz.U. nr 125 z dnia 13 lipca 2010r., poz. 842), na Policję nałożone zostały nowe uprawnienia i obowiązki, w tym m.in.: rozszerzenie procedury „Niebieskie Karty” na podmioty pozapolicyjne (art. 9d ust. 2), obowiązek tworzenia zespołu interdyscyplinarnego na poziomie gminy (art. 9a ust. 1-8), realizującego zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wprowadzenie ustawowego obowiązku tworzenia i realizowania lokalnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie, możliwość zabierania z domu dzieci w przypadkach zagrożenia ich zdrowia lub życia (art. 12a ust.1-3). Istotną kwestią uregulowaną nowelą jest fakt, iż zgodnie z art. 15a Ustawy o Policji

funkcjonariusz Policji ma prawo zatrzymania sprawców przemocy w rodzinie stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego;

- przekazano kompleksowe informacje dotyczące m.in. obowiązków Policji wynikających noweli ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i innych ustaw do komend wojewódzkich Policji, Komendy Stołecznej Policji oraz szkół policyjnych oraz zaktualizowano założenia programów szkoleniowych realizowanych w szkołach policyjnych w obszarze omawianej specjalizacji;
- uczestniczono w pracach: grupy roboczej przy Zespole Monitorującym realizację **Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działającej przy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**;
- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe z zakresu dotyczącego przemocy w rodzinie oraz współdziałano z podmiotami pozapolicyjnymi, a także wspierano jednostki organizacyjne Policji w podejmowanych inicjatywach i realizowanych działaniach na rzecz ograniczenia tego zjawiska;
- uczestniczono w pracach zespołu pracującego w ramach Platformy międzyresortowej „Stop przemocy seksualnej w Polsce” powołanej przez Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania, w konsekwencji czego wpracowany został projekt ***Procedur postępowania Policji i placówki medycznej z ofiarą przemocy seksualnej***;
- uczestniczono w pracach zespołu powołanego przez Ministra Sprawiedliwości w celu uruchomienia **telefonu interwencyjno-informacyjnego dla osób pokrzywdzonych przemocą w rodzinie stosowaną przez osoby uprzednio skazane za przestępstwo popełnione z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny działającego w ramach ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”**. Włączono się w proces szkolenia konsultantów oraz kampanię informacyjno-edukacyjną dotyczącą omawianego telefonu;
- włączono się w realizację **międzynarodowego projektu dotyczącego e-learningowego szkolenia dla policjantów w zakresie przemocy zorientowanej na płęć**;
- uczestniczono w pracach dotyczących przygotowania Polski do Przewodnictwa UE poprzez opracowanie fiszki informacyjnej nt. **strategii zwalczania przemocy wobec kobiet, przemocy domowej i okaleczania narządów płciowych**;
- uczestniczono w inicjatywie Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegającej na nagraniu filmu instruktażowego dla instytucji i służb pt. **„Zatrzymaj przemoc w rodzinie - interwencja policyjna i praca w grupie roboczej”**. Materiał został przekazany do komend wojewódzkich Policji, Komendy Stołecznej Policji oraz szkół policyjnych i rekomendowany jako materiał do zajęć w ramach doskonalenia lokalnego w miejscu służby;

- inicjowano, opracowywano i współrealizowano kampanie informacyjno-edukacyjne, inicjatywy profilaktyczne, angażujące podmioty pozapolicyjne, w tym m.in. plebiscyt **„Policjant, który mi pomógł”**, konkursy **„Złoty telefon”** i **„Biała wstążka”**;
- uczestniczono w szeregu seminariów związanych z problematyką przemocy w rodzinie, w tym m.in. w Międzynarodowej Konferencji organizowanej przez Centrum Praw Kobiet w ramach **16 Dni Przeciwdziałania Przemocy organizowanej przez Women’s Global Leadership Institute**;

III. Bezpieczeństwo w szkole

W minionym roku Komenda Główna Policji realizowała bądź inicjowała w omawianym obszarze m.in. niżej wymienione przedsięwzięcia:

- uczestniczono w pracach międzyresortowego **Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu**;
- prowadzono analizy i przygotowano raporty problemowe dotyczące stanu zagrożenia przestępczością nieletnich oraz zadań realizowanych w tym zakresie przez jednostki organizacyjne Policji;
- prowadzono analizy i przygotowano okresowe informacje dotyczące przestępczości na terenie placówek oświatowych i wychowawczych;
- opracowano roczną informację dotyczącą realizacji przez Policję zadań wynikających z Krajowego Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży;
- koordynowano działania Policji w ramach Narodowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym inicjowano, monitorowano i wspierano działania podejmowane w ramach profilaktycznych programów przeciwdziałania alkoholizmowi o zasięgu regionalnym i lokalnym, inicjowanych oraz współrealizowanych przez jednostki Policji. Opracowano kompleksowe sprawozdanie z podejmowanych przez Policję przedsięwzięć i osiągniętych wyników w tym obszarze, które zostało przekazane do MSWiA oraz PARPA;
- realizowano ogólnokrajowe kampanie profilaktyczne **„Alkohol – nieletnim dostęp wzbroniony”** – edycja pod nazwą **„Pozory mylą, dowód nie”**, **„Zachowaj Trzeźwy Umysł”**, **„Odpowiedzialna sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych”** – powyższe kampanie objęte były honorowym patronatem Komendanta Głównego Policji lub jego zastępcy;
- współuczestniczono w kampanii **„Stop 18”** skierowanej do sprzedawców wyrobów tytoniowych, mającej na celu ograniczenie procederu sprzedaży wyrobów tytoniowych małoletnim;
- uczestniczono w konferencjach, szkoleniach, sympozjach, komisjach sejmowych, dotyczących kwestii bezpieczeństwa, ograniczania patologii i przestępczości nieletnich;

- uczestniczono w realizacji zadań wynikających z krajowych i rządowych programów na rzecz ograniczania przestępczości i demoralizacji nieletnich, tj.: Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży, Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2006 – 2010;
- współdziałano na rzecz ograniczania przestępczości i demoralizacji nieletnich: z instytucjami i organizacjami pozapolicyjnymi, w tym m.in. z: Ministerstwem Edukacji Narodowej, Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwem Sprawiedliwości, kuratoriami oświaty, Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komitetem Praw Dziecka, Rzecznikiem Praw Dziecka, Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii, stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży, itp.;
- opracowano **Zarządzenie nr 1619 Komendanta Głównego Policji z dnia 3 listopada 2010 r. w sprawie metod i form wykonywania zadań przez policjantów w zakresie przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich oraz działań podejmowanych na rzecz małoletnich**. Zawarte w nowym zarządzeniu rozwiązania są dostosowane do obowiązujących przepisów prawnych oraz mają na celu podniesienie jakości i efektywności wykonywanych zadań przez policjantów zajmujących się problematyką małoletnich i nieletnich;
- **zrealizowano 23 działania PaT**: 21 dla młodzieży (PaT/M) i 2 dla dorosłych (PaT/D) na terenie 4 województw. W programach uczestniczyło łącznie 5 410 osób. Ponadto przeprowadzonych zostało 8 działań PaT/P dla władz samorządowych, oświatowych oraz studentów Uniwersytetu Warszawskiego i Wyższej Szkoły Nauk Społecznych Pedagogium;
- zorganizowano ogólnopolską wystawę podsumowującą 4 lata działalności programu PaT-Wilanów 2010;
- stworzono 2 kolejne obsady spektaklu „Blackout” - w Otwocku i Łomży (obecnie działa 14 obsad). Program PaT był prezentowany na 4 konferencjach naukowych (w tym konferencja MSWiA, podsumowująca rządowy program „Razem bezpieczniej” - Warszawa, 12.02.2010 r.) oraz na odprawie dla specjalistów prewencji kryminalnej z jednostek organizacyjnych Policji - Dobieszków, 1.06.2010 r.);
- nadano 2 certyfikaty „Wspiera nas PaT” dla ciekawych inicjatyw profilaktyczno- artystycznych (Inowrocław, Garwolin);
- podpisano Deklarację Akademicką z Wyższą Szkołą Bankową w Poznaniu, Wydziałem Zamiejscowym w Chorzowie;
- przeprowadzono 2 szkolenia: ogólnopolskiego zespołu młodzieżowych liderów PaT oraz szkolenie PaTrolu w ramach projektu „Profilaktyka a Harcerstwo”;
- zorganizowano Pierwszy Regionalny Śląski Przystanek PaT (Ruda Śląska);
- uczestniczono na 9 profilaktycznych festiwalach teatralnych, wyróżniając najciekawsze przedstawienia nagrodą specjalną PaT i zaproszeniem do występu na V Przystanku PaT;

- **zorganizowano V Ogólnopolską Akcję Profilaktyczną „Przystanek PaT”** w Europejskim Centrum Promocji Kultury Regionalnej i Narodowej w Karolinie, z finałem w Warszawie. W Akcji udział wzięło 1.000 osób z całej Polski oraz z Litwy i Niemiec;
- rozstrzygnięto drugą edycję konkursu na scenariusz spektaklu profilaktyczno-edukacyjnego o bezpieczeństwie w ruchu drogowym **„Uczmy się PaTrzeć”** i ogłoszono trzecią edycję (dotyczącą bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie). Partnerami w organizacji konkursu są: MSWiA w ramach rządowego programu „Razem bezpieczniej” i fundacja KidProtect.pl;
- przeprowadzono (w Ostrołęce) cykl szkoleń w ramach projektu **„Spektakl edukacyjno-profilaktyczny jako lokalna inicjatywa edukacyjna”** finansowanego ze środków unijnych.

IV. Bezpieczeństwo w komunikacji publicznej

Na obszarach kolejowych w Polsce odnotowano spadek liczby przestępstw stwierdzonych z 10.381 w roku 2009 do **10.324** w roku 2010, tj. **o 57 przestępstw mniej**. Należy zaznaczyć, że pozytywna tendencja spadkowa w zakresie liczby przestępstw stwierdzonych utrzymuje się od roku 2005, w którym to liczba przestępstw stwierdzonych wynosiła 21.559. Do najbardziej istotnych zdarzeń mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa podróżnych korzystających z usług publicznego transportu kolejowego należy zaliczyć: **kradzież cudzej rzeczy 7.581 przestępstw** (wzrost o 204), **rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze 259 przestępstw** (spadek o 117), w tym **rozbój z użyciem broni palnej noża lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu 25 przestępstw** (wzrost o 6), **kradzież dokumentu 547 przestępstw** (spadek o 105), **bójka lub pobicie 83 przestępstwa** (spadek o 11), **zdarzenia związane z uszczerbkiem na zdrowiu 70 przestępstw** (wzrost o 6). Podkreślenia wymaga również fakt, iż na tenarach kolejowych stwierdzono **50% spadek liczby przestępstw kwalifikowanych jako zabójstwo** odpowiednio z 6 w roku 2009 do 3 w roku 2010. **Wykrywalność przestępstw stwierdzonych** na terenach kolejowych ogółem wynosiła – **28,1%** (w 2009 r. -27,7%), zatrzymano – 2.406 osób podejrzanych o dokonanie przestępstw na obszarach kolejowych (w 2009 r. – 2.546) – szczegółowa analiza na www.policja.pl. Spadek liczby przestępstw stwierdzonych, a zarazem poprawa poczucia bezpieczeństwa podróżnych na obszarach kolejowych jest m.in. efektem:

- skutecznie realizowanych strategii działań zapobiegawczych wypracowanych podczas prac Centralnego oraz wojewódzkich/Stołecznego Zespołów ds. bezpieczeństwa na obszarach kolejowych. W 2010 r. odbyły się 4 posiedzenia Centralnego Zespołu ds. Bezpieczeństwa na obszarach kolejowych;
- monitorowania stanu bezpieczeństwa w środkach publicznej komunikacji kolejowej w celu stosowania rozwiązań w zakresie organizacji służby adekwatnych do zidentyfikowanych

zagrożeń. Komendy wojewódzkie/Stołeczna Policji na podstawie przeprowadzanych analiz stanu bezpieczeństwa, kierowały głównie patrole umundurowane na najbardziej zagrożone linie kolejowe, w tym do pociągów dalekobieżnych i międzynarodowych, mając na celu efektywne wykorzystanie sił i środków;

- prowadzonych działań w formie tzw. patroli rajdujących, w skład których wchodził funkcjonariusze Policji, a także Straży Ochrony Kolei, Straży Granicznej oraz Żandarmerii Wojskowej. Nasilenie przedmiotowych działań występowało w szczególności w okresie: wzmożonego ruchu w czasie letnich i zimowych wyjazdów turystycznych jak również w czasie weekendów, przejazdów na imprezy masowe, zabezpieczenia przejazdów pociągów międzynarodowych;
- kontynuacji inicjatywy KGP związanej z realizowaniem w wyznaczonych terminach *wzmożonych działań prewencyjnych Policji i podmiotów zewnętrznych na terenie najbardziej zagrożonych szlaków i węzłów komunikacyjnych*. Wydaje się, że kontynuacja przedmiotowej inicjatywy mającej na celu skoordynowanie działań prewencyjnych przyczyniła się do bardziej efektywnego wykorzystania sił i środków Policji oraz innych podmiotów zewnętrznych. Realizowanie przedmiotowych działań mogło mieć znaczący wpływ na spadek przestępczości w 2010 r. w kategorii wagon pasażerki (spadek o 546 przestępstw w porównaniu z rokiem 2009);
- udziału Policji w VI edycji ogólnopolskiej kampanii „**Bezpieczny przejazd – Zatrzymaj się i żyj**”, którą patronatem objął Komendant Główny Policji. Oznaczało to czynne włączenie się policjantów w całym kraju do realizacji wzmożonego nadzoru nad ruchem drogowym w okolicach przejazdów kolejowych. Z posiadanych przez KGP danych wynika, że w 2010 r. na przejazdach kolejowych w kraju na przejazdach kolejowych doszło **do 91 wypadków drogowych** (w porównaniu do 2009 r. – spadek o 3) z czego większość tj. 59 miała miejsce na przejazdach niestrzeżonych (w porównaniu do roku 2009 – spadek o 14). Śmierć w tych wypadkach poniosły 33 osoby (spadek o 10) w tym 18 ofiar na przejazdach niestrzeżonych (spadek o 18), rannych zostało 99 osób (spadek o 11) z czego 77 osób zostało rannych na przejazdach niestrzeżonych (spadek o 14);
- prowadzonych czynności badawczych dotyczących sposobu realizacji zadań przez funkcjonariuszy/żołnierzy służb i pracowników Spółek Grupy PKP na rzecz bezpieczeństwa na obszarach kolejowych. Badania przeprowadzono w dniach 23 lipca – 27 sierpnia 2010 r., zgodnie z *Planem czynności badawczych dotyczących sposobu realizacji zadań (...)*.

Dokonano analizy stanu zagrożenia przestępczością miejskiej komunikacji publicznej w 2010 r., w porównaniu do roku 2009, w wyniku której należy stwierdzić, iż liczba przestępstw stwierdzonych ogółem w tym obszarze kształtowała się następująco: 2009 r. – 14.249 – co stanowi 1,26 % ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (1.129.577), 2010 r. – **13.580** – co stanowi

1,17 % ogólnej liczby przestępstw stwierdzonych (1.151.157). Z powyższego porównania wynika, iż w 2010 r. w odniesieniu do roku 2009 **widoczny jest wzrost liczby przestępstw stwierdzonych ogółem na terenie kraju** (o 21.580), przy jednoczesnym spadku liczby przestępstw stwierdzonych w badanym obszarze (o 669). Największą liczbę przestępstw stwierdzonych w obszarze miejskiej komunikacji publicznej w badanym okresie stwierdzono na terenie garnizonów o największym stopniu uprzemysłowienia i zaludnienia, tj. stołecznym 2.767 (2009 r. 3012), śląskim 2.121 (2009 r. 2.574) i małopolskim 1.605 (2009 r. 1.355). Najmniej przestępstw stwierdzono w następujących garnizonach: lubuskim – 115 (2009 r. – 142), opolskim 137 (2009 r. – 138), świętokrzyskim 193 (2009 r. – 203).

Z uzyskanych danych wynika, iż największy wpływ na stan bezpieczeństwa w obszarze miejskiej komunikacji publicznej mają następujące kategorie przestępstw: **kradzież cudzej rzeczy 9.507** (2009 r. 10.308), **przestępstwa rozbójnicze 610** (2009 r. 504), **bójka lub pobicie 209** (2009 r. 244), **uszczerbek na zdrowiu 237** (2009 r. 265). Z powyższych danych wynika, iż najliczniejszą grupę przestępstw w obszarze miejskiej komunikacji publicznej stanowią kradzieże cudzej rzeczy. W 2009 r. przestępstwa te stanowiły 72,3% ogólnej liczby przestępstw, natomiast w 2010 r. liczba przestępstw kradzieży cudzej rzeczy **uległa zmniejszeniu kształtując się na poziomie 70,0%** wszystkich przestępstw stwierdzonych w badanym obszarze. Jednocześnie stwierdzić należy, iż ta kategoria przestępstw ma największy wpływ na poczucie bezpieczeństwa osób korzystających z usług miejskiej komunikacji publicznej.

Szczególną uwagę należy zwrócić na **fakt utrzymującej się pozytywnej tendencji spadkowej ogólnej liczby przestępstw w badanym obszarze**. Świadczy to o tym, że podejmowane i przeprowadzone przez Policję, wspólnie z przedstawicielami innych formacji mundurowych i podmiotów pozapolicyjnych działania, ukierunkowane na zmniejszenie zagrożenia przestępczością w miejskiej komunikacji publicznej przynoszą wymierne efekty. Zwłaszcza istotnym wydaje się znaczny **spadek w badanym okresie liczby przestępstw najczęściej stwierdzanych, tj. kradzieży cudzej rzeczy**. Należy nadmienić, iż stojące przed Policją zadania dotyczące zapewnienia bezpieczeństwa w środkach miejskiej komunikacji publicznej są zbieżne z oczekiwaniami społecznymi.

V. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

W 2010 roku odnotowano znaczny spadek liczby wypadków drogowych i ich ofiar, w okresie tym miało miejsce: **38 776 wypadków drogowych, w których 3 902 osoby zginęły, a 48 872 osoby odniosły obrażenia ciała**. W porównaniu do 2009 roku nastąpił spadek o: 670 osób zabitych, tj. o 14,7%, o 7174 rannych tj. 12,8% i o 5420 wypadków tj. 12,3%.

Na poprawę stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym złożyło się szereg przedsięwzięć, między innymi następujące inicjatywy:

- kampania **„Rowerem bezpiecznie do celu”** - w 2010 roku miała miejsce III edycja tego przedsięwzięcia organizowana przez MSWiA oraz Policję. Wiodącym celem kampanii jest promowanie bezpieczeństwa w ruchu drogowym rowerzystów, a w szczególności dzieci i młodzieży. Biorąc pod uwagę nasilenie w okresie wiosenno-letnim negatywnych zjawisk związanych z pojawieniem się na drogach rowerzystów, prowadzona była w dniach od 1 czerwca do 31 sierpnia 2010 roku. Kampania została zainaugurowana w Centrum Olimpijskim w Warszawie konferencją prasową. Po jej zakończeniu odbył się przejazd kolumny rowerowej ulicami Warszawy na Piknik Rodzinny do Parku Agrykoła. W trakcie pikniku funkcjonowało miasteczko ruchu drogowego obsługiwane przez Policję, gdzie najmłodsi mogli sprawdzić swoje umiejętności jazdy rowerem zgodnie z przepisami ruchu drogowego, a także przystąpić do egzaminu na kartę rowerową. Stołeczna Estrada oraz instytucje i organizacje, które włączyły się w kampanię zapewniły wiele atrakcji zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci;
- **turnieje bezpieczeństwa w ruchu drogowym** skierowane do dzieci i młodzieży, które znacząco przyczyniają się do podniesienia poziomu wiedzy i kwalifikacji młodych uczestników ruchu drogowego. Ich podstawowym założeniem organizacyjnym jest wieloetapowość, dzięki temu obejmują szerokie rzesze dzieci i młodzieży począwszy od etapu szkolnego, międzyszkolnego (gmina), powiatowego, wojewódzkiego aż do finałów ogólnopolskich. We wszystkich tych etapach aktywnie uczestniczą policjanci ruchu drogowego. Finał Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Motoryzacyjnego w 2010 roku odbył się w Centrum Szkolenia Policji w Legionowie w dniach 7-8 czerwca, była to już 14 edycja tej imprezy. Natomiast Ogólnopolski Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym miał miejsce w dniach 10-12 czerwca 2010 roku w Poznaniu, przedsięwzięcie to zostało zorganizowane po raz 33, m.in. wspólnie z Polskim Związkiem Motorowym, Ministerstwem Infrastruktury, Krajową Radą BRD oraz Wojewódzkimi Ośrodkami Ruchu Drogowego;
- kampania **„Bezpieczna droga z radami Sponge Boba”**. Są to ogólnopolskie działania na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym dzieci, które poprzez zabawę i interakcję, wyrabiają nawyk bezpiecznego zachowania dzieci na drodze. Treści z tym związane objęły trzy obszary: dziecko jako pieszy, dziecko jako pasażer samochodu i dziecko na rowerze. Kluczem kampanii jest wykorzystanie popularnego bohatera kreskówki SpongeBoba Kanciastoportego znanego widzom kanału dziecięcego Nickelodeon. Zabawa polega na sztuce dokonania prawidłowego wyboru dot. bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Biuro Ruchu Drogowego KGP organizuje powyższe przedsięwzięcie wspólnie z MTV Networks Polska W ramach kampanii policjanci przekazali szkołom i przedszkolom następujące materiały edukacyjne sfinansowane przez MTV Polska:

39 200 płyt CD z filmem edukacyjnym, 420 000 naklejek odbłaskowych, 63 000 plakatów propagujących akcję, 979 200 naklejek samoprzylepnych;

- **kampania Narodowy Eksperyment Bezpieczeństwa - „Weekend bez Ofiar”**. Celem przedsięwzięcia było wypracowanie postawy dbałości o bezpieczeństwo w ruchu drogowym, a przez to ograniczenie liczby wypadków. Kampanii towarzyszyły działania edukacyjne. Organizatorzy postanowili zwrócić uwagę Polaków na praktyczne aspekty bezpieczeństwa. Pokazać jakimi konsekwencjami grozi nieprawidłowe ułożenie bagaży w samochodzie, jak bezpiecznie przewieźć rower, jak efektywnie wypoczywać w czasie długich podróży, jak samochód może zachowywać się na rozgrzanym asfalcie itd. W ramach „Weekendu bez Ofiar” zorganizowane pikniki edukacyjne: w Kołobrzegu, Łodzi i na Agrykoli w Warszawie. Goście mogli m.in. spróbować swoich sił na komputerowych symulatorach jazdy, w tym na modelu ciężarówki i autobusu, śmiałowie przejdą też próbę dachowania. Głównym organizatorem przedsięwzięcia była Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, zaś partnerami Policja, KR BRD, PSP, GITD oraz LPR;
- w ramach działań na rzecz bezpieczeństwa w ruchu drogowym inicjowano politykę informacyjną w środkach masowego przekazu mającą na celu kształtowanie bezpiecznych i kulturalnych zachowań wśród uczestników ruchu drogowego. Działania medialne były prowadzone ze szczególnym nasileniem podczas akcji profilaktyczno kontrolnych realizowanych przez policję ruchu drogowego;
- przygotowywano materiały prasowe do publikacji na stronie internetowej KGP oraz na potrzeby współpracujących z Biurem Ruchu Drogowego mediów dotyczące szeroko rozumianego bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- uczestniczono w sympozjach, konferencjach, szkoleniach itp. spotkaniach dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego;
- inne przedsięwzięcia edukacyjne, w których BRD brało aktywny udział wspomagając instytucje i organizacje pozapolicyjne:
 - Renault Polska – **„Bezpieczeństwo dla wszystkich”**. Międzynarodowy program edukacyjny dla szkół podstawowych przeznaczony do prowadzenia zajęć z bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - **„Klub Bezpiecznego Puchatka”** organizowany przez firmę Maspex. Głównym celem programu jest edukacja i poprawa bezpieczeństwa dzieci, które rozpoczynają swoją naukę w szkole, a także wytworzenie u nich naturalnych sposobów unikania i reagowania na zagrożenia;

- **„Bezpieczeństwo dziecka na drodze”** - ogólnopolska kampania informacyjno-edukacyjna prowadzona przez firmę Statoil Polska mająca na celu zapoznanie najmłodszych uczniów z zasadami bezpiecznego korzystania z dróg publicznych;
 - **„Motocyklowa niedziela na stacjach BP”**. Imprezy pod tym hasłem odbyły się w kwietniu i maju br. pikniki motocyklowe zorganizowane w Warszawie, Poznaniu, Gdyni i Krakowie. Ich celem było podniesienie bezpieczeństwa w ruchu drogowym motocyklistów;
 - **„Bezpieczny przejazd. Zatrzymaj się i żyj”**. Program ten ma na celu poprawę bezpieczeństwa na przejazdach kolejowych, w szczególności zwrócenie uwagi kierowców na bezwzględną potrzebę respektowania znaku „Stop”;
- koordynowano wzmożone działania kontrolne prowadzone na terenie całego kraju, tj.: **„PRĘDKOŚĆ”**- ukierunkowane na egzekwowanie ograniczeń prędkości, **„PASY”** – ukierunkowane na egzekwowanie obowiązku podróżowania w pasach bezpieczeństwa oraz stosowanie urządzeń ochronnych do przewozu dzieci, **„NIECHRONIENI UCZESTNICY RUCHU DROGOWEGO”** – ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa pieszym i rowerzystom oraz stosowanie się przez nich do przepisów ruchu drogowego, **„ALKOHOL I NARKOTYKI”** – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie z ruchu kierujących „pod wpływem alkoholu” bądź pod wpływem środków działających podobnie do alkoholu; **„TRUCK”** – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości związanych z wykonywaniem transportu drogowego, **„BUS”** – ukierunkowane na ujawnianie i eliminowanie nieprawidłowości występujących w przewozie osób;
 - prowadzone były działania kontrolno – prewencyjne **„BEZPIECZNY WEEKEND”**, **„BEZPIECZNE WAKACJE”** – ukierunkowane na zapewnienie bezpiecznej podróży wszystkim uczestnikom ruchu drogowego w dniach masowych wyjazdów i powrotów, **„BEZPIECZNA DROGA DO SZKOŁY”** – działania ukierunkowane na zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży w rejonie szkół w okresie rozpoczęcia nauki;
 - realizowano prace na rzecz utworzenia i wdrożenia Systemu Wspomagania Ruchu Drogowego (SWRD), mającego na celu wyposażenie radiowozów ruchu drogowego w aplikację do obsługi zdarzeń drogowych;
 - uczestniczono w pracach związanych z budową oraz uruchomieniem Systemu Wspomagania Dowodzenia, którego zadaniem będzie zwiększenie efektywności obsługi zdarzeń również w odniesieniu do zdarzeń związanych z ruchem pojazdów. System pozwoli ponadto na podniesienie efektywności pracy policjantów ruchu drogowego, w zakresie szybkości przepływu informacji związanych z likwidacją ich skutków;

- dokonano zakupu **9470** szt. narkotesterów pozwalających na wstępne określenie, czy kierujący jest pod wpływem środka odurzającego;
- zakupiono **18 pojazdów ETDiE** (Ekipy Techniki Drogowej i Ekologii), 64 specjalistyczne APRD (Ambulansy Pogotowia Ruchu Drogowego), 120 samochodów osobowych oznakowanych z wideorejestratorami, 18 pojazdów profilaktyczno – edukacyjnych oraz 368 motocykli ciężkich wraz z wyposażeniem;
- sukcesywnie jednostki Policji wyposażane są w urządzenia przesiewowe typu „Alco-blue” umożliwiające szybką weryfikację stanu trzeźwości kierujących;

Wzięto udział w pracach legislacyjnych dotyczących:

- Ustawy o kierujących pojazdami, która m.in. określa nowe zasady uzyskania karty rowerowej i prawa jazdy kat. AM (motorowery), a także okres próbny dla młodych kierowców. Zgodnie z jej przepisami odchodzi się od szkoleń pozwalających na odjęcie punktów oraz przeniesienie ewidencji do CEK – 2013 r., natomiast w to miejsce wprowadza – kurs reedukacyjny – 5 lat nadzoru nad kierującym. Uchwalona ustawa w dniu 10 stycznia 2011 r. została przekazana Prezydentowi RP do podpisu;
- Poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym (druk nr 2771) przewidujący zmiany w zakresie dotyczącym definicji pojęć ustawowych m. in. roweru, a także zasad ruchu drogowego z udziałem rowerów;

Zainicjowano zmiany w przepisach:

- Ustawy z dnia 22 lipca 2010 r. (Dz. U. Nr 152, poz. 1018) o zmianie ustawy – Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw – dostosowanie brzmienia art. 130a w zakresie trybu w jakim następuje przepadek pojazdów w świetle wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Rozszerzenie zakresu stosowania przepisów prd o drogi wewnętrzne, wprowadzenie pojęcia „strefa ruchu”. Zmiana ta podyktowana była koniecznością reagowania na szereg naruszeń popełnianych poza drogami publicznymi, jak np.: zajmowania miejsc przeznaczonych na postój pojazdów osób niepełnosprawnych na parkingach przez Centrami Handlowymi;
- Rozporządzenia MSWiA *w sprawie usuwania pojazdów pozostawionych bez tablic rejestracyjnych, lub których stan wskazuje na to, że nie są używane;*
- Rozporządzenia MSWiA *w sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej.* Realizacja delegacji ustawowych zawartych w art. 50a i 130a ustawy – Prawo o ruchu drogowym. Ustawą, o której mowa w pkt 1 wprowadzono zmiany w art. 130a, skutkujące koniecznością ujednolicenia brzmienia aktu wykonawczego. W miejsce dotychczasowego rozporządzenia *w sprawie usuwania pojazdów*, projektuje się wprowadzenie

dwóch nowych aktów wykonawczych, wcześniej przywołanych. Projekty obu rozporządzeń znajdują się na etapie uzgodnień międzyresortowych;

- Projektu ustawy zmieniającej ustawę – Prawo o ruchu drogowym, w którym przewidziano uchylenie art. 50a i przeniesienie jego brzmienia do art. 130a. Połączenie obu norm umożliwi wydanie jednego rozporządzenia regulującego tryb i warunki usuwania pojazdów dla wszystkich przewidzianych w ustawie przypadków. W projekcie zaproponowano ponadto zmiany do art. 130, regulującego zasady prowadzenia ewidencji kierowców naruszających przepisy ruchu drogowego, które precyzują kwestie budzące w chwili obecnej największe wątpliwości interpretacyjne. Projekt ustawy został uzgodniony wewnątrzpolicyjnie i przekazany do MSWiA;
- Rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji *w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego*, ogłoszone w Dz. U. Nr 259, poz. 1773 z dnia 31 grudnia 2010 r. mające na celu dostosowanie jego brzmienia do zmian w ustawie – Prawo o ruchu drogowym, wprowadzonych ustawą z dnia 29 października 2010 r. (Dz. U. Nr 225, poz. 1446) – zmiana kwalifikacji prawnej w części E załącznika do rozporządzenia dotycząca czynów polegających na przekroczeniu dopuszczalnej prędkości;
- Rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów *w sprawie wysokości grzywien nakładanych w drodze mandatów karnych za wybrane rodzaje wykroczeń*, w kwestii ujednolicenia brzmienia, analogicznie jak w powyższym przypadku;
- Rozporządzenia MSWiA *w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego*. Najważniejsze ze zmian dotyczą załącznika do rozporządzenia, który znacznie poszerzono o nowe pozycje, uwzględniono w nim m.in. naruszenia polegające na zajmowaniu miejsc przeznaczonych na postój pojazdu osoby niepełnosprawnej czy też korzystaniu podczas jazdy z telefonu wymagającego trzymania słuchawki lub mikrofonu w ręku, przypisując im określoną liczbę punktów. Zaproponowano również szereg zmian do treści rozporządzenia, dotyczących m.in. sposobu naliczania i sumowania punktów jak również usprawniających prowadzenie ewidencji. Z uwagi na znaczną liczbę zmian zaproponowano wydanie nowego rozporządzenia. Projekt na etapie uzgodnień wewnątrzpolicyjnych.
- Ustawy z dnia 29 października 2010 r. o zmianie ustawy Prawo o ruchu drogowym oraz niektórych innych ustaw tzw. „ustawa fotoradarowa”, która reguluje m.in. kwestie przekazania masztów fotoradarów do ITD oraz wydłużenie postępowania mandatowego do 180 dni;
- Projektu założeń do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia oraz ustawy – Kodeks karny skarbowy. Zmiana dotyczy umożliwienia uiszczania grzywien nałożonych w drodze mandatów karnych w formie bezgotówkowej, przy użyciu kart płatniczych. Projekt znajduje się na etapie uzgodnień międzyresortowych;

Wprowadzono zmiany w przepisach:

- Zarządzenia nr 1667 Komendanta Głównego Policji zmieniającego zarządzenie w sprawie sposobu pełnienia służby na drogach przez policjantów, które reguluje tzw. „trzeźwe poranki”;
- Zarządzenia nr 1786 Komendanta Głównego Policji zmieniającego zarządzenie w sprawie badań na zawartość w organizmie alkoholu lub środka działającego podobnie do alkoholu, które dotyczy modyfikacji i uszczegółowienia danych zawartych w protokole z przebiegu badania stanu trzeźwości, m.in. usunięcie zapisów;

VI. Ochrona dziedzictwa narodowego

Od ponad trzech lat w realizacji programu „*Razem Bezpieczniej*” poza Policją, Państwową Strażą Pożarną, państwową i kościelną służbą ochrony zabytków, biorą udział funkcjonariusze Straży Granicznej i Służby Celnej, co miało istotne znaczenie w przypadku położenia określonych drewnianych obiektów sakralnych w strefie nadgranicznej (np. w województwie podkarpackim, lubelskim i podlaskim). Ze strony Policji uczestniczą w nim funkcjonariusze służby kryminalnej i prewencyjnej z każdej KWP/KSP i właściwej terytorialnie komendy powiatowej (miejskiej) Policji. Zakres tych czynności obejmuje opracowanie dokumentacji fotograficzno-opisowej rzeczy stanowiących dobra kultury narodowej, sporządzanej przez policjantów ogni w techniki kryminalistycznej. Należy dodać, że Policja wykonuje zastępczą dokumentację fotograficzno-opisową jedynie tych przedmiotów, które nie zostały wcześniej w ten sposób zinwentaryzowane przez Wojewódzkie Urzędy Ochrony Zabytków.

Czynność kontroli (oglądu) każdego obiektu dokumentowana jest w formie „*Protokołu z kontroli stanu zabezpieczenia obiektu, w którym przechowywane są rzeczy stanowiące dobra kultury narodowej*”. W treści tego dokumentu znajdują się adnotacje dotyczące między innymi: oceny ogólnego stanu zabezpieczenia kontrolowanego obiektu, sugestii komisji (grupy roboczej) w zakresie poprawy stanu zabezpieczenia obiektu (antywłamaniowego, antynapadowego, przeciwpożarowego), możliwości społecznego wsparcia ochrony obiektu, a także instruktażu udzielonego administratorowi (zarządcy, właścicielowi) obiektu.

Na poziomie województw realizowane są programy regionalne (np. „*Program zabezpieczenia antywłamaniowego, przeciwpożarowego oraz ewidencji i monitoringu drewnianych kościołów na terenie województwa mazowieckiego*”). Pełna informacja dotycząca stanu objęcia poszczególnymi formami ochrony wybranych obiektów sakralnych, będzie znana na przełomie marca i kwietnia br., kiedy spłyną stosowne informacje z Wojewódzkich Urzędów Ochrony Zabytków (z terenu poszczególnych województw; na terenie części województw działania te zostały już zakończone).

W roku 2010 Biuro Kryminalne KGP i Gabinet Komendanta Głównego Policji kontynuowały działania informacyjno-szkoleniowe, rozpoczęte konferencją zorganizowaną w październiku 2009 roku we współpracy z Katolickim Uniwersytetem Lubelskim oraz Fundacją Villa Polonia „*Policja w ochronie zabytków sakralnych*”. Takie spotkania połączone z prezentacją wystawy „*Policja w ochronie dziedzictwa narodowego*” odbyły się w Kielcach, Toruniu, Opocznie, Rzeszowie, Opolu i Warszawie (Sejm RP i Muzeum Niepodległości). Szczęólnego podkreślenia wymaga fakt prowadzenia przy tej okazji wykładów dla młodzieży z tzw. „klas policyjnych” (Toruń, Opoczno).

Trudno byłoby z punktu widzenia kryminologicznego i metodologicznego wykazać bardzo ścisły związek pracy stricte wykrywczej (operacyjno-śledczej) z bezpieczeństwem obiektów, w których przechowywane są dobra kultury narodowej. Bowiem w zdecydowanej większości działania te są zorientowane na wykrycie sprawcy kradzieży i poszukiwanie utraconych w wyniku tego przestępstwa zabytków, a więc ex post po zaistnieniu deliktu.

Można jednak z dużym prawdopodobieństwem skonstatować, że tego typu działania zakończone sukcesem Policji (zatrzymanie aktywnej grupy przestępczej, odzyskanie dóbr kultury etc.), mają wpływ na ograniczenie tego typu przestępczości na określonym terenie i w określonym czasie. Zdają się to potwierdzać przykłady skutecznej współpracy Krajowego Zespołu do walki z przestępczością przeciwko Dziedzictwu Narodowemu Wydziału ds. Przestępczości Kryminalnej Biura Kryminalnego KGP oraz koordynatorów z Wydziałów Kryminalnych KWP/KSP z Ośrodkiem Ochrony Zbiorów Publicznych oraz Narodowym Instytutem Dziedzictwa (d. Krajowym Ośrodkiem Badań i Dokumentacji Zabytków) w zakresie identyfikacji poszukiwanych dzieł sztuki i zabytków archeologicznych oraz monitorowaniu rynku antykwarycznego i portali internetowych.

3.1.2. Krajowy Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży

Z informacji otrzymanych z Komend Wojewódzkich Policji wynika, że Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży, mający na celu zwiększenie skuteczność działań Policji w zapobieganiu i zwalczaniu przestępstw i demoralizacji nieletnich, zgodnie z jego założeniami realizowany był w 2010 roku, głównie poprzez:

- rozpowszechnianie procedur postępowania kadry pedagogicznej w sytuacjach zagrożenia dzieci i młodzieży oraz współpracy z Policją,
 - natychmiastowe reakcje na informacje o nieprawidłowych warunkach wychowywania dzieci.
- Ścisła współpraca z MOPS/GOPS, Centrum Interwencji Kryzysowej, PCPR itp.,

- tworzenie, publikowanie i kolportowanie materiałów profilaktycznych,
- spotkania pedagogów szkolnych, nauczycieli, dyrektorów szkół z zaproszonymi specjalistami ds. nieletnich i patologii, dotyczące zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym,
- spotkania tematyczne młodzieży szkolnej z udziałem policjantów, m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości itp. oraz z młodszymi uczniami, na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń,
- wspólne kontynuowanie, tworzenie i realizowanie z placówkami oświatowymi i innymi podmiotami lokalnych programów i działań profilaktycznych, związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom oraz zapobieganiem demoralizacji i przestępczości nieletnich,
- organizowanie i udział w konferencjach o problematyce niedostosowania społecznego,
- współpracę z sądami rodzinnymi, kuratorami sądowymi, pedagogami, strażami miejskimi i gminnymi, rodzicami dzieci oraz innymi instytucjami i podmiotami zajmującymi się daną problematyką,
- upowszechnianie informacji o dostępnych formach wsparcia oraz placówkach, instytucjach i organizacjach udzielających pomocy,
- popularyzację funkcjonowania trzech bezpłatnych numerów telefonów powstałych z inicjatywy Komisji Europejskiej:
- telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży prowadzonego przez fundację Dzieci Niczyje **(116 111)**,
- telefonu w sprawie zaginionego dziecka prowadzonego przez fundację Itaka **(116-000)**,
- poradni telefonicznej obejmującej konsultacje dla osób potrzebujących wsparcia w sytuacjach kryzysowych oraz internetowe działania informacyjno-edukacyjne wspierające interwencje kryzysowe **(116-123)**.

12 stycznia 2011 przesłano do Komend Wojewódzkich i Stołecznej Policji informację o tym, że w dniu 12 listopada 2010 r. Rada Ministrów, na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, postanowiła odstąpić od dalszej realizacji *Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przestępczości wśród Dzieci i Młodzieży*, z jednoczesną sugestią realizacji przez policjantów stosowania procedur, które przynoszą wymierne efekty we współpracy z placówkami oświatowymi oraz dalsze realizowanie wartościowych działań przypisanych do tego programu, pod warunkiem nie generowania przez nie kosztów, w codziennej służbie.

3.1.3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W 2010 roku w ramach wyodrębnionych strategii ukierunkowanych na poszczególne obszary tematyczne wymienić można przykładowe działania organizowane lub współorganizowane przy udziale policjantów na rzecz realizacji programu na poziomie ogólnopolskim, regionalnym oraz lokalnym:

1. w obrębie strategii diagnozujących:

- jak każdego roku, w Biurze Prewencji KGP opracowywano okresowe sprawozdania z realizacji procedury postępowania policjantów wobec przemocy w rodzinie pn. „Niebieskie karty”. W systemie półrocznym i rocznym na podstawie informacji nadsyłanych z komend wojewódzkich Policji przeprowadzano szczegółową analizę sposobu realizacji obowiązków wynikających z Zarządzenia Nr 162 z dnia 18 lutego 2008 roku w sprawie metod i form wykonywania przez Policję zadań w związku z przemocą w rodzinie w ramach procedury „Niebieskie Karty”;
- przedstawiciele Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku zrealizowali projekt **„Sięgnij PoMOC”**, który obejmował przeprowadzenie badań opinii dzieci i młodzieży na temat zjawiska przemocy w rodzinie, na bazie których opracowane zostaną następnie założenia merytoryczne realizacji kaskadowych działań edukacyjnych. Działania te obejmą z kolei szkolenia przedstawicieli poradni psychologiczno-pedagogicznych, jednostek Policji województwa podlaskiego, którzy są realizatorami szkoleń dla kadry pedagogicznej, a także szkolenia dla nauczycieli, pedagogów, psychologów szkolnych województwa podlaskiego, dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców. Projekt zostanie przeprowadzony pilotażowo w 2011 roku w 2 wybranych powiatach województwa, a następnie po wprowadzeniu ewentualnych modyfikacji zostanie rozpowszechniony na terenie całego województwa;

2. w obrębie strategii edukacyjnych:

- przedstawiciel Biura Prewencji KGP opracował wkład opisujący polskie rozwiązania wykorzystywane przez Policję na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem procedury „Niebieskie karty”, który stał się częścią opracowania pt. **„Handbook of best police practices on tackling violence against women”**. Podręcznik przygotowany w ramach prezydencji Hiszpanii został udostępniony policjom krajów członkowskich Unii Europejskiej i stał się punktem wyjścia realizacji wielu europejskich inicjatyw w zakresie problematyki w rodzinie;

- wiosną 2010 roku do Biura Prewencji KGP wpłynęło zaproszenie z European Police College (CEPOL) do składania zgłoszeń w związku z planowanym do stworzenia szkoleniowym **modułem e-learningowym** zorientowanym na problematykę przemocy ze względu na płeć, który służyć będzie jako narzędzie dydaktyczne osobom szkolącym kadrę policyjną wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej w przedmiotowym zakresie, a także starszym oficerom policji w ramach doskonalenia zawodowego. Zaproszenie dotyczyło wzięcia udziału w procesie projektowania wspomnianego modułu i zostało rozesłane do wszystkich krajów członkowskich UE, z prośbą o nadsyłanie zgłoszeń osób zajmujących się zawodowo problematyką zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, także kwestiami związanymi z wykorzystaniem nowoczesnych technologii na rzecz szkolnictwa policyjnego. Spośród nadesłanych zgłoszeń sekretariat CEPOL'u wybrał 5 ekspertów i zaprosił do udziału w planowanym przedsięwzięciu. Wśród tych osób znalazła się przedstawicielka Biura Prewencji KGP. Członkowie grupy wyodrębnili poszczególne elementy, które złożą się na całość opracowywanego modułu, a które wypełnili treścią merytoryczną dotyczącą zjawiska przemocy wobec kobiet (przemocy w rodzinie). Założono, iż moduł ten zostanie umieszczony na stronie Europejskiej Akademii Policyjnej, a także rozesłany do wszystkich krajów członkowskich UE. Wśród wspomnianych najistotniejszych elementów narzędzia znalazł się rozdział dotyczący: I. Najistotniejszych zagadnień (służby policyjne, strategia policji, rola policji, współpraca interdyscyplinarna, środki prewencyjne wykorzystywane przez policję - adresowane do ofiar przemocy, do sprawców przemocy, a także adresowane do młodych ludzi, środki opiekuńcze wykorzystywane przez policję - adresowane do ofiar przemocy, do sprawców przemocy, środki opiekuńcze adresowane do innych osób, środki ochrony wykorzystywane przez policję, szacowanie ryzyka wystąpienia przemocy, system monitorowania zjawiska przemocy, definicje przemocy wobec kobiet (przemocy w rodzinie), mity, rodzaje oraz cykle przemocy), II. Opisu przypadków oraz III. Podejmowania strategicznych decyzji (wraz z tzw. mini przypadkami). Przygotowany materiał został następnie zweryfikowany pod względem językowym i rozesłany do konsultacji przez policję wszystkich krajów członkowskich Wspólnoty. Wiosną 2011 roku zostaną nagrane filmy niezbędne do zakończenia prac nad częścią modułu dotyczącą studium przypadków umożliwiającą policjantom praktyczne ćwiczenia w zakresie podejmowania strategicznych decyzji w sytuacji wystąpienia przemocy. Gotowe narzędzie zostanie udostępnione policjom krajów członkowskich UE;
- na terenie działania Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku w efekcie współpracy z Okręgową Izbą Lekarską w Białymstoku rozpoczęto dystrybucję ulotek opracowanych przez Wydział Prewencji KWP pn. *„Informator pracownika ochrony zdrowia – postępowanie w sytuacji podejrzenia występowania przemocy w rodzinie”* w Biuletynie Okręgowej Izby

Lekarskiej w Białymstoku. Biuletyn jest kwartalnikiem ukazujący się na terenie województwa podlaskiego;

- na terenie działania Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach w ramach współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Województwa Śląskiego uzyskano możliwość przeszkolenia policjantów jednostek miejskich i powiatowych. Policjanci wzięli udział w szkoleniach z zakresu pracy środowiskowej z ofiarami oraz sprawcami przemocy w rodzinie, a także funkcjonowania miejskich i gminnych zespołów interdyscyplinarnych;
- na terenie podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Olsztynie w ramach **„Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw”** w dniach 22-28 lutego 2010 roku do przedstawiciele Policji uczestniczyli w inicjatywie, której głównym celem było zwrócenie uwagi na potrzeby i prawa osób pokrzywdzonych przestępstwem. W tym zakresie policjanci poszczególnych jednostek terenowych współpracowali z instytucjami i organizacjami funkcjonującymi na terenie powiatów, między innymi poprzez dyżury w punktach informacyjnych. W punktach, które działały również w budynkach Policji, osoby zainteresowane mogły otrzymać pomoc prawnopsycho logiczną. W skład zespołów dyżurujących zaangażowani byli zarówno policjanci pionów dochodzeniowo-śledczych, jak też prewencji, a ponadto również prawnicy, kuratorzy sądowi, pedagodzy, pracownicy socjalni, psychologowie z instytucji współpracujących, takich jak sądy, PCPR, GOPS, MOPS, poradnie psychologiczno-pedagogicznej i inne. W ramach działań dzielnicowi przekazywali informacje o możliwości skorzystania z porad specjalistów osobom z rodzin dotkniętych problemem przemocy;
- w czerwcu 2010 roku na terenie działania Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu w ramach kampanii społecznej przeprowadzony został marsz przeciwko przemocy, w którym udział wzięli uczniowie z 11 opolskich szkół, młodzież i nauczyciele z Ochotniczego Hufca Pracy w Opolu, kilkadziesiąt osób niepełnosprawnych, a także mieszkańcy Opola (łącznie ponad 400 osób). W dwóch najbardziej uczęszczanych punktach Opola na telebimach wyświetlany był spot antyprzemocowy. W całym mieście rozwieszone zostały plakaty, a wolontariusze, ubrani w charakterystyczne koszulki z napisem **„Opolskie przeciwko przemocy”** kolportowali ulotki związane z tematem przemocy. W ramach inicjatywy odbyły się również spektakle, występy artystyczne, mające zwrócić uwagę i uwrażliwić na problem przemocy. Wśród występujących na scenie wymienić należy m.in. zespół teatralny kobiet odbywających kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karny w Lublińcu. Podczas występów mieszkańcy Opolszczyzny mogli korzystać z bezpłatnych porad prawnika, psychologów, a także policjantów.

3. w obrębie strategii interwencyjnych:

- Komenda Miejska Policji w Suwałkach kontynuowała udzielanie porad drogą elektroniczną. Pytania do policjantów były nadsyłane na skrzynkę stop.przemocy@suwalki.policja.gov.pl. W 2010 roku na wskazany adres e-mail nadesłano 27 wiadomości;
- na terenie działania Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy realizowano projekt pn. „*Przyjazny Patrol*”. Realizacja programu rozpoczęła się w dniu 19 lutego 2010 roku i funkcjonowała do 18 grudnia. W tym okresie odbyło się 86 dyżurów, podczas których policjanci wraz z pracownikami socjalnymi interweniowali 35 razy, sporządzili 25 powiadomień do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, wręczyli 17 zaproszeń oraz powiadomień do Bydgoskiego Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Terapii „BORPA” oraz wysłali 5 powiadomień do Sądu Rejonowego Rodzinnego i Nieletnich w Bydgoszczy. Podczas 35 interwencji „Przyjaznego Patrolu” przeprowadzono rozmowy z 58 osobami dorosłymi oraz rozpoznano sytuację opiekuńczo-wychowawczą 72 małoletnich dzieci doświadczających przemocy w rodzinie. Podczas przeprowadzanych interwencji dzieci otrzymywał maskotki;
- na terenie działania Komendy Miejskiej Policji w Gdyni nową formą mającą na celu poprawę jakości przeprowadzanych interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie, jest opracowany w 2010 roku projekt pn. „*Wspólna Interwencja - Niebieski Patrol*”, który zakłada podejmowanie interwencji przez interdyscyplinarną grupę. W jej skład będą wchodzić funkcjonariusze Policji oraz specjaliści Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Gdyni. Efektem inicjatywy ma być spójny system obiegu dokumentacji i przepływu informacji dotyczącej podejmowanych czynności przez interdyscyplinarny patrol pomiędzy Policją, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej, a także innymi instytucjami;
- funkcjonariusz Komendy Miejskiej Policji w Elblągu w październiku 2010 roku uczestniczył w wizycie studyjnej w Kaliningradzie w Federacji Rosyjskiej w ramach projektu „*Działania na rzecz ofiar przestępstw, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej wobec kobiet*” realizowanego przez Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem przy Elbląskim Centrum Mediacji i Aktywizacji Społecznej. Inicjatywa ta odbyła się w ramach podpisanego porozumienia o współpracy, a jej celem było przeprowadzenie zajęć z zakresu międzynarodowych prawnych, psychologicznych i wolontarystycznych standardów pracy z osobami pokrzywdzonymi przestępstwem.

4. w obrębie strategii terapeutycznych:

- przedstawiciele Komendy Miejskiej Policji w Grudziądzu we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Grudziądzu oraz Poradnią Terapii Uzależnień od Alkoholu i Innych

Uzależnień we wrześniu i październiku 2010 roku realizowali projekt *„Nie jesteś sama - wspólnie przeciw przemocy”*. Program skierowany był do kobiet doznających przemocy w rodzinie. Ten pilotażowy projekt miał za zadanie uzupełnienie systemu wsparcia dla rodzin dotkniętych problemem przemocy oraz dostarczenie ofiarom podstawowych informacji na temat zjawiska przemocy oraz instytucji działających na terenie miasta Grudziądza, które zajmują się udzielaniem pomocy i wsparcia w tym zakresie. Spotkania edukacyjne prowadzone były przez pracowników socjalnych, kierowników rewirów dzielnicowych oraz terapeutę do spraw uzależnień i odbywały się w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Grudziądzu;

- przy Komendzie Miejskiej Policji w Kielcach działał **Punkt Konsultacyjny dla Ofiar Przestępstw**, w którym dyżurowali dzielnicowi (od poniedziałku do piątku w godz. 14.00-18.00). W 2010 roku udzielono porad 136 osobom, a w większości dotyczyły one problemów związanych z przemocą w rodzinie, problemem alkoholowym, pobicie oraz problemami wychowawczymi;
- w październiku 2010 roku na terenie województwa wielkopolskiego zrealizowane zostało przez Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu, przy współpracy komend powiatowych Policji w Czarnkowie, Grodzisku Wielkopolskim i Wrześni, tournée Teatru Profilaktycznego im. Marka Kotańskiego z Krakowa, który prezentował spektakl pod tytułem *„Spójrz na mnie”*. Prezentowany spektakl zawierał treści profilaktyczne pokazujące ofiary przemocy oraz możliwości uzyskania przez nie pomocy, a także przestrzegające przed przekraczaniem przepisów prawa oraz jego konsekwencjami.

Należy opisaną inicjatywę stanowić jedynie przykład i niewielki wycinek przedsięwzięć realizowanych przez policjantów na wszystkich poziomach organizacyjnych Policji, które wiążą się z realizacją Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz tworzeniem, wdrażaniem, a także usprawnianiem systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonujących w poszczególnych środowiskach lokalnych.

3.1.4. Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006 – 2010.

Zadania określone w „Programie resortu spraw wewnętrznych i administracji przeciwdziałania narkomanii i zwalczania przestępczości narkotykowej na lata 2008 - 2010” są zbieżne z zadaniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Celem ogólnym omawianego Programu(...) jest ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych. Realizowany jest on w pięciu obszarach:

1. Profilaktyka
2. Leczenie, rehabilitacja, ograniczanie szkód zdrowotnych i reintegracja społeczna.

3. Ograniczenie podaży
4. Współpraca międzynarodowa
5. Badania i monitoringu.

W zakresie profilaktyki działania Policji zmierzają w kierunku zahamowania tempa wzrostu popytu na narkotyki poprzez:

- opracowywanie programów w zakresie ograniczania popytu na narkotyki,
- wspieranie inicjatyw w zakresie profilaktyki narkomanii adresowanych do różnych grup docelowych, a w szczególności adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonej narkomanią,
- podejmowanie współpracy z samorządami, organizacjami pozarządowymi oraz z Pełnomocnikiem Zarządu Województwa ds. Przeciwdziałania Narkomanii.
- prowadzenie spotkań, pogadanek w zakresie problematyki ograniczania popytu na narkotyki dla przedstawicieli samorządów, organizacji pozarządowych, nauczycieli, rodziców, dzieci i młodzieży,
- podnoszenie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku narkomanii,
- opracowywanie i upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii.

W zakresie ograniczania dostępności do narkotyków podejmowane przez policjantów działania ukierunkowane są na zahamowanie wzrostu przemytu narkotyków i prekursorów na rynek wewnętrzny, rozwijanie współpracy międzynarodowej i transgranicznej odpowiednich służb, zmniejszenie handlu narkotykami na poziomie detalicznym, prowadzenie szkoleń dla policjantów wyznaczonych służb do zwalczania handlu narkotykami.

Policja ma coraz więcej sojuszników w walce z narkomanią - zarówno wśród władz samorządowych, jak i instytucji pozarządowych. Policjanci w 2010 roku docierali do szkół, placówek opiekuńczych, wychowawczych, środowisk młodzieżowych. Współpraca z instytucjami zajmującymi się profilaktyką uzależnień polegała przede wszystkim na utrzymywaniu kontaktów z Ośrodkami Terapii Uzależnień, Monarem, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, Stowarzyszeniem Powrót z „U”, kuratorami sądowymi oraz pedagogami szkolnymi.

Policjanci w całym kraju prowadzili zajęcia edukacyjne z uczniami, rodzicami, nauczycielami, pedagogami, pracownikami instytucji opiekuńczo-wychowawczych na temat środków odurzających. Spotkania z kadrą pedagogiczną obejmowały problematykę zagrożeń przestępczością oraz demoralizacją nieletnich, natomiast spotkania z młodzieżą dotyczyły odpowiedzialności nieletnich za popełnione czyny karalne, prawnych aspektów narkomanii, wychowania w trzeźwości, a z najmłodszymi uczniami realizowane były zajęcia na temat zasad bezpieczeństwa, zachowań ryzykownych oraz sposobów unikania zagrożeń. Kluczowe inicjatywy

Policji w zakresie przeciwdziałania narkomani, to także działania poprawiające świadomość w zakresie wiedzy o nowych narkotykach, tak zwanych dopalaczach.

Inicjatywy w obszarze zapobiegania narkomanii w 2010 roku sprowadzały się do:

- wspierania lokalnych i regionalnych inicjatyw w zakresie profilaktyki narkomanii oraz działań interwencyjnych adresowanych w szczególności do dzieci i młodzieży zagrożonych narkomanią,
- upowszechniania informacji na temat metodologii konstruowania programów oraz prowadzenia szkoleń dotyczących standardów programów i metod ich ewaluacji,
- podnoszenia poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku,
- opracowywaniu i upowszechnianiu materiałów informacyjno- edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii,
- prowadzenia edukacyjnych kampanii społecznych oraz współpracy z mediami.

Mając na względzie przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom związanym z narkomanią, policjanci podjęli szereg działań prewencyjnych w tym zakresie.

Wybrane przykłady działań Policji w zakresie profilaktyki narkomanii:

- Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu przygotował wielkopolskie tournée Teatru Profilaktycznego im. Marka Kotańskiego z Krakowa, który prezentował spektakl pt. „*Spójrz na mnie....*” Spektakle zgromadziły bardzo liczną publiczność, jednak najważniejszym uczestnikiem przedsięwzięcia była młodzież gimnazjalna.
- Komenda Wojewódzka Policji w Poznaniu zrealizowała kampanię pod hasłem **DOPALA(M)NIE**. Wykorzystywano w niej wielkoformatowe reklamy tzw. billboardy, na których prezentowane było hasło kampanii, dopełnione obrazem chaosu powstającego w organizmie i psychice ludzkiej po spożyciu tzw. „dopalaczy”. Hasło powstało dzięki zaangażowaniu pracowników naukowych Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Patronem medialnym kampanii była TVP Poznań. Częścią kampanii była debata telewizyjna, gdzie obok przedstawiciela Wydziału Prewencji KWP w Poznaniu i Oddziału Toksykologii Szpitala im. F. Raszei w Poznaniu, gościli także przedstawiciele poznańskiej sceny muzycznej.
- Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu wspólnie z Uniwersytetem Medycznym w Poznaniu zorganizował konferencję pn. „*Uzależnienia – problem współczesności*”. Konferencja została objęta honorowym patronatem przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego. W konferencji wzięło udział ponad 500 osób – głównie przedstawiciele instytucji i stowarzyszeń bezpośrednio związanych z ochroną obowiązującego porządku prawnego, jak i ukierunkowanych na pracę profilaktyczną.

➤ Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy oraz Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy- policjanci wystawili przedstawienie pt. *„W kręgu schematów”*, które mogli obejrzeć uczniowie bydgoskich gimnazjów. W role aktorów wcielili się uczniowie oraz policjanci. Sztuka ukazała schematy wchodzenia młodego człowieka w uzależnienie. Ojciec głównego bohatera to zapracowany biznesmen, dla którego jedyną formą spędzania wolnego czasu jest oglądanie telewizji. Matka to zapatrzona w siebie histeryczka. W tym świecie młody człowiek niepostrzeżenie wplątuje się w sytuacje, które niosą ze sobą poważne konsekwencje. Spektakl zakończyła debata, do udziału w której zaproszono sędziego, pedagoga, specjalistę w zakresie poradnictwa rodzinnego oraz psychoterapeutę.

➤ Komenda Wojewódzka Policji w Bydgoszczy wspólnie z Kujawsko-Pomorskim Urzędem Wojewódzkim zorganizowała konferencję pt. *„Substancjom psychoaktywnym – nie”*. Skierowana była ona do dyrektorów szkół, pedagogów, przewodniczących rad rodziców i samorządów uczniowskich. Podczas jej trwania omówiono następujące tematy:

- konsekwencje prawne używania substancji psychoaktywnych oraz projekcja filmu zatytułowanego *„Dopalacze”*, przygotowanego przez policjantów Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy;
- powody dla których dzieci i młodzież sięgają po środki psychoaktywne;
- skutki stosowania substancji psychoaktywnych;
- profilaktyka jako wyzwanie dla placówek oświatowych.

Przedsięwzięcie to zainaugurowało cykl spotkań, które zrealizowano w roku 2010 we wszystkich powiatach województwa kujawsko-pomorskiego. W trakcie konferencji uczeń odczytał **APEL MŁODEGO POKOLENIA STOP DLA DOPALACZY**. Spotkanie zakończyło się projekcją filmu „Wbrew stereotypom-uzależnieni od pasji”. Podczas każdego z tych spotkań policjanci Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy prezentowali film „Dopalacze” oraz prowadzili wykłady na temat charakterystyki przestępczości narkotykowej w województwie kujawsko-pomorskim, a także prawnych uwarunkowaniach przeciwdziałania narkomanii.

➤ Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie uczestniczyła w programie profilaktycznym *„Profilaktyka a Teatr – Grupa Olsztyńska”*. Celem działań jest zmniejszanie zjawiska narkomanii wśród uczniów szkół ponadpodstawowych, inspirowanie rodziców młodzieży szkolnej do pogłębiania wiedzy z zakresu profilaktyki narkotykowej oraz komunikowanie i inicjowanie przez Policję wspólnych działań skierowanych przeciwko zjawiskom patologii społecznej. Program adresowany jest do uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Składa się z trzech części: ankiety badawczej, dyskusji z młodzieżą, spektaklu edukacyjno-profilaktycznego "Blackout", którego aktorami jest wybrana w drodze castingu grupa młodzieży gimnazjalnej. W roku 2010 w programie uczestniczyło 1200 gimnazjalistów olsztyńskich szkół.

- Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie wraz z Komendą Powiatową Policji w Ostródzie realizowała projekt edukacyjno – profilaktyczny **„Razem przeciwko narkotykom”** skierowany do licealistów z powiatu ostródzkiego. Idea realizowanego przedsięwzięcia polegała na włączeniu młodzieży szkolnej do działań profilaktycznych poprzez uczestnictwo w spektaklach teatralnych o tematyce antynarkotykowej. W tym celu ogłoszono konkurs na spektakl o tematyce antynarkotykowej. Następnym etapem działań były spotkania profilaktyczne dla młodzieży ponadgimnazjalnej, na których wystawiano wspomniany spektakl teatralny. Zamierzeniem organizatorów było, aby młodzi ludzie/aktorzy poprzez pracę nad scenariuszem sztuki podnosili swoją świadomość nt. używania narkotyków.
- Komenda Wojewódzka Policji zs. w Radomiu - przedsięwzięciem wpisującym się corocznie w kalendarz działań profilaktycznych podejmowanych na terenie garnizonu mazowieckiego jest realizacja programu PaT – **„Profilaktyka a Ty”**. W roku 2010 program PaT oraz przeglądy profilaktyczne certyfikowane hasłem „Wspiera nas PaT”, organizowane były na terenie kilku powiatów garnizonu mazowieckiego. Poza tym swoją działalność kontynuowały 4 niezależne grupy teatralne działające w Ostrołęce – teatr „Alternatywa”, Siedlcach – teatr „FANUM”, Ostrowii Maz. – teatr „KOTŁOWNIA” oraz Garwolinie – teatr „REKAWICZKA”, które podejmowały tematykę uzależnień.
- Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim przeprowadził cykl zajęć z uczniami pod nazwą **„DOPALACZE – świadomy wybór czy uzależnienie”**. Uczniom zaprezentowano zagrożenia i skutki sięgania po tzw. dopalacze, uregulowania prawne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, a także zasady postępowania w sytuacji zażycia środków psychoaktywnych.
- Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wielkopolskim. przeprowadził spotkania profilaktyczne dla młodzieży pn. **„DOPALACZE – świat równoległy czy świat rzeczywisty”**, w których udział wzięło ponad 160 osób – pracowników Sanepidu, pedagogów i uczniów gorzowskich szkół średnich
- Komenda Miejska Policji w Elblągu w ramach realizowanego programu prewencyjnego **„Bez narkotyków w szkole bezpieczniej”** prowadziła zajęcia edukacyjne z młodzieżą szkół gimnazjalnych, szkół średnich, rodzicami uczniów tych szkół oraz pedagogami szkolnymi. Na spotkaniach przekazywano informacje o szkodliwym działaniu substancji psychotropowych. Tę część spotkania prowadzili psychologowie lub terapeuci z instytucji prowadzących na co dzień spotkania z ludźmi uzależnionymi od tych środków. O skutkach prawnych wynikających z naruszenia przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii informowali policjanci.
- Komenda Miejska Policji w Białymstoku - podczas seminarium poświęconego tematyce dopalaczy pn. **„Dopalacze Wypalają”** organizowanego przez Wyższą Szkołę Administracji

Publicznej w Białymstoku, przedstawiciel Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku zaprezentował zadania Policji w zakresie przeciwdziałania narkomanii.

- Komenda Miejska Policji w Suwałkach prowadziła kampanię informacyjną **„Drink pod lupą”** adresowaną do młodzieży i osób dorosłych. Celem akcji było zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwa związane z substancjami dodawanymi do napojów w celach przestępczych. Akcja miała charakter informacyjny. Kolportowano plakaty i ulotki w suwalskich uczelniach wyższych, dyskotekach, pubach czyli w miejscach, w których spotykają się młodzi ludzie.
- Komenda Miejska Policji w Kaliszu wspólnie z Urzędem Miejskim w Kaliszu wydała informator pt. **„Narkomania – informator dla nauczycieli i rodziców”** w nakładzie 10000 sztuk. Informator rozdawany był rodzicom i nauczycielom w czasie spotkań z policjantami zajmującymi się problematyką uzależnień.
- Komenda Miejska Policji w Kaliszu kontynuuje od 2009 roku kampanię społeczną pod hasłem **„www wypalacze”**. Pełne rozwinięcie tej kampanii społecznej nastąpiło we wrześniu 2010 roku. W jej skład weszły spoty w lokalnej TV, radio, 40000 ulotek, plakaty, spotkania w szkołach, itp.). Komenda Miejska Policji w Kaliszu wspólnie z Urzędem Miejskim w Kaliszu wydała informator pt. **„Narkomania – informator dla nauczycieli i rodziców”** w nakładzie 10000 sztuk. Informator rozdawany był rodzicom i nauczycielom w czasie spotkań z policjantami zajmującymi się problematyką uzależnień.
- Komenda Miejska Policji w Białymstoku - podczas seminarium poświęconego tematyce dopalaczy pn. **„Dopalacze Wypalają”** organizowanego przez Wyższą Szkołę Administracji Publicznej w Białymstoku, przedstawiciel Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku zaprezentował zadania Policji w zakresie przeciwdziałania narkomanii.
- Komenda Miejska Policji w Suwałkach prowadziła kampanię informacyjną **„Drink pod lupą”** adresowaną do młodzieży i osób dorosłych. Celem akcji było zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwa związane z substancjami dodawanymi do napojów w celach przestępczych. Akcja miała charakter informacyjny. Kolportowano plakaty i ulotki w suwalskich uczelniach wyższych, dyskotekach, pubach czyli w miejscach, w których spotykają się młodzi ludzie.
- Komenda Miejska Policji w Zamościu prowadziła kampanię **„Miej świadomość – poznaj fakty”**. Jej celem była edukacja młodzieży na temat skutków prawnych zażywania substancji psychoaktywnych oraz zachęcenie młodych ludzi do pozyskiwania wiedzy na temat narkotyków z rzetelnych źródeł, w tym z korzystania z pomocy zamojskich placówek.
- Komenda Miejska Policji w Elblągu w ramach realizowanego programu prewencyjnego **„Bez narkotyków w szkole bezpieczniej”** prowadziła zajęcia edukacyjne z młodzieżą szkół gimnazjalnych, szkół średnich, rodzicami uczniów tych szkół oraz pedagogami szkolnymi. Na spotkaniach przekazywano informacje o szkodliwym działaniu substancji psychotropowych. Tę część spotkania prowadzili psychologowie lub terapeuci z instytucji prowadzących na co dzień

spotkania z ludźmi uzależnionymi od tych środków. O skutkach prawnych wynikających z naruszenia przepisów Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii informowali policjanci.

➤ Funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Elblągu w ramach współpracy z Teatrem Dramatycznym w Elblągu kontynuowali działania prewencyjne pn. **„Spotkania w Teatrze”** zmierzające do przeciwdziałania patologiom społecznym takim jak: alkoholizm, narkomania, przemoc. Punktem wyjścia do dyskusji i rozmowy z młodzieżą był spektakl teatralny wystawiany przez elbląski teatr **„Narkomanka”**. Tematem przedstawienia jest problem głównej bohaterki z uzależnieniem od narkotyków.

➤ Komenda Powiatowa Policji w Szczytnie w zakresie przeciwdziałania narkomani wspólnie z wykwalifikowanymi pedagogami opracowała program profilaktyczno – edukacyjny **„Od Ciebie zależy”**, którego realizację zakończono w maju 2010 r. Program skierowany był do uczniów klas V – tych i VI – tych szkół podstawowych na terenie Szczytna. Głównym celem programu było rozwijanie umiejętności społecznych, pozwalających na przeciwstawienie się presji społecznej oraz poszukiwanie sposobu pomocy kolegom zagrożonym uzależnieniem. Program składał się z kilku etapów. W I etapie uczniowie podczas lekcji poznawali mechanizmy uzależnienia. Następnie pisali pracę na temat przyczyn sięgania po narkotyki przez młodych ludzi, podawali propozycje rozwiązywania tego problemu oraz pokazywali wizje świata bez używek. Spośród uczniów, którzy złożyli prace wyłoniono po 20 osób z każdej szkoły, które pod opieką pedagogów pojechały na warsztaty edukacyjne. Podczas warsztatów poznawali swoje słabości, ćwiczyli sposoby radzenia sobie z naciskiem grupy, poznawali czynniki chroniące przed uzależnieniem. Funkcjonariusz policji omawiał zagrożenia jakie niosą ze sobą zachowania ryzykowne oraz odpowiedzialność nieletnich przed prawem. Położono szczególny nacisk na pokazanie wizerunku policjanta jako osoby niosącej pomoc, którą darzy się zaufaniem. Kolejnym etapem było przeprowadzenie przez uczestników warsztatów zajęć dla swoich rówieśników. Zapewniono dla najbardziej aktywnych nagrody rzeczowe.

➤ Komenda Miejska Policji w Częstochowie współorganizowała happening pn. **„Żyj! Nie zażywaj!”**. Była to promocja odpowiedzialnych postaw wobec używania narkotyków, alkoholu i tytoniu oraz ukazanie zagrożeń będących konsekwencją ich przyjmowania. W programie imprezy znalazły się m.in. spektakle teatralne, występy muzyczno-wokalne, pokaz udzielania pierwszej pomocy.

➤ Komenda Powiatowa Policji w Myślenicach wspólnie z Fundacją Rozwoju Regionu Myślenickiego zorganizowała spotkanie, w którym wzięło udział 450 uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu wraz z dyrektorami placówek oświatowych, wychowawcami, nauczycielami. W trakcie spotkania omówiono obecne na rynku substancje psychoaktywne, najważniejsze przepisy „Ustawy o przeciwdziałaniu narkomani”, a także odniesiono się do

fałszywych stereotypów związanych z dopalaczami i zapoznano obecnych z negatywnymi skutkami zażywania tych środków z uwzględnieniem zagadnień zdrowotnych, prawnych i społecznych.

➤ Komenda Miejska Policji w Szczecinie realizowała kampanię **„Ciesz się słońcem”**, która miała na celu przeciwdziałanie narkomanii wśród młodzieży poprzez podniesienie świadomości młodych ludzi oraz ich rodziców w zakresie szkodliwości zażywania środków odurzających. W ramach akcji prowadzone były zajęcia w szkołach gimnazjalnych oraz Ośrodkach Szkolno - Wychowawczych, w trakcie których z wykorzystaniem sprzętu multimedialnego omawiane były z dziećmi i młodzieżą skutki prawne, biologiczne, moralne i etyczne zażywania narkotyków oraz wskazywane możliwości uniknięcia z nimi kontaktu. Podczas spotkań z młodzieżą zjawisko narkomanii omawiane było także w aspekcie odpowiedzialności prawnej nieletnich w świetle *Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich*. Na spotkaniach z rodzicami i gronem pedagogicznym wskazywane były główne przyczyny sięgania po narkotyki przez dzieci, orientacyjna skala zjawiska na terenie Szczecina, poszczególne grupy narkotyków, ich wygląd, działanie, skutki zażycia, na jakie rzeczy w zachowaniu i przedmiotach dziecka należy zwrócić uwagę, jakie są możliwości działania w przypadku stwierdzenia, iż dziecko zażywa narkotyki, jakie instytucje i stowarzyszenia mogą być sojusznikami dla rodziców dziecka uzależnionego.

➤ Komenda Miejska Policji w Łodzi w ramach profilaktyki antynarkotykowej wspólnie z Teatrem Piccolo prowadziła działania profilaktyczne zmierzające do zminimalizowania skutków uzależnień. Adresatem tego przedsięwzięcia była młodzież z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. W ramach działań prezentowany był spektakl pt. **„W środku miasta”**, przedstawiano psychodramy z udziałem młodzieży, rozmowy z policjantami na temat uzależnień, omawiano zagrożenia oraz przestępstwa związane z narkomanią i przewidywane kary za popełnienie tych czynów. Funkcjonariusze Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Łodzi w ramach realizacji programu prewencyjnego KMP pn. **„Razem Tworzymy Bezpieczną Łódź”** zorganizowali warsztaty teatralno-muzyczno-profilaktyczne przeprowadzone przez profesjonalnych artystów scen łódzkich, podczas których utworzono łódzką grupę PaT wspomagającą działania profilaktyczne Policji i pozytywnie oddziaływującą na rówieśników, przeciwdziałając narkomanii i innym uzależnieniom. Jako pierwsze zrealizowano przedstawienie pt. „Szkolna elita” opisujące trudne relacje pomiędzy grupami gimnazjalistów, i napisane przez uczennicę gimnazjum.

Komenda Miejska Policji w Łodzi wspólnie z XVIII LO im. J. Śniadeckiego w Łodzi zorganizowała konkurs skierowany do uczniów szkół gimnazjalnych województwa łódzkiego pt. **„NIE dopalaczom – czyli tylko słabeusze dopalają swoje dusze”**. Celem konkursu było zaangażowanie gimnazjalistów w walkę z dopalaczami i uświadomienie zagrożeń jakie niesie ze sobą przyjmowanie dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych oraz zaktywizowanie młodzieży do poszukiwania innych rozwiązań niż eksperymenty ze środkami psychoaktywnymi.

➤ Komenda Powiatowa Policji w Zgierzu – w 2010 roku Zgierz „walczył” z dopalaczami. Policja, Straż Miejska, Sanepid, MOPS, Centrum Kultury Dziecka, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Zgierza ds. Społecznych i Młodzieży, psycholog/specjalista terapii uzależnień stworzyli Zespół, którego celem było wypracowanie skutecznej metody walki z dopalaczami. Członkowie tego Zespołu opracowali dokument pn. *„Stanowisko wychowawców, pedagogów oraz osób i instytucji pracujących w Zgierzu z dziećmi i młodzieżą dotyczące sprzedaży tzw. „dopalaczy” na terenie miasta*. Pod tym dokumentem podpis złożył m.in. Komendant Powiatowy Policji w Zgierzu, Komendant Straży Miejskiej, pedagodzy, wychowawcy, pracownicy instytucji pracujących z dziećmi i młodzieżą. Stanowisko z podpisami sygnatariuszy trafiło do Przewodniczącego Rady Miejskiej w Zgierzu. 29 czerwca ub. r. Rada Miasta Zgierza uchwaliła zakaz wytwarzania, sprzedaży i posiadania dopalaczy. Była to pierwsza taka uchwała w Polsce.

➤ Komenda Powiatowa Policji w Sieradzu - policjanci zainicjowali przeprowadzenie akcji profilaktyczno - edukacyjnej w zakresie zapobiegania i zwalczania uzależnień pn. *„ŚWIAT MA INNE PROPOZYCJE”*. W swych założeniach opierała się ona na przeprowadzeniu cyklu szkoleń adresowanych do uczniów klas pierwszych szkół gimnazjalnych, ich rodziców i nauczycieli. Jej celem było uświadomienie młodzieży zagrożeń związanych ze zjawiskami patologicznymi, wyrobienie prawidłowych reakcji na wszelkie ich przejawy oraz zapoznanie ze skutkami prawnymi i społecznymi zachowań przestępczych.

➤ Komenda Powiatowa Policji w Końskich była współorganizatorem V Powiatowych Koneckich Dni Profilaktyki, podczas których przeprowadzono:

- warsztaty profilaktyczne dla uczniów z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych pod nazwą *„Narkotyki – mity i rzeczywistość”* poprowadzone między innymi przez Marka Sochackiego ze Stowarzyszenia „Monar”,

- seminarium warsztatowe dla nauczycieli pod hasłem *„Narkotyki, dopalacze i inne „legalne” substancje psychoaktywne w mojej klasie”*,

- spektakle profilaktyczne teatru profilaktycznego im. Marka Kotańskiego z Krakowa pt. *„Pomóż mi...”*, *„Nikogo nie ma w domu”* program słowno muzyczny Piotra Nagieła pt. *„Dlaczego Nie Mówimy”*,

- tzw. *„Dni Otwartych Drzwi”* w instytucjach zajmujących się szeroko pojętą profilaktyką.

3.1.5. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

Program określa politykę rządu w zakresie zakażeń HIV/AIDS i zwalczania ich społecznych skutków. Głównymi zadaniami przedmiotowego programu jest między innymi: **ograniczenie**

rozprzestrzeniania się zakażeń HIV poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS, tj. prowadzenie długofalowych programów profilaktyczno-edukacyjnych dla młodzieży, organizowanie uświadamiających kampanii medialnych, międzynarodowa wymiana doświadczeń w walce z HIV/AIDS.

W ramach Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV jednostki organizacyjne Policji organizowały szkolenia dla policjantów. Podstawowym celem szkoleń było zapoznanie funkcjonariuszy z *Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie właściwości i trybu postępowania komisji lekarskich podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych*. Szkoleniem zostali objęci funkcjonariusze, którzy mają bezpośredni kontakt z obywatelem oraz mogą być narażeni na zarażenie się wirusem HIV. Celem tych szkoleń było:

- uświadomienie środowiska policjantów o zagrożeniu zarażenia się wirusem HIV wynikającym z specyfiki wykonywanego zawodu;
- ukazanie efektywnych sposobów zachowania bezpieczeństwa w kontakcie z zakażonymi oraz elementy działań profilaktycznych jakie należy podjąć w przypadku bezpośredniego kontaktu z krwią;
- obalenie mitów na temat dróg zakażenia wirusem HIV;
- właściwe zachowanie policjanta w kontakcie z osobą zarażoną;
- prawa osób zarażonych;
- zaznajomienie z instytucjami realizującymi pomoc, udzielającymi wsparcia psychologicznego osobom zarażonym.

Edukowano policjantów odnośnie sposobu postępowania w przypadku kontaktu z osobą będącą nosicielem wirusa HIV lub podejrzenia zakażenia wirusem HIV, rozkolportowano materiały informacyjne dotyczące zagadnienia, algorytmy postępowania oraz adresy placówek opieki zdrowotnej.

Ponadto w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się zakażeniom HIV:

- policjanci i pracownicy Policji zostali zapoznani z postępowaniem po wypadku, w którym nastąpił ewentualny kontakt z wirusem,
- stanowiska kierowania wyposażane były w algorytmy postępowania w przypadku podejrzenia kontaktu z wirusem,
- systematycznie utrwalane są prawidłowe nawyki w codziennej służbie i podejmowanych czynnościach przez policjantów, celem uniknięcia zakażenia.
- systematycznie utrwalane są prawidłowe nawyki w codziennej służbie i podejmowanych czynnościach przez policjantów, celem uniknięcia zakażenia.

W celu poszerzenia wiedzy z zakresu przeciwdziałania AIDS/HIV policjanci uczestniczyli w szkoleniach, warsztatach i innych formach edukacyjnych organizowanych przez inne podmioty działające w tym obszarze.

Policja ma ograniczoną możliwość realizowania programu, jednak inicjuje lokalne działania uświadamiające z zakresu zakażeń HIV. W trakcie prelekcji skierowanych zarówno do młodzieży, jak i osób dorosłych, informuje o punktach medycznych i instytucjach, które umożliwią wykonanie badań w kierunku zakażenia HIV oraz udzielią fachowej pomocy medycznej oraz psychologicznej, działania edukacyjne prowadzone są także we współpracy z innymi podmiotami, m.in. z sanepidem. podczas spotkań i pogadań w szkołach poruszana jest także tematyka praw dziecka i człowieka na rzecz osób żyjących z HIV/AIDS i ich rodzin.

Podobnie jak w latach ubiegłych policjanci brali udział w spotkaniach na terenie szkół, podczas których w ramach lekcji wychowawczych przekazywali informacje na temat odpowiedzialności prawnej oraz przejawów demoralizacji z Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Pracownicy poradni rodzinnych i psychologiczno-pedagogicznych prowadzili pogadanki z uczniami szkół dotyczące problematyki prostytuowania się i zagrożeń z tym związanych (kwestie możliwości zakażenia się wirusem HIV, jak również innych zagrożeń związanych ze wspomnianym procederem – gwałtów, pobić, zabójstw dokonywanych przez „klientów” oraz сутenerów).

Policjanci podczas spotkań ze społeczeństwem, dziećmi i młodzieżą poruszają tematykę związaną z ryzykiem zakażenia wirusem HIV oraz sposobami zabezpieczenia się przed zarażeniem. Policjanci biorą udział w kampaniach, akcjach organizowanych na rzecz ograniczenia zakażeń oraz zwalczania AIDS. Uczestniczą w prelekcjach, festynach, rozpowszechniają ulotki, plakaty i inne materiały profilaktyczne.

Przykłady działań profilaktycznych:

- W dniu 27.04.2010r. przedstawiciele Wydziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku uczestniczyli w wojewódzkiej konferencji szkoleniowej pn. **„Narodowy Program Zdrowia na lata 2007 – 2015 oraz Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV”**.
- Komenda Wojewódzka Policji w Olsztynie w ramach realizacji zadań wynikających z Krajowego programu w województwie warmińsko – mazurskim podejmowała działania, tj.:
 - rozkolportowano Kalendarze na rok 2011 promujące zdrowie i zapobieganie zakażenia wirusem HIV
 - podczas spotkań edukacyjnych z młodzieżą realizowanych przed letnim wypoczynkiem w ramach wzmożonych działań **„Bezpieczne wakacje 2010”** omawiano zagrożenie zakażeniem HIV/AIDS oraz przekazywano ulotki (książeczki) pn. *Druга strona wakacji*

- uczestniczono w Konferencji poświęconej HIV/AIDS pt. **„Profilaktyka i edukacja zdrowotna w pracy pielęgniarstwa w środowisku nauczania i wychowania”**
- przypomniano pismem nr I-7813/7806/10 wprowadzone Decyzją nr 11/2008 Komendanta Wojewódzkiego Policji procedury: **„Zasady postępowania profilaktycznego po ekspozycji na zakażenie wirusem HIV oraz wirusem zapalenia wątroby typu B i C dla funkcjonariuszy i pracowników Policji”, „Procedury postępowania w przypadkach potencjalnego narażenia na szkodliwe czynniki biologiczne”, „Procedury postępowania z osobami zatrzymanymi i doprowadzanymi w celu wytrzeźwienia, co do których istnieje podejrzenie o chorobę zakaźną”** oraz poinformowano policjantów o placówkach służby zdrowia, które mają obowiązek świadczenia usług medycznych na rzecz warmińsko – mazurskiej Policji w ramach podpisanej umowy.
- Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie we współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Rzeszowie zorganizowała cykl szkoleń z problematyki HIV, AIDS dla policjantów z KMP /KPP woj. podkarpackiego oraz OPP w Rzeszowie oraz rozpropagowała ulotki dotyczące kampanii społecznej **„Bezpieczny Wyjazd”**.
- Wydział Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie włączył się w ramach obchodów Światowego Dnia na rzecz HIV i AIDS w przygotowanie konferencji dla pedagogów szkolnych pn. **„Być młodym w dobie AIDS to być doinformowanym i odpowiedzialnym”**. Temat ten dotyczył działań prewencyjnych prowadzonych przez Policję w zakresie profilaktyki ryzykownych zachowań wśród dzieci i młodzieży.
- W Komendzie Powiatowej Policji w Gorlicach w ramach Światowego Dnia na rzecz HIV i AIDS odbyła się olimpiada wiedzy pod nazwą **„HIV/AIDS i uzależnienia”**, przeznaczona dla dzieci i młodzieży gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej. Ponadto odbyła się sesja prozdrowotna pt. **„Żyję bez ryzyka AIDS”**, w której wzięła udział liczna grupa młodzieży z tego powiatu. Dodatkowo został zorganizowany konkurs plastyczny związany z powyższą tematyką.
- Komenda Powiatowa Policji w Bełchatowie - do działań zrealizowanych przez bełchatowską Policję w ramach Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV na lata 2007-2011 zaliczyć należy głównie: rozpowszechnienie materiałów edukacyjnych Krajowego Centrum ds. AIDS w Warszawie – ulotki **„Druga Strona Wakacji AIDS”** oraz zakładki do książki **„Jak mogę uniknąć zakażenia HIV”**.
- w Komendzie Miejskiej Policji w Gdańsku w ramach działań profilaktycznych w szkołach funkcjonariusze przekazywali materiały informacyjne **„Wiesz wszystko o AIDS”**. Te materiały były podstawą do rozmów z rodzicami podczas festynów rodzinnych.
- Komenda Miejska Policji w Łodzi - policjanci z Zespołu Prewencji Kryminalnej realizując założenia Krajowego Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV na Lata 2007 - 2011 nawiązali stałą współpracę z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem

Sanitarnym w Łodzi w zakresie kształtowania prozdrowotnych nawyków oraz umiejętności rozpoznawania i unikania zagrożeń wśród młodzieży. Wraz z przedstawicielami Inspektoratu przeprowadzone zostały spotkania profilaktyczne z dziećmi i młodzieżą, w czasie których omawiano zagadnienia z zakresu higieny oraz bezpieczeństwa.

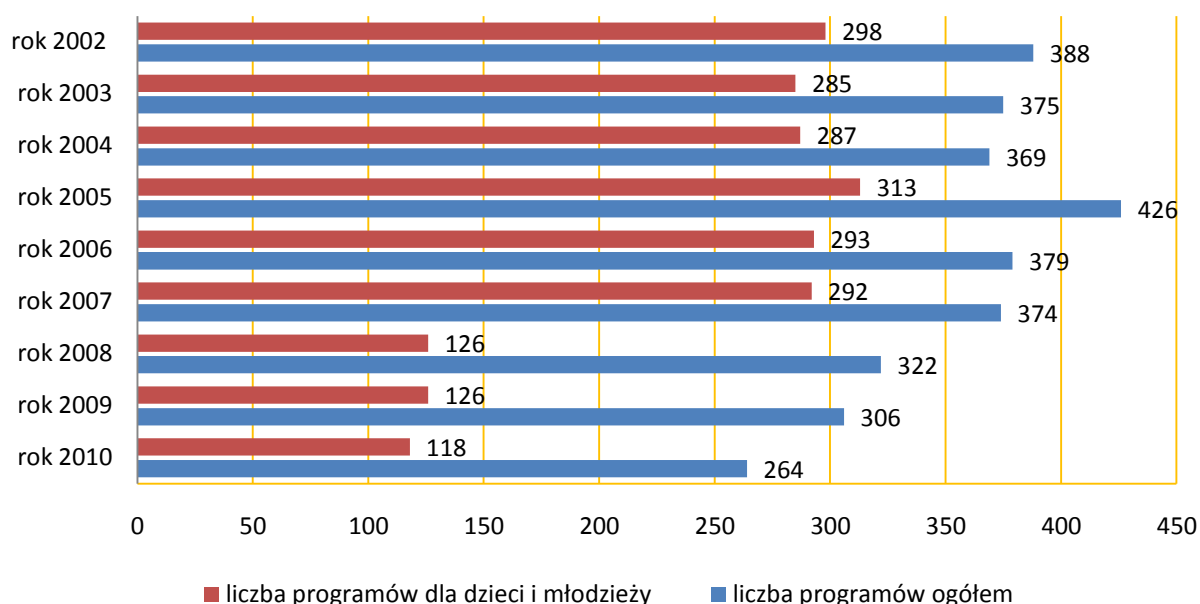
- Komenda Miejska Policji w Bydgoszczy w lutym 2010 r. rozdysponowała w podległych jednostkach, materiały edukacyjno – profilaktyczne związane z zagrożeniem HIV/AIDS (przekazane przez KGP).

3.1.6. Programy prewencyjne realizowane i współrealizowane przez Policję

W 2010 roku, wzorem lat ubiegłych, Komenda Główna Policji prowadziła ewidencję programów prewencyjnych, a zgromadzone materiały podzielono na pięć obszarów tematycznych, które objęły: **bezpieczeństwo ogólne, bezpieczeństwo w ruchu drogowym, patologie społeczne, ofiary przestępstw oraz ochronę osób i mienia**. Następnie w ramach każdego obszaru wyodrębniono następujące kategorie programów:

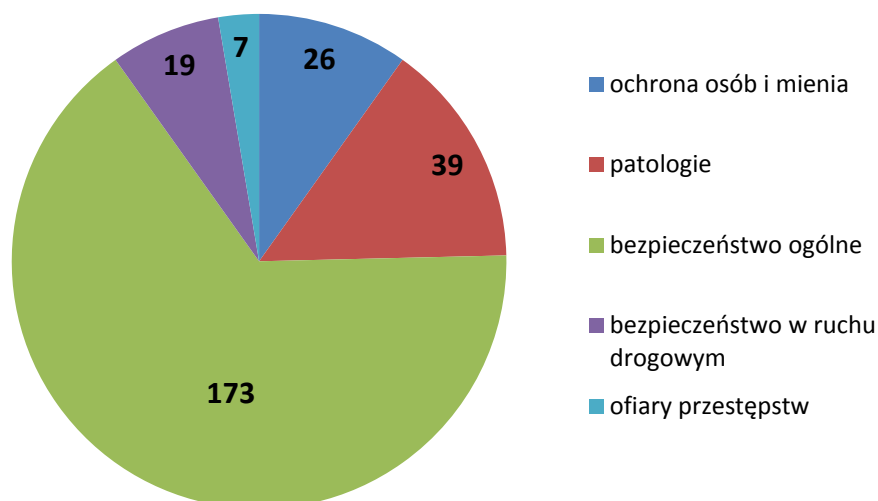
- edukacyjne, które służyć mają rozwijaniu prostych umiejętności życiowych u adresatów, takich jak np. podejmowanie decyzji, radzenie sobie ze stresem, konstruktywne rozwiązywanie problemów czy też nawiązywanie kontaktów interpersonalnych;
- informacyjne, które dostarczają rzetelnych, szczegółowych oraz aktualnych informacji służących unikaniu negatywnych zachowań;
- interwencyjne, czyli pomagające zidentyfikować dany problem występujący w środowisku lokalnym, wskazujące możliwości właściwych rozwiązań, a w konsekwencji sprzyjające zmianie ryzykownych zachowań lub niepożądanych zjawisk;
- alternatywne, które oferują alternatywę dla zachowań negatywnych, najczęściej poprzez zaangażowanie adresatów w pozytywną działalność społeczną, a tym samym sprzyjają zdobywaniu wartościowych doświadczeń oraz podnoszeniu własne możliwości. Istotne jest, że adresaci programów alternatywnych nierzadko bywają również ich współtwórcami.

Liczba programów profilaktycznych realizowanych przez jednostki organizacyjne Policji w latach 2002 - 2010

Analiza ilości programów prewencyjnych realizowanych przez jednostki organizacyjne Policji, pozwala zauważyć spadek przedsięwzięć z 306 w 2009 r. do **264** w 2010 r.

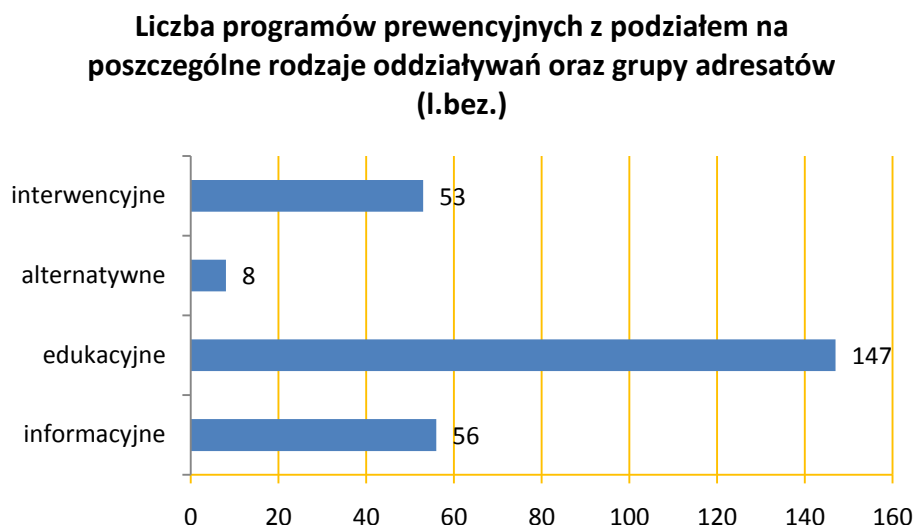
Liczba programów profilaktycznych w poszczególnych obszarach tematycznych (l.bez.)

Dokonany podział programów ze względu na obszary tematyczne pozwala stwierdzić, że wśród 264 programów realizowanych w 2010 roku przez jednostki Policji **173 związanych było z obszarem dotyczącym bezpieczeństwa ogólnego**, 19 dotyczyło bezpieczeństwa w ruchu

drogowym, 39 wiązało się z obszarem patologii społecznych, 7 adresowanych było do ofiar przestępstw, a 26 wiązało się z zagadnieniem ochrony osób i mienia.

Tradycyjnie największą liczbę stanowią programy prewencyjne w obszarze bezpieczeństwa ogólnego.

W 2010 roku z łącznej liczby 264 realizowanych programów prewencyjnych, **147 stanowiły inicjatywy edukacyjne, 56 informacyjne, 53 interwencyjne, a 8 programów miało charakter alternatywny.**

3.2. Współpraca z policjami innych krajów, Europejska Sieć Zapobiegania przestępczości

Europejska Sieć Zapobiegania Przestępczości została powołana na mocy Decyzji Rady UE z dnia 28 maja 2001 roku, w wyniku realizacji postanowień szczytu w Tampere. Następnie w celu zreformowania Sieci 30 listopada 2009 roku weszła w życie nowa decyzja (Decyzja Rady 2009/902/WSiSW z dnia 30 listopada 2009 roku ustanawiająca Europejską Sieć Zapobiegania Przestępczości(ESZP) i uchylająca decyzję 2001/427/WSiSW, Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L321-44 z 8.12.2009 r.), która stanowi obecnie obowiązującą podstawę prawną funkcjonowania tej organizacji. Główny cel stawiany EUCPN nie uległ zmianie. Jest nim przyczynianie się do rozwoju różnych aspektów zapobiegania przestępczości na poziomie Unii Europejskiej – z uwzględnieniem strategii Unii w zakresie zapobiegania przestępczości – i wspieranie działań z zakresu zapobiegania przestępczości na poziomie krajowym i lokalnym. Nie zmieniły się też w zasadniczy sposób zadania jakie Sieć ma realizować. Należą do nich m. in.:

- ułatwianie współpracy, kontaktów oraz wymiany informacji i doświadczeń między podmiotami zajmującymi się zapobieganiem przestępczości,
- zbieranie, ocenianie i przekazywanie informacji poddanych weryfikacji, w tym dobrych praktyk,
- organizowanie konferencji, w szczególności dorocznej konferencji dotyczącej dobrych praktyk oraz przyznawanie dorocznej europejskiej nagrody w dziedzinie zapobiegania przestępczości.

Nowa decyzja Rady UE wprowadziła szereg zmian przede wszystkich dotyczących wewnętrznych spraw organizacyjnych, które miały na celu usprawnienie prac Sieci, m. in. zmieniono jej strukturę i skład. Obecnie składa się z zarządu, sekretariatu i punktów kontaktowych. W skład zarządu wchodzi przedstawiciele krajowi, przewodniczący oraz komitet wykonawczy, a Komisja Europejska wyznacza swojego przedstawiciela na członka komitetu wykonawczego. Wprowadzono procedurę wyboru Przewodniczącego i Komitetu Wykonawczego, która daje możliwość wprowadzenia kadencyjności. Jedną z najważniejszych zmian strukturalnych wprowadzonych wraz z nową podstawą prawną EUCPN dotyczyła ustanowienia nowego Sekretariatu, odłączonego od Komisji Europejskiej, inaczej funkcjonującego oraz bardziej rozbudowanego. Usprawnienie funkcjonowania Sekretariatu w swoim założeniu ma nadać nowy impuls Sieci do bardziej dynamicznego rozwoju. Cały rok 2010 Zarząd EUCPN skupiał się na wprowadzaniu w życie postanowień nowej decyzji. Kluczowym zagadnieniem i jednocześnie wyzwaniem było ustanowienie Sekretariatu. Najpierw opracowano całościową strategię jego funkcjonowania wraz ze szczegółowym wyznaczeniem konkretnych zadań i czynności do wykonania przez pracowników na poszczególnych stanowiskach. Następnie przeprowadzono głosowanie co do miejsca gdzie będzie się znajdowała stała siedziba. Zarząd EUCPN wybrał umiejscowienie sekretariatu w Brukseli przy belgijskim Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Ostatni podjęty krok polegał na podjęciu prób zagwarantowania finansowania Sekretariatu. Wypełniono wniosek o dofinansowanie z programu Unii Europejskiej ISEC oraz zapewniono wkład własny wnioskodawcy ze składek Państw Członkowskich. Ostateczne wyniki o przyznaniu dofinansowania Komisja Europejska ma podać w 2011 roku.

Również na gruncie krajowym dokonało się wiele zmian w zakresie EUCPN. W obliczu podpisania przez wszystkich ministrów spraw wewnętrznych Unii nowej decyzji w listopadzie 2009 postanowiono, iż prace Sieci w zakresie działalności Krajowego Przedstawiciela powinny być koordynowane z poziomu ministerialnego. **Dnia 22 stycznia zagadnienie to zostało przejęte przez Departament Nadzoru i Analiz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, gdzie wyznaczono nowego Krajowego Przedstawiciela. W Biurze Prewencji Komendy Głównej Policji wyznaczono zaś Zastępcę Krajowego Przedstawiciela z następującymi zadaniami:**

- udzielanie wsparcia merytorycznego przy realizacji zadań związanych z reprezentowaniem Polski w Sieci,
- pomoc i współudział w przygotowywaniu stanowisk i opinii na posiedzenia Zarządu EUCPN,
- udział w spotkaniach członków Sieci,
- pomoc w realizacji krajowych zadań związanych z kompetencjami polskiej Policji.

Rok 2010 okazał się być wyjątkowym w historii polskiego uczestnictwa w pracach EUCPN, gdyż po raz pierwszy projekt z Polski zwyciężył w Europejskim Konkursie Zapobiegania Przestępczości ECPA. Napisany i realizowany przez Komendę Wojewódzką w Szczecinie **„Bezpieczny Senior w Bezpiecznym Domu”** zdobył nagrodę główną pokonując 16 projektów zgłoszonych przez Kraje Członkowskie Unii Europejskiej. Projekt ten wpisał się w tegoroczny temat Konferencji Dobrych Praktyk EUCPN oraz ECPA **„Bezpieczny dom w bezpiecznym społeczeństwie”**. Obejmując swoim zasięgiem precyzyjnie zdefiniowaną grupę docelową miał przede wszystkim na celu zapobiegać przestępczości, której ofiarami najczęściej padają osoby starsze. Wielokierunkowe działania obejmowały oprócz licznych akcji edukacyjnych - wykładów, warsztatów i seminariów przeprowadzanych na Uniwersytecie Trzeciego Wieku, kazań ostrzegających przed oszustwami w parafiach rzymskokatolickich i spotkań z seniorami z różnych stowarzyszeń emerytów i rencistów, także szeroko zakrojoną kampanię informacyjną - nakręcenie spotu na temat oszustwa „na wnuczka” i jego emisji w TVP Szczecin, audycje radiowe z wywiadami z policjantami - oraz liczne przedsięwzięcia profilaktyczne o kreatywnym charakterze – zajęcia teatralne, konkursy plastyczne i fotograficzne. Jury konkursu ECPA 2010 szczególnie doceniło w „Bezpiecznym Seniorze w Bezpiecznym Domu” jego sprawną realizację, spójność podejmowanych działań, ich dobre zaplanowanie oraz duży rozmach.

Przedsięwzięcia wykonane w obszarze EUCPN o wymiarze europejskim:

- udział w posiedzeniu Zarządu w Walencji jako Krajowy Przedstawiciel (przygotowanie i opracowanie instrukcji oraz sprawozdania),
- udział w posiedzeniu Zarządu w Madrycie (opracowanie sprawozdania) oraz udział w posiedzeniu Zarządu w Brukseli/Belgia,
- realizacja zadania nałożonego na Państwa Członkowskie dotyczące uruchomienia strony internetowej EUCPN w rodzimym języku,
- prowadzenie korespondencji, opiniowanie, zajmowanie stanowiska w sprawach dotyczących zmian strukturalnych Sieci (zakres kompetencyjny Przewodniczącego EUCPN, zadania dla Sekretariatu, regulamin EUCPN, regulamin ECPA, wkład do wspólnej aplikacji o dotacje finansową z programu ISEC na działalność Sekretariatu),
- aktualizacja informacji zamieszczonych przez Polskę na stronie internetowej EUCPN,

- opracowanie harmonogramu prac pn. „Plan przewodniczenia Polski w EUCPN” i przesłanie do Przewodniczącego Sieci,
- prowadzenie korespondencji z Przewodniczącym EUCPN dotyczącej udziału Polski w projektach zgłoszonych do Planu Pracy EUCPN oraz innych bieżących sprawach (ocena Strategii Wieloletniej EUCPN, uwagi i propozycje zmian w procedurze wyboru członków ExCom, ocena Rop EUCPN, zgoda na udział nowych członków ExCom w najbliższym posiedzeniu, itp.).

Europejska Nagroda Zapobiegania Przestępczości:

- opracowanie i przesłanie do jednostek Policji informacji o konkursie ECPA,
- udział w posiedzeniu krajowej komisji wyłaniającej projekt konkursowy. Analiza i omówienie 14 projektów. Opracowanie uzasadnienia wyboru najlepszego projektu (Bezpieczny Senior z KWP Szczecin) oraz 4 jako dobre praktyki (Wspólne osiedla KWP Łódź, Jaworzno - bezpieczna gmina z tarczą z UM Jaworzno, Szkoła dobrego wyboru KWP Białystok, Młodzieżowe patrole obywatelskie KWP z/s w Radomiu)), które stanowiło wkład do notatki z obrad komisji,
- udzielanie wskazówek, przekazywanie uwag i poprawianie projektów ze Szczecina, Łodzi oraz Jaworzna przed zleceniem tłumaczenia i przesłaniem projektu do europejskich eliminacji oraz do ewentualnego wykorzystania podczas Konferencji Dobrych Praktyk,
- udział w pracach europejskiego jury konkursu ECPA w Brukseli wspólnie z podinsp. Krzysztofem Łojkiem z WSPol. Szczytno. Analiza 17 projektów z państw UE oraz ich opis wg przesłanego formularza. Prowadzenie rozmów, dyskusji oraz ocenianie wytypowanych projektów,
- udział w Konferencji Dobrych Praktyk oraz gali wręczenia dla Polski nagrody za najlepszy projekt w Europie.

Przygotowania do sprawowania przez Polskę Prezydencji w Radzie UE:

- udział w wizycie studyjnej w Madrycie,
- udział w szkoleniach przewidzianych dla Korpusu A (KSAP luty) oraz Centrum Europejskie Natolin (czerwiec dwa moduły) oraz kursie językowym,
- prowadzenie korespondencji z BMWP, opracowywanie i udzielanie odpowiedzi w różnych zakresach związanych z Prezydencją Polski,
- udzielanie pomocy DAiN przy opracowaniu projektu na dofinansowanie Konferencji Dobrych Praktyk w 2011r. z funduszy Unii Europejskiej (program ISEC). Przesłanie do Belgii oraz Danii prośby o wypełnienie deklaracji partnerskich. Prowadzenie w tej sprawie korespondencji również z MSWiA.

Podręcznik najlepszych praktyk policyjnych dotyczących zwalczania przemocy wobec kobiet

W pierwszej połowie roku 2010 w Radzie Unii Europejskiej Prezydencję sprawowała Hiszpania. Rząd tego państwa jako jeden z priorytetów swojej Prezydencji wyznaczył walkę z przemocą wobec kobiet. Jedną z inicjatyw podjętych w ramach zwalczania tego zjawiska na poziomie całej Unii Europejskiej było opracowanie „Podręcznika najlepszych praktyk policyjnych dotyczących zwalczania przemocy wobec kobiet stosowanych w Unii Europejskiej” – „European Union handbook of best police practices on violence against women”.

Genezę tego projektu stanowiły postanowienia Programu Sztokholmskiego przyjętego przez Radę Europejską w grudniu 2009 odnoszące się do podstawowych praw i wolności obywateli Unii. Według tego dokumentu Unia Europejska zwróci szczególną uwagę na respektowanie integralności i poszanowanie godności grup szczególnie wrażliwych społecznie tworząc dla nich bezpieczne środowisko, w którym będą one mogły spokojnie funkcjonować. Dotyczy to także kobiet, które są ofiarami przemocy ponieważ „wszelkie formy dyskryminacji są niedopuszczalne”. Ponadto, w Programie Komisji Europejskiej „Równości między kobietami a mężczyznami na lata 2006 – 2010” podkreślono, że kobiety są najbardziej licznymi ofiarami przemocy domowej, a to stanowi pogwałcenie fundamentalnych praw do życia, bezpieczeństwa, wolności, godności oraz fizycznej i psychicznej integralności. Prezydencja hiszpańska wyszła z założenia, iż skuteczne zapobieganie temu zjawisku na poziomie unijnym wymaga odpowiedniej wymiany wiedzy między instytucjami, stałego utrzymywania kontaktów między nimi, współpracy oraz wymiany dobrych praktyk. W konsekwencji postanowiono wyjść z inicjatywą opracowania „Podręcznika najlepszych praktyk policyjnych dotyczących zwalczania przemocy wobec kobiet stosowanych w Unii Europejskiej” – „European Union handbook of best police practices on violence against women”.

Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji aktywnie włączyło się w realizację tego zadania całościowo opracowując wkład Polski do wspomnianej publikacji. W szczególności rozdział dotyczący Polski zawierał informacje dotyczące procedury „Niebieskie Karty” oraz omówione zostały różne programy i projekty ukierunkowane na zapobieganie przemocy domowej, w tym przemocy wobec kobiet.

Moduł e-learningowy w zakresie przemocy zorientowanej na płeć

Wiosną 2010 roku Europejska Akademia policyjna CEPOL wyszła z inicjatywą stworzenia szkoleniowego modułu e-learningowego zorientowanego na problematykę przemocy ze względu na płeć (Gender Based Violence e-Learning Module with Train the Trainer Component), który służył

będzie jako narzędzie dydaktyczne osobom szkolącym kadrę policyjną wszystkich krajów członkowskich Unii Europejskiej w przedmiotowym zakresie, a także starszym oficerom Policji w ramach doskonalenia zawodowego. Potrzeba utworzenia zaproponowanego narzędzia wynikała z wcześniej rozpoznanych potrzeb w zakresie policyjnego doskonalenia zawodowego wykorzystywanego w poszczególnych krajach członkowskich Unii Europejskiej. Z kolei dokumentem stanowiącym punkt wyjścia wszystkich prac stał się „Handbook of best Police practices on tackling violence against women” opracowany przez kraje członkowskie pod auspicjami Prezydencji hiszpańskiej.

Za pośrednictwem Biura Międzynarodowej Współpracy Policji KGP do Biura Prewencji KGP wpłynęło zaproszenie do wzięcia udziału w procesie projektowania wspomnianego modułu. Biuro Prewencji KGP aktywnie włączyło się w realizację tego przedsięwzięcia poprzez delegowanie pracownika do udziału w grupie roboczej przygotowującej materiały merytoryczne na potrzeby modułu.

Grupa robocza na pierwszym spotkaniu ustaliła, iż moduł ten zostanie umieszczony na stronie Europejskiej Akademii Policyjnej CEPOL, a także rozesłany do wszystkich krajów członkowskich UE. Wśród wspomnianych najistotniejszych elementów narzędzia znalazły się:

I. Najistotniejsze zagadnienia:

1. Służby policyjne

1.1. Strategia Policji

1.2. Rola Policji

1.3. Współpraca interdyscyplinarna

2. Środki prewencyjne wykorzystywane przez policję

2.1. Środki adresowane do ofiar przemocy

2.2. Środki adresowane do sprawców przemocy

2.3. Środki prewencyjne adresowane do młodych ludzi

3. Środki opiekuńcze wykorzystywane przez policję

3.1. Środki opiekuńcze adresowane do ofiar przemocy

3.2. Środki opiekuńcze adresowane do sprawców przemocy

3.3. Środki opiekuńcze adresowane do innych osób

4. Środki ochrony wykorzystywane przez policję

4.1. Szacowanie ryzyka wystąpienia przemocy

4.2. System monitorowania zjawiska przemocy

5. Definicje przemocy wobec kobiet (przemocy w rodzinie)

5.1. Mity, rodzaje oraz cykle przemocy

II. Opis przypadków

III. Podejmowanie strategicznych decyzji (wraz z tzw. mini przypadkami).

Oprócz założeń teoretycznych dotyczących poszczególnych wyodrębnionych elementów, wspomniane narzędzie e-learningowe wzbogacone zostało również o opis krajowych doświadczeń w zakresie przeciwdziałania przemocy. CEPOL przygotował także wizualizację projektowanej strony internetowej, która dostępna będzie dla wszystkich policjantów pełniących służbę w krajach członkowskich UE. Aktualnie do sekretariatu CEPOL'u spływają opinie oraz uwagi dotyczące przygotowanego materiału. Wiosną 2011 roku zostaną nagrane filmy niezbędne do zakończenia prac nad częścią modułu dotyczącą studium przypadków umożliwiającą policjantom praktyczne ćwiczenia w zakresie podejmowania strategicznych decyzji w sytuacji wystąpienia przemocy. Ostateczne zakończenie prac nad modulem zaplanowane jest na wiosnę 2011 roku.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1

Dane statystyczne w oparciu o informacje z policyjnego systemu statystyki przestępczości „TEMIDA”

Tabela nr 1

Wybrane kategorie przestępstw z uwzględnieniem nieletnich sprawców czynów karalnych w 2010 roku.

Rodzaj przestępstwa	Przestępstwa stwierdzone	w tym: czyny karalne nieletnich		Podejrzani	W tym: nieletni sprawcy	
	2010	2010	% wskaźnik udziału	2010	2010	% wskaźnik udziału
Przestępstwa ogółem	1151157	100425	8,7	516 154	51 163	9,9
Kryminalne	778910	93799	12,0	278 701	48 805	17,5
Gospodarcze	166970	3915	2,3	52 482	408	0,8
Zabójstwo	680	7	1,0	660	15	2,3
Uszczerbek na zdrowiu	15695	5591	35,6	9 686	3 469	35,8
Udział w bójce lub pobiciu	11883	3158	26,6	19 381	6 085	31,4
Zgwałcenie	1567	311	19,8	841	73	8,7
Rozbój, kradzież i wymuszenie rozbójnicze	27218	11547	42,4	13 809	4 129	29,9
w tym: rozbój z bronią palną lub innym niebezpiecznym przedmiotem	1863	129	6,9	1 111	173	15,6
Kradzież cudzej rzeczy	220455	11248	5,1	49 819	9 355	18,8
w tym: Kradzież samochodu	16539	270	1,6	1 905	249	13,1
Kradzież z włamaniem	140085	9813	7,0	24 106	5 494	22,8
Narkotykowe	69594	4865	7,0	18 551	4 460	24,0
Korupcyjne	72375	20279	28,0	26 865	4 119	15,3
Oszustwo kryminalne	39481	1241	3,1	11 447	821	7,2
Falszerstwo gospodarcze	32084	380	0,1	11 289	215	1,9

Tabela nr 2

Zestawienie porównawcze dotyczące przestępczości w Polsce latach 2009–2010.

WOJEWÓDZTWO	ROK	PRZESTĘPSTWA			SPRAWCY	
		Ogółem przestępstw stwierdzonych	Czyny karalne nieletnich	% czynów karalnych do ogółu przestępstw	Osoby podejrzane ogółem	Nieletni sprawcy
KRAJ	2010	1151157	100425	8,7	516154	51163
	2009	1129577	85020	7,5	521699	50872
DOLNOŚLĄSKIE	2010	114342	12151	10,6	48943	5711
	2009	109336	11136	10,1	49621	5652
KUJAWSKO-POMORSKIE	2010	56164	3717	6,6	27012	2447
	2009	58572	3332	5,7	27522	2513
LUBELSKIE	2010	47783	2079	4,3	30930	2281
	2009	48307	1955	4,0	30084	2222
LUBUSKIE	2010	39230	3013	7,7	20493	1896
	2009	37395	2040	5,5	20903	1771
ŁÓDZKIE	2010	74725	6178	8,3	34908	3403
	2009	71104	5577	7,8	36657	3415
MAŁOPOLSKIE	2010	94302	9795	10,4	32170	2936
	2009	88216	7960	9,0	32851	3082
MAZOWIECKIE (bez KSP)	2010	54725	3374	6,2	29937	2511
	2009	58714	3103	5,2	31187	2595
OPOLSKIE	2010	30575	1447	4,7	14322	1227
	2009	28058	1360	4,8	14893	1268
PODKARPACKIE	2010	36885	1560	4,2	21351	1651
	2009	38702	1379	3,6	21304	1414
PODLASKIE	2010	24670	1280	5,2	14338	1183
	2009	25819	1144	4,4	15379	1355
POMORSKIE	2010	94483	11634	12,3	28712	3218
	2009	90751	7800	8,6	28229	3320
ŚLĄSKIE	2010	169024	15104	8,9	65397	6986
	2009	157522	12163	7,7	64885	7334
ŚWIĘTOKRZYSKIE	2010	33382	1887	5,6	15409	895
	2009	35619	1240	3,5	15269	984
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	2010	37666	2324	6,2	21868	2026
	2009	38841	1971	5,1	22660	1902
WIELKOPOLSKIE	2010	96929	12812	13,2	42633	4851
	2009	97703	12440	12,7	44029	5076
ZACHODNIO-POMORSKIE	2010	60957	6970	11,4	30266	3869
	2009	58358	6217	10,7	28837	3125
KSP WARSZAWA	2010	85315	5100	6,0	37465	4092
	2009	86560	4203	4,9	37389	3844

Tabela nr 3

Przestępczość w szkołach i internatach w wybranych kategoriach przestępstw stwierdzonych, w latach 2009 – 2010.

WYBRANE KATEGORIE PRZESTĘPSTW	SZKOŁY PODSTAWOWE I GIMNAZJA		SZKOŁY ŚREDNIE I ZAWODOWE		INTERNATY I BURSY SZKOLNE	
	2010 rok	2009 rok	2010 rok	2009 rok	2010 rok	2009 rok
Przestępstwa kryminalne, w tym:	25780	20 692	2295	2283	1520	1282
Zabójstwa	1	0	0	0	1	0
Uszczerbek na zdrowiu	2953	2208	135	139	97	126
Bójki i pobicia	1307	1021	80	60	42	58
Zgwałcenia	20	26	6	7	8	2
Kradzież cudzej rzeczy	2778	2639	945	874	218	224
Kradzież z włamaniem	815	650	149	159	82	61
Rozboje, kradzieże i wymuszenia rozbójnicze	6221	3918	125	150	237	123
Narkotykowe	520	433	195	291	276	337
Przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu	2819	2223	89	94	126	66
Ogółem przestępstw stwierdzonych	26197	21040	2486	2527	1610	1297

Tabela nr 4

Liczba przestępstw stwierdzonych w szkołach i internatach, z podziałem na poszczególne jednostki organizacyjne Policji.

WOJEWÓDZTWO	SZKOŁA PODSTAWOWA, GIMNAZJUM		SZKOŁA ŚREDNIA, ZAWODOWA		INTERNATY I BURSY SZKOLNE	
	2010	2009	2010	2009	2010	2009
DOLNOŚLĄSKIE	2903	2590	173	162	336	246
KUJAWSKO-POMORSKIE	891	715	112	164	37	44
LUBELSKIE	375	332	108	96	39	58
LUBUSKIE	1129	460	129	104	55	43
ŁÓDZKIE	1738	1362	134	134	66	100
MAŁOPOLSKIE	3275	2687	189	202	337	256
MAZOWIECKIE (bez KSP)	1239	928	156	199	74	45
OPOLSKIE	284	282	146	60	30	23
PODKARPACKIE	445	335	120	133	31	41
PODLASKIE	430	283	68	55	27	16
POMORSKIE	2197	1673	109	223	73	107
ŚLĄSKIE	4615	3534	399	377	134	65
ŚWIĘTOKRZYSKIE	382	230	54	60	39	23
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	599	420	77	108	28	26
WIELKOPOLSKIE	2454	2565	249	175	73	53
ZACHODNIO-POMORSKIE	1837	1367	124	131	106	62
KSP WARSZAWA	1404	1277	139	144	125	89
KRAJ	26197	21040	2486	2527	1610	1297

Liczba przestępstw stwierdzonych w placówkach oświatowych z podziałem na:

- a) szkoły podstawowe i gimnazjum*
- b) szkoły zawodowe i średnie*
- c) internaty i bursy*

Tabela - a) – szkoła podstawowa i gimnazjum

Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie szkół podstawowych i gimnazjalnych, z podziałem na poszczególne jednostki organizacyjne Policji.

WOJEWÓDZTWO	SZKOŁA PODSTAWOWA I GIMNAZJUM			
	Liczba przestępstw stwierdzonych w 2010 roku	% wykrycia w 2010 roku	Liczba przestępstw stwierdzonych w 2009 roku	% wykrycia w 2009 roku
DOLNOŚLĄSKIE	2903	93,8	2590	93,6
KUJAWSKO-POMORSKIE	891	88,5	715	86,7
LUBELSKIE	375	78,5	332	75,0
LUBUSKIE	1129	96,5	460	89,4
ŁÓDZKIE	1738	91,9	1362	88,6
MAŁOPOLSKIE	3275	95,6	2687	95,4
MAZOWIECKIE bez KSP	1239	92,6	928	87,6
OPOLSKIE	284	79,3	282	85,9
PODKARPACKIE	445	84,6	335	81,9
PODLASKIE	430	88,3	283	80,4
POMORSKIE	2197	94,7	1673	93,1
ŚLĄSKIE	4615	93,9	3534	91,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	382	89,6	230	82,8
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	599	89,2	420	85,7
WIELKOPOLSKIE	2454	95,8	2565	96,2
ZACHODNIOPOMORSKIE	1837	94,0	1367	92,6
KSP WARSZAWA	1404	84,8	1277	84,0
POLSKA	26197	92,8	21040	91,1

Tabela - b) - szkoły zawodowe i średnie

Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie szkół średnich i zawodowych, z podziałem na poszczególne jednostki organizacyjne Policji.

WOJEWÓDZTWA	SZKOŁA ŚREDNIA, ZAWODOWA			
	Liczba przestępstw stwierdzonych w 2010 roku	% wykrycia w 2010 roku	Liczba przestępstw stwierdzonych w 2009 roku	% wykrycia w 2009 roku
DOLNOŚLĄSKIE	173	59,2	162	56,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	112	67,0	164	78,3
LUBELSKIE	108	59,6	96	61,0
LUBUSKIE	129	79,1	104	72,1
ŁÓDZKIE	134	57,5	134	70,8
MAŁOPOLSKIE	189	59,4	202	71,2
MAZOWIECKIE bez KSP	156	74,2	199	76,9
OPOLSKIE	146	78,5	60	61,7
PODKARPACKIE	120	61,8	133	63,8
PODLASKIE	68	61,8	55	50,9
POMORSKIE	109	49,1	223	75,9
ŚLĄSKIE	399	61,9	377	58,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	54	49,1	60	60,7
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	77	62,5	108	78,4
WIELKOPOLSKIE	249	72,3	175	64,6
ZACHODNIOPOMORSKIE	124	58,9	131	58,3
KSP WARSZAWA	139	44,4	144	50,0
POLSKA	2486	63,1	2527	66,0

Tabela - c) - internaty i bursy

Liczba przestępstw stwierdzonych na terenie internatów i burs szkolnych, z podziałem na poszczególne jednostki organizacyjne Policji.

WOJEWÓDZTWA	INTERNATY, BURSY			
	Liczba przestępstw stwierdzonych w 2010 roku	% wykrycia w 2010 roku	Liczba przestępstw stwierdzonych w 2009 roku	% wykrycia w 2009 roku
DOLNOŚLĄSKIE	336	97,6	246	94,3
KUJAWSKO-POMORSKIE	37	51,4	44	70,5
LUBELSKIE	39	71,8	58	76,3
LUBUSKIE	55	87,3	43	82,2
ŁÓDZKIE	66	83,3	100	87,1
MAŁOPOLSKIE	337	97,3	256	94,9
MAZOWIECKIE bez KSP	74	97,3	45	73,3
OPOLSKIE	30	40,0	23	78,3
PODKARPACKIE	31	83,9	41	75,6
PODLASKIE	27	74,1	16	56,3
POMORSKIE	73	87,7	107	95,3
ŚLĄSKIE	134	94,8	65	81,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE	39	90,0	23	43,5
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	28	79,3	26	81,5
WIELKOPOLSKIE	73	80,8	53	63,6
ZACHODNIOPOMORSKIE	106	87,0	62	72,6
KSP WARSZAWA	125	95,2	89	87,6
POLSKA	1610	90,3	1297	85,3

Tabela nr 1:

Podejrzani wg stanu trzeźwości w latach 2009 - 2010⁴

Wybrane kwalifikacje prawne	Rok	PODEJRZANI DOROŚLI			% nietrzeźwych wśród zbadanych podejrzanych	NIELETNI SPRAWCY			% nietrzeźwych wśród zbadanych nieletnich
		Ogółem	Ustalono stan trzeźwości	w tym nietrzeźwi		Ogółem	Ustalono stan trzeźwości	w tym nietrzeźwi	
Zabójstwo	2009	732	499	400	80,2	23	11	3	27,3
	2010	645	413	318	77	15	7	3	42,9
Uszczerbek na zdrowiu (uszkodzenie ciała)	2009	6362	3141	1932	61,5	2966	1282	96	7,5
	2010	6217	2939	1859	63,3	3469	1336	83	6,2
Udział w bójce lub pobiciu	2009	15534	7450	5617	75,4	6324	2224	267	12
	2010	13296	6277	4746	75,6	6085	2002	223	11,1
Zgwałcenie	2009	852	447	288	64,4	98	36	9	25
	2010	768	374	250	66,8	73	29	14	48,3
Kradzież cudzej rzeczy	2009	35548	18835	5510	29,3	8755	3355	243	7,2
	2010	40464	20420	5850	28,6	9355	3404	215	6,3
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	2009	10325	5127	3437	67	4286	1569	259	16,5
	2010	9680	4647	3038	65,4	4129	1465	196	13,4
Uszkodzenie rzeczy	2009	14541	8968	7043	78,5	4905	1961	439	22,4
	2010	14091	8552	6656	77,8	4460	1573	328	20,9
Przeciwno funkcjonariuszom publicznym	2009	12617	10581	9022	85,3	1697	861	201	23,3
	2010	12556	10420	8858	85	2075	877	175	20

⁴ Dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości TEMIDA (T-857).

Tabela nr 2

**Przestępstwa stwierdzone, podejrzani i pokrzywdzeni z ustawy o wychowaniu
w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁵**

L.p.	Województwo	Przestępstwa stwierdzone	Podejrzani	Pokrzywdzeni/w tym mалоletni
1.	Dolnośląskie	64	53	14/3
2.	Kujawsko- pomorskie	50	43	13/5
3.	Lubelskie	53	47	11/9
4.	Lubuskie	30	28	13/8
5.	Łódzkie	201	164	52/26
6.	Małopolskie	133	64	26/12
7.	Mazowieckie (bez KSP)	64	60	26/15
8.	Opolskie	27	16	15/4
9.	Podkarpackie	82	56	8/1
10.	Podlaskie	20	15	1/1
11.	Pomorskie	57	49	25/13
12.	Śląskie	162	114	76/32
13.	Świętokrzyskie	74	25	9/7
14.	Warmińsko-mazurskie	49	42	8/6
15.	Wielkopolskie	97	77	29/23
16.	Zachodniopomorskie	62	55	18/13
17.	KSP - Warszawa	63	46	14/9
O g ó ł e m		1288	954	358/187

⁵ Dane z Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości TEMIDA.

Tabela nr 3

Ujawnione wykroczenia z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi⁶ w 2010 r.

L.p.	Województwo	Ogółem	w tym z art. 43¹ ust. 1
1.	Dolnośląskie	78 533	75 760
2.	Kujawsko-pomorskie	27 412	25 538
3.	Lubelskie	30 116	29 883
4.	Lubuskie	22 583	15 545
5.	Łódzkie	28 936	28 374
6.	Małopolskie	38 664	38 282
7.	Mazowieckie (bez KSP)	39 874	36 036
8.	Opolskie	17 803	17 120
9.	Podkarpackie	21 596	21 191
10.	Podlaskie	19 749	19 715
11.	Pomorskie	54 054	14 274
12.	Śląskie	105 411	77 781
13.	Świętokrzyskie	28 265	20 281
14.	Warmińsko-mazurskie	22 677	22 417
15.	Wielkopolskie	39 270	32 961
16.	Zachodniopomorskie	86 937	86 008
17.	KSP	72 509	67 864
O g ó ł e m		734 389	628 980

⁶ Dane na podstawie Formularza III/5 z 2010 r. (zestawienie liczbowe wykroczeń ujawnionych w ramach prowadzonych czynności wyjaśniających...)

**Osoby doprowadzone w celu wytrzeźwienia do pomieszczeń policyjnych⁷
(w tym do 18. roku życia) w 2010 r.**

L.p.	Województwo	Doprowadzeni ogółem	w tym kobiety
1.	Dolnośląskie	8767	621
2.	Kujawsko-pomorskie	5153	410
3.	Lubelskie	6303	413
4.	Lubuskie	2267	131
5.	Łódzkie	5448	312
6.	Małopolskie	3370	241
7.	Mazowieckie (bez KSP)	9980	481
8.	Opolskie	2986	317
9.	Podkarpackie	6284	237
10.	Podlaskie	2709	123
11.	Pomorskie	4194	247
12.	Śląskie	4356	243
13.	Świętokrzyskie	2918	74
14.	Warmińsko-mazurskie	7599	384
15.	Wielkopolskie	6916	368
16.	Zachodniopomorskie	2743	96
17.	KSP	2940	156
Ogółem		84933	4860

⁷ Dane na podstawie Formularza III/3 (Zestawienie liczbowe osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w jednostkach organizacyjnych Policji).

Tabela nr 5:

**Osoby nietrzeźwe do 18. roku życia doprowadzone w celu wytrzeźwienia
do pomieszczeń policyjnych w 2010 r.⁸**

L.p.	Województwo	Doprowadzeni ogółem	w tym	
			chłopcy	dziewczęta
1.	Dolnośląskie	109	83	26
2.	Kujawsko-pomorskie	10	10	0
3.	Lubelskie	23	18	5
4.	Lubuskie	1	1	0
5.	Łódzkie	18	14	4
6.	Małopolskie	19	12	7
7.	Mazowieckie (bez KSP)	33	31	2
8.	Opolskie	18	18	0
9.	Podkarpackie	37	32	5
10.	Podlaskie	17	17	0
11.	Pomorskie	10	8	2
12.	Śląskie	16	16	0
13.	Świętokrzyskie	3	1	2
14.	Warmińsko-mazurskie	42	35	7
15.	Wielkopolskie	7	5	2
16.	Zachodniopomorskie	18	15	3
17.	KSP	22	15	7
Ogółem		403	331	72

⁸ Dane na podstawie Formularza III/3 (Zestawienie liczbowe osób umieszczonych w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w jednostkach organizacyjnych Policji).